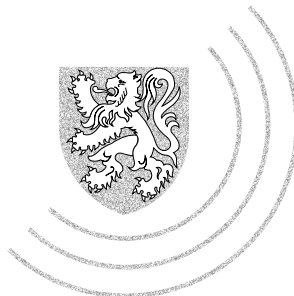

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

6 november 2000

BELEIDSBRIEF

Economie

Beleidsprioriteiten 2000-2001

ingediend door de heer Dirk Van Mechelen,
Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media

INHOUD

	Blz.
I. Inleiding	5
DEEL I : Overzicht van het economisch beleid gedurende het voorbije jaar	7
II. Vlaamse economie op kruissnelheid	8
III. Ondernemerschap stimuleren	13
III.1. Inleiding	13
III.2. Adviespremies voor kleine ondernemingen	13
III.2.1. Algemene cijfers	13
III.2.2. Evaluatie van de adviespremies	15
III.2.3. Bijsturing	16
III.3. Peterschapsprojecten	17
III.3.1. Inleiding	17
III.3.2. Evaluatie van de peterschapsprojecten	17
III.4. VIZO : continue aandacht voor kwaliteitsverbetering van de dienstverlening	20
III.4.1. Modularisering van het opleidingsaanbod	20
III.4.2. Opstellen en uitvoeren van opleidingsplannen	20
III.4.3. Promotie en activering van extern bedrijfsadvies	21
III.4.4. Uitbouw van het KMOLOKET	22
III.5. Meerwaarden economie	23
III.5.1. Concrete instrumenten	23
III.6. Het Vlaams Waarborgfonds	24
III.6.1. Gewestwaarborg voor bedrijven die werden getroffen door de dioxinecrisis	24
III.6.2. Nieuw beheerscontract met de NV Beroepskrediet	25
III.6.3. Evaluatie van het Vlaams Waarborgfonds	25
IV. De kapitaalfondsen GIMV, GIMVINDUS en LRM	27
IV.1. Inleiding	27
IV.1.1. GIMVINDUS NV	27
IV.1.2. Investeringsmaatschappij voor Limburg LRM NV	28
IV.1.3. Vlaamse Participatiemaatschappij NV	29
IV.1.4. Participatiemaatschappij Vlaanderen NV	29
IV.1.5. De Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen GIMV NV	30
IV.2. Overzicht van de activiteiten van de economische investeringsmaatschappijen in 2000	30
IV.2.1. GIMVINDUS NV	30
IV.2.2. Limburgse Reconversie maatschappij NV	32
IV.2.3. Nazorg in verband met de vroegere steenkoolmijnenactiviteiten	34
IV.2.4. De NV Vlaamse Participatiemaatschappij	34
IV.2.5. De Participatiemaatschappij Vlaanderen	35
IV.2.6. GIMV NV	35

V.	Expansiesteun	37
V.1.	Inleiding	37
V.2.	De inhaaloperatie expansiesteun	38
V.2.1.	Ontstaan van de achterstand	39
V.2.2.	Wegwerken achterstand	40
V.3.	De opschorting van de wet van 30 december 1970	41
V.4.	De nieuwe regionale steunkaart	42
V.5.	Industrieterreinen	45
VI.	Het (sub)regionaal beleid	47
VI.1.	Stand van zaken streekplatformen en streekcharters	47
VI.2.	StreekEigen Management (STEM)	48
VI.3.	Streekcharterprojecten	48
VI.4.	Strategisch Plan Ruimtelijke Economie (SPRE)	49
VI.5.	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)	49
VI.6.	Centrummanagement en Mercurius	51
VI.6.1.	Het Mercuriusproject	51
VI.6.2.	Het Centrummanagement	52
VII.	Vereenvoudiging van de administratieve regelgeving en van de procedures	55
VII.1.	Aanvraag adviespremies	55
VII.2.	Elektronische data-uitwisseling met de RSZ	55
VII.3.	Inventarisatie van industrieterreinen	56
VII.4.	Elektronische consultatie van expansiedossiers	56
VIII.	Natuurlijke rijkdommen	57
VIII.1.	Vorbereiding van een oppervlakedelfstoffendecreet	57
VIII.1.1.	Doelstelling	57
VIII.1.2.	Stand van zaken	57
VIII.1.3.	Finaliteit	58
VIII.1.4.	Planning 2001	58
VIII.2.	Opmaak van delfstoffenplannen	58
VIII.2.1.	Doelstelling	58
VIII.2.2.	Stand van zaken	58
VIII.2.3.	Finaliteit	59
VIII.2.4.	Planning	60
VIII.3.	De kennis over de potenties van de diepe ondergrond verder uitbouwen	60
VIII.3.1.	Doelstelling	60
VIII.3.2.	Stand van zaken	60
VIII.3.3.	Finaliteit	61
VIII.3.4.	Planning	61
VIII.4.	Databeheer van de ondergrond	61
VIII.4.1.	Doelstelling	61
VIII.4.2.	Stand van zaken	61
VIII.4.3.	Finaliteit	62
VIII.4.4.	Planning	62

DEEL II : Nieuw economisch project voor Vlaanderen, naar een werkagenda voor de komende jaren	63
IX. Nieuw economisch project voor Vlaanderen	64
X. Optimaliseren van de relatie tussen de ondernemer/onderneming en de Vlaamse overheid	66
X.1. Inleiding	66
X.2. Huizen van de Onderneming	67
X.3. Senter en de VPM : twee Doe-maatschappijen die als backoffice functioneren ..	70
X.3.1. Subsidie-agentschap : SENTER	70
X.3.2. Vlaams Kapitaalagentschap	71
XI. Naar een modern bedrijfsondersteuningsbeleid	76
XI.1. Inleiding	76
XI.2. Algemene nood aan bijscholing en permanente vorming van de actieve bevolking	78
XI.3. Blijvende aandacht voor de omgeving waarin onze ondernemingen moeten functioneren	82
XI.4. Stimuleren van ondernemerschap	83
XI.5. Financiering van startende ondernemingen	83
XI.6. Ecologiesteun : nieuwe stijl	84
XI.7. Regionale steun : nieuwe stijl	85
XII. Levenslang Leren (LLL)	87
XII.1. Inleiding	87
XII.2. Organisatiestructuur met betrekking tot het levenslang leren	87
XII.3. VIZO	90
XIII. Digitaal actieplan	93
XIII.1. Inleiding	93
XIII.2. Een operationeel kader voor het digitaal actieplan	94
XIII.2.1. Nood aan coördinatie	94
XIII.2.2. Organisatorische invulling	95
XIII.3. Doelstellingen en rol van de Vlaamse overheid	96
XIII.4. Concrete actiepunten	97
XIII.4.1. Investeren in mensen, vaardigheden en attitudes	97
XIII.4.2. Het gebruik van internettechnologie aanmoedigen	98
XIII.4.3. Een gemakkelijk, goedkoop, snel en veilig internet	98
XIII.4.4. Naar de bevoegdheid economie	98
XIV. Stappenplan	99

I Inleiding

In mijn beleidsbrief van dit jaar wordt naast een bespreking van de lopende programma's gedurende het voorbije jaar een *globaal plan* voorgesteld van wat er de komende jaren te gebeuren staat op het vlak van economisch beleid. In feite gaat het om een concretisering van de krijtlijnen die in mijn beleidsnota werden uitgewerkt.

Het uitgangspunt van dit globaal plan bestaat enerzijds uit het afstemmen van instrumenten en instituties op elkaar met daarbij steeds de *eindgebruiker, met name de ondernemer, hetzij in wording, hetzij gevestigd als vertrekpunt te nemen*. Voor de ondernemer komt het er in eerste instantie op aan dat hij/zij snel wordt geholpen, dat hij in zijn nabije omgeving een beroep kan doen op de diensten van de Vlaamse overheid en dat deze diensten een duidelijk gezicht hebben naar de ondernemer toe. De dienstverlening moet dus voldoende laagdrempelig en klantvriendelijk van opzet zijn. In deze optiek worden dan ook de *Huizen van de Onderneming gelanceerd*.

Anderzijds moeten de beschikbare instrumenten inspelen op *actuele noden van onze Vlaamse economie*. Voor de kenniseconomie van de 21ste eeuw is de cruciale succesfactor een goed opgeleide actieve bevolking. *Opleiding en vorming* zijn in deze optiek erg belangrijke elementen. De bedrijven moeten bovendien over *voldoende ruimte* beschikken om hun expansie te verwezenlijken. Daarbij is het aangewezen dat ook brown sites worden gebruikt voor deze expansie. Het is ook van belang dat onze economie over *voldoende ondernemers* beschikt die effectief aan deze kenniseconomie willen meebouwen. Starters moeten zo snel mogelijk een succesvol groeipad vinden, en het is aan de Vlaamse overheid om dit te faciliteren, hetzij door gepast advies, hetzij door in de gepaste financiële instrumenten te voorzien. Tot slot benadrukt het Vlaams regeerakkoord niet voor niets het belang van *duurzaam ondernemen*. *Economie en ecologie* vormen niet noodzakelijkerwijze elkaars tegenpolen, eerste aanzetten van onderzoek, zoals voorgesteld op het recente VEV-congres, geven zelfs aan dat succesvolle bedrijven vaak op meerdere vlakken: economisch, ecologisch en sociaal goed scoren. Ook hier heeft de Vlaamse overheid een taak om bedrijven te stimuleren om deze richting verder op te gaan.

Deze denkoefening werd geconfronteerd met de feitelijke toestand op het veld en daaruit bleek snel dat er nog *heel wat verbeteringspotentieel aanwezig* is. Heel wat van onze instellingen en instrumenten hebben immers reeds een lange geschiedenis achter de rug waarbij de initiële doelstellingen niet altijd meer beantwoorden aan de nieuwe noden van onze economie. Na vijftig jaar, want dat is zowat de gemiddelde leeftijd van heel wat van onze instrumenten en instituties, was het bijgevolg meer dan opportuun om eens een round-up te maken. Het spreekt voor zich dat er bepaalde keuzes moeten worden gemaakt, die hun repercussies hebben op de werking van bepaalde instrumenten en instituties.

Het moet duidelijk zijn dat het *voorgesteld vernieuwingsplan met betrekking tot het Vlaams economisch beleid* een implementatietijd heeft die de periode van één jaar overstijgt. Het plan moet bijgevolg worden beschouwd als een agenda, die richtinggevend zal zijn voor het

economisch beleid van de komende jaren. Ik wens hierbij graag het debat aan te gaan met het Vlaams Parlement en de sociale partners op het geschikte ogenblik en in de geëigende instanties.

Zoals reeds werd aangestipt, wordt in het eerste deel een beschrijving gegeven van wat er tijdens het voorbije jaar werd gerealiseerd. Daarbij wordt dezelfde opdeling gebruikt die in de beleidsnota werd aangehouden, met name initiatieven met betrekking tot het stimuleren van het ondernemerschap, de expansiesteun en het sub-regionaal beleid.

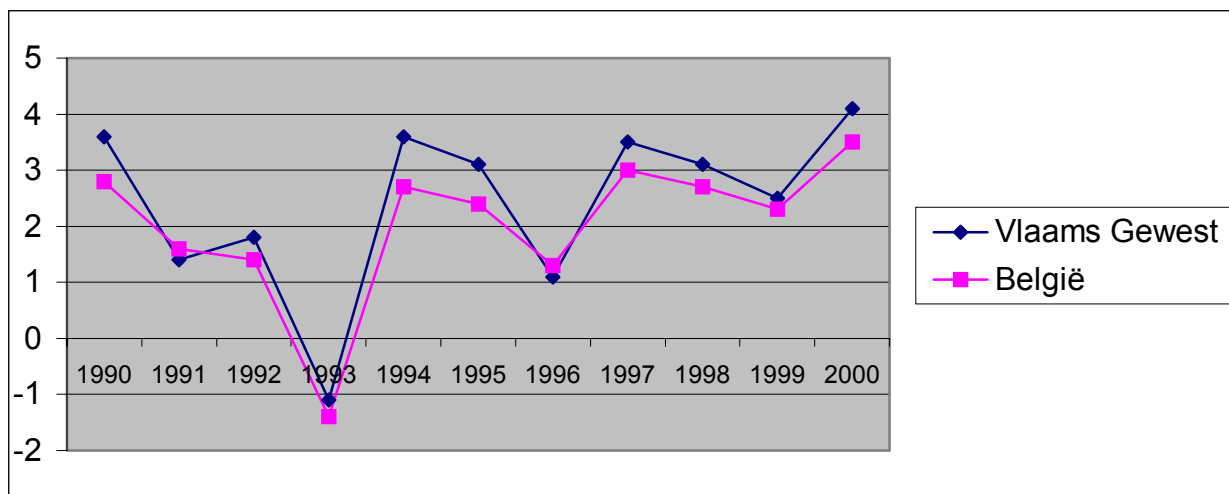
Allereerst gaan we evenwel dieper in op enkele macro-economische indicatoren van onze economie. Daaruit blijkt onder andere dat onze economie zich in het voorbije jaar opnieuw erg goed heeft gepresteerd. Lage werkloosheidscijfers, aantrekkende investeringen alsmede een terugval van het aantal faillissementen en een (beperkte) toename van het aantal bedrijven zijn daar indicaties van.

DEEL I: Overzicht van het economisch beleid gedurende het voorbijge jaar

II Vlaamse economie op kruissnelheid

Op economisch vlak heeft Vlaanderen de laatste jaren de wind in de zeilen. Tijdens de periode 1995-1999 groeide de Vlaamse economie jaarlijks gemiddeld met ongeveer 2,5%. Ter vergelijking, in de eerste helft van de jaren '90 bedroeg de jaarlijkse gemiddelde groei slechts 1,8%. Voor 2000 zijn de groeiprognozes van de diverse conjunctuurinstellingen zeer gunstig. Zo wordt voor Vlaanderen een reële groei van ongeveer 4% verwacht. Volgend jaar zou de economische groei iets terugvallen maar toch nog steeds meer dan 3% bedragen.

Figuur 1: Economische groei (1990-2000)

Bron Federaal Planbureau

De aanhoudende groei van de Vlaamse economie is gefundeerd op een brede basis. De gunstige vooruitzichten steunen zowel op de buitenlandse vraag als op de binnenlandse bestedingen.

De export is een belangrijke factor in de Vlaamse economie. In 1999 bedroeg de Vlaamse export 5 116 miljard BEF. Dit komt overeen met ongeveer 76,7% van de totale Belgische uitvoer. De aanwezigheid van de Vlaamse zeehavens speelt daarbij zeker een belangrijke rol. Mede dankzij het aanzwengelen van de economie op Europees en wereldvlak en de lage wisselkoers van de euro schat het Federaal Planbureau de groei van de Belgische uitvoer dit jaar op 8,1%. Voor 2001 wordt de groei nog geraamd op 6,3%. Met een dergelijke toename wordt de uitvoer in 2001 de belangrijkste motor van de Belgische economische groei.

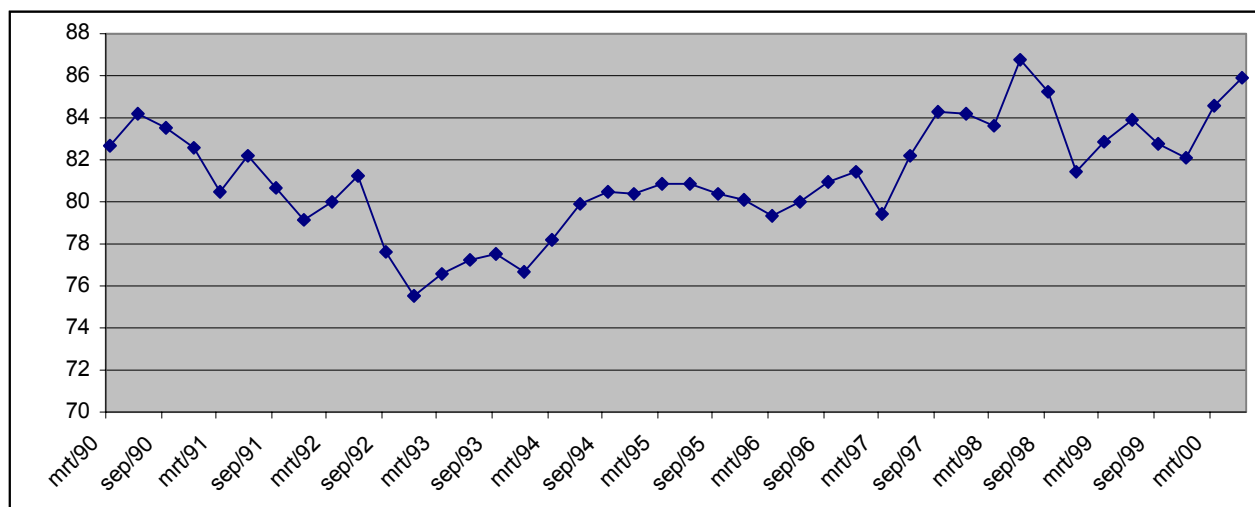
De lage koers van de Euro zorgt voor een toename van de export zowel naar landen buiten de eurozone als erbinnen. De stijgende uitvoer naar de eurolanden wordt veroorzaakt door een toename van de economische activiteiten in de eurozone als gevolg van de verbeterde concurrentiepositie van deze landen ten opzichte van de landen buiten de eurozone. Volgens ramingen van het Federaal Planbureau betekent een appreciatie van de gemiddelde koers van 1,024 dollar per euro naar 0,922 dat de economische groei stijgt met 0,36 procentpunt.

De groeivoorzichten van de wereldeconomie zijn zeer gunstig. Volgens de OESO is er sprake van convergerende groeipatronen in het OESO-gebied. Het groeiherstel in de EU-regio wint aan kracht, de hoge groei in de Verenigde Staten kent weliswaar een dalende tendens maar evenaart gemiddeld over de periode 2000-2001 nog altijd een groeivoet van 2,8% en ondertussen herstelt de door de, in 1997-1998, crisis getroffen Azië-regio zich sterk.

Terugkerend naar de Vlaamse economie kan worden gesteld dat de meeste groeicomponenten gunstig evolueren. Zowel de bedrijven als de consumenten blijken de toekomst rooskleurig tegemoet te zien. De Vlaamse ondernemingen draaien goed en realiseerden tijdens het tweede kwartaal van 2000 een capaciteitsbezettingsgraad van 85,9%. Dit is een sterke toename ten opzichte van het crisisjaar 1993 toen slechts 76% van het productieapparaat werd benut.

Ten opzichte van het eerste kwartaal van 2000 wordt binnen de sector van de halffabrikaten een lichte daling vastgesteld van de bezettingsgraad. In de sectoren van de verbruiksgoederen en de investeringsgoederen daarentegen neemt de bezetting van het productieapparaat op kwartaalbasis toe. Dit wijst erop dat de conjunctuurencyclus zich in een rijper stadium bevindt dan in het begin van het jaar. De hoge bezettingsgraad betekent dat de investeringen in 2000 met bijna 5% zullen toenemen.

Figuur 2: Evolutie bezettingsgraad verwerkende nijverheid (%)

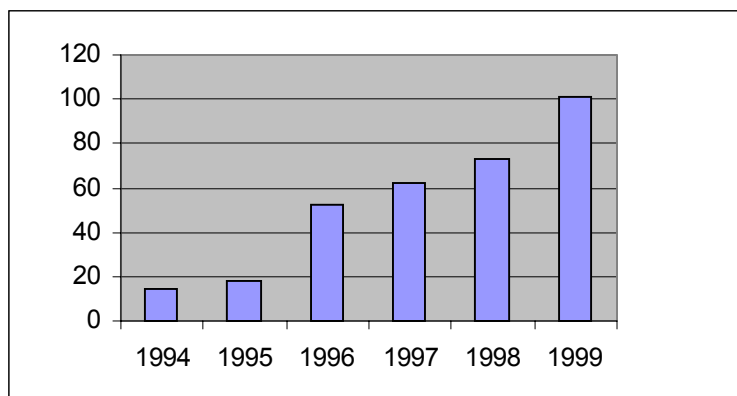
BRON: NBB

Bij de voorlopig gunstige vooruitzichten van de gezinnen en de bedrijven kunnen de olieprijsen als kanttekening worden geplaatst. De aanhoudende hoge olieprijsen en de onzekerheid omtrent de verdere evolutie van de prijs vormen een risicofactor voor de economische prognoses. De hoge olieprijsen leiden tot hogere productiekosten voor de bedrijven en een verlies van koopkracht bij de gezinnen. Volgens het Federaal Planbureau betekent een stijging van de gemiddelde olieprijs in 2000 van 23,4 dollar per vat naar 28,9 dollar dat de economische groei zou vertragen met 0,43 procentpunt.

Eveneens opmerkelijk is de enorme stijging van de *buitenlandse investeringen* in Vlaanderen. Sinds 1994 werden onafgebroken jaarlijks meer buitenlandse investeringen aangetrokken. In 1999 registreerde de Dienst Investeren in Vlaanderen 179 investeringsprojecten, met een waarde van 101 miljard BEF. Deze buitenlandse investeringen brengen bovendien een belangrijke tewerkstellingscreatie teweeg. In 1999 zorgden de nieuwe investeringen voor 9.422 potentiële jobs.

Van de buitenlandse investeringen is het grootste deel afkomstig uit Europa en de Verenigde Staten. De informatietechnologie en de chemie zijn de populairste sectoren. Vlaanderen blijkt dus een aantrekkelijke regio te zijn voor buitenlandse investeerders. Eigenschappen als een goede scholing en talenkennis, een hoge arbeidsproductiviteit, een uitgebreid transportnet en een centrale ligging in Europa spelen hierin een belangrijke rol.

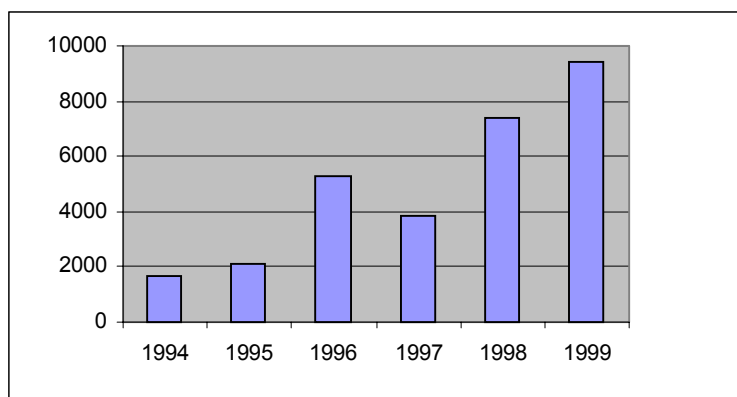
Figuur 3: Buitenlandse investeringen in Vlaanderen (mld. BEF)

BRON: DIV

Figuur 4: Directe tewerkstellingscreatie door buitenlandse investeringen

Bron: Dienst Investeren Vlaanderen

BRON: DIV

Ook de *werkloosheid* evolueert in Vlaanderen in de goede richting. De dalende trend van de tweede helft van de jaren '90 zet zich verder. In juni van dit jaar daalde het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen tot 120 967 ofwel een daling van 1,9% op maandbasis. Ten opzichte van dezelfde maand in 1999 betekent dit een daling van 16,5%.

Tijdens de vakantiemaanden werd op maandelijkse basis een stijging vastgesteld van het aantal werklozen, maar in deze periode van het jaar is dit een steeds weerkerend fenomeen.

Het *aantal werkaanbiedingen* bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) blijft stijgen. In mei ontving de VDAB 21 310 vacatures. Dit is maar liefst 79% meer dan in mei 1999. Deze gunstige cijfers betekenen niet dat Vlaanderen geen problemen meer zou kennen op de arbeidsmarkt. Tegen de achtergrond van een dalende werkloosheid en een zich herpakkende werkgelegenheid situeert zich een belangrijk knelpunt namelijk het aantal vacatures dat niet meer tijdig ingevuld raakt. De knelpuntvacatures geven een signaal van krapte in bepaalde beroepsgroepen zoals onder andere de technische beroepen. Bij het beter afstemmen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt is een belangrijke taak weggelegd voor de overheid opdat de groei van de Vlaamse ondernemingen niet zou worden afgeremd door een tekort aan personeel met de juiste kwalificaties.

De laatste jaren wordt het aantal faillissementen gekenmerkt door een dalende trend. In 1997, 1998 en 1999 werden respectievelijk 4 017, 3 682 en 3 539 firma's en eenmanszaken failliet verklaard. Tijdens de eerste acht maanden van dit jaar registreerde Graydon 2 263 faillissementen¹. Ten opzichte van dezelfde periode het jaar voordien is dit een lichte daling.

Tabel 1: Evolutie van het aantal falingen in het Vlaams Gewest

Jaar	NV	BVBA	CV	Eenmanszaak	Totaal
2000*	486	1 170	134	473	2 263
1999	725	1 874	216	724	3 539
1998	793	1 856	255	778	3 682
1997	968	1 953	304	792	4 017

* cijfers periode januari tot en met augustus, bron: GRAYDON

De evolutie van het aantal oprichtingen kende in 1999 een minder gunstig verloop. In dat jaar werden er slechts 27 135 oprichtingsakten geregistreerd. Opvallend daarbij is dat deze evolutie volledig op rekening van de eenmanszaken en de CV's te schrijven is. De NV's en BVBA's kenden daarentegen een relatieve toename tov 1997 (cf. tabel). Een verklaring voor de opmerkelijke terugval van het aantal oprichtingen bij de eenmanszaken zou de implementatie van de KMO-kaderregeling kunnen zijn die heel wat meer eisen oplegt aan kandidaat starters. Deze evolutie wordt vooralsnog niet gevolgd door een gelijkaardige afname van het aantal faillissementen bij de eenmanszaken.

¹De gegevens omtrent oprichtingen en faillissementen zijn gebaseerd op de informatie afkomstig van Graydon Belgium. Graydon Belgium bekomt deze gegevens via eigen registratie en bij de rechtbanken van koophandel.

Tabel 2: Evolutie van het aantal oprichtingen in het Vlaams Gewest

Jaar	NV	BVBA	CV	Eenmanszaak	Totaal
2000*	1 424	6 386	226	7 024	16 484
1999	2 574	9 726	413	14 422	27 135
1998	2 367	9 366	442	19 772	31 947
1997	2 389	8 631	487	20 107	31 614

*cijfers periode januari –augustus, bron: GRAYDON

Tabel 3: Evolutie van het aantal oprichtingen in het Vlaams Gewest, 1997=100

Jaar	NV	BVBA	CV	Eenmanszaak	Totaal
2000*	60	74	46	35	52
1999	108	113	85	72	86
1998	99	108	91	98	101
1997	100	100	100	100	100

*cijfers periode januari-augustus, bron GRAYDON

III Ondernemerschap stimuleren

III.1 Inleiding

In de beleidsnota die in het voorbije voorjaar werd voorgesteld, werden er drie invalshoeken uitgewerkt die het economisch beleid thans kenmerken:

- ondernemerschap promoten
- de expansiesteun als belangrijkste instrument
- het sub-regionaal beleid

Voor elk van deze drie invalshoeken wordt kort een overzicht gegeven van wat er tijdens het voorbije jaar werd gerealiseerd. De lezer zal opmerken dat heel wat bestaande instrumenten gedurende het voorbije jaar kritisch werden geëvalueerd of zich momenteel nog in de fase van evaluatie en doorlichting bevinden. Deze evaluaties zijn een absolute must om een performant instrumentarium aan te kunnen houden.

Naast de drie voornoemde invalshoeken wordt tenslotte ook de nodige aandacht gegeven aan de werking van de Vlaamse kapitaalfondsen, GIMV, GIMVINDUS en LRM. De sectie wordt tenslotte afgesloten met enkele concrete initiatieven die de vereenvoudiging van de administratieve regelgeving tot doel hebben en een overzicht van wat er op het vlak van natuurlijke rijkdommen werd gerealiseerd tijdens het voorbije jaar.

III.2 Adviespremies voor kleine ondernemingen

Zoals reeds aangegeven in mijn beleidsnota is het ondernemerschap een cruciale factor om economische groei en werkgelegenheid te stimuleren. Uit de praktijk blijkt nochtans dat heel wat startende ondernemingen vaak de eindmeet niet halen als gevolg van een gebrek aan professionalisme en/of kennis. In dit kader kan het inschakelen van een derde partij soelaas bieden. Ter stimulering van starters en groeiende KMO's is de reeds ontwikkelde steunmaatregel 'adviespremies' dan ook een belangrijk instrument. De overheidsstimulans bestaat erin dat de Vlaamse overheid 50% (of 75% ingeval van starters of potentiële zelfstandigen) van de te betalen advieskosten op zich neemt en deze rechtstreeks aan de door het VIZO erkende externe bedrijfsadviseur uitbetaalt.

III.2.1 Algemene cijfers

Sinds de start van de subsidieregeling adviespremies onder haar huidige vorm (1 januari 1998) werden tot op heden ca. 200 dossiers ingediend. Een overzicht over de voorbije twee jaar geeft de volgende cijfers.

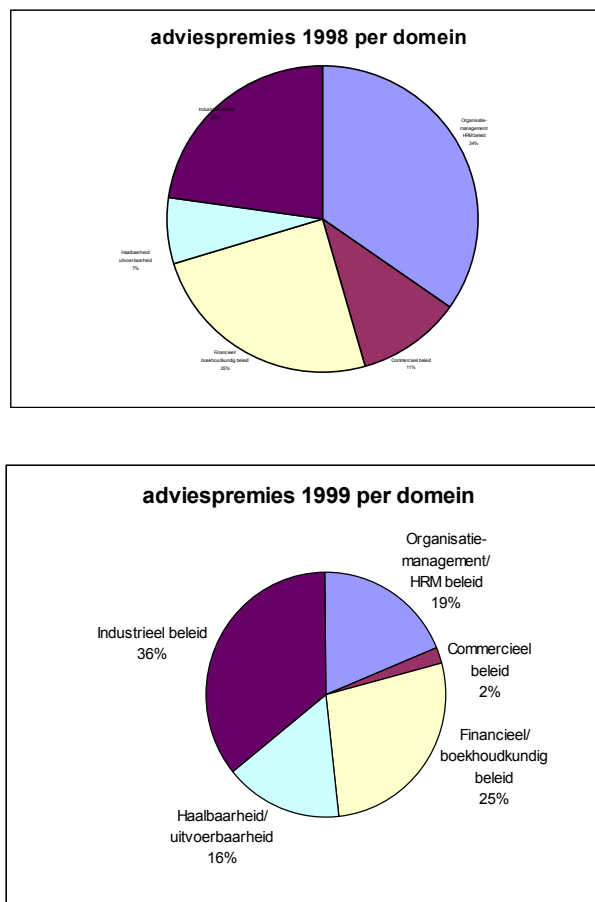
In 1998 werden 55 dossiers ingediend, waarvan in datzelfde jaar 20 dossiers positief en 5 aanvragen negatief werden beslist. Voor de 20 positieve dossiers werd voor een bedrag van 4 079 838 BEF aan subsidies uitbetaald. In 1999 steeg het aantal ingediende dossiers tot 101 (een toename van 84% t.o.v. 1998). Voor 100 aanvragen werd dat jaar een beslissing genomen. Daarvan kregen 88 dossiers een positief gevolg; 12 dossiers kregen een negatieve

beslissing. Voor de 88 positief besliste dossiers werd een totaal bedrag van 20 690 871 BEF adviespremies toegekend.

In 1998 werd per dossier gemiddeld een adviespremie ad 203 991 BEF toegekend; in 1999 liep dit op tot een gemiddeld bedrag van 224 901 BEF.

Bij een opdeling naar domeinen van adviesverlening blijkt dat in 1998 de premies voornamelijk werden toegekend voor adviezen verleend op het vlak van financieel/boekhoudkundig beleid (30%) en organisatie-managment/HRM beleid (25%). In 1999 lag de klemtoon vooral op adviezen voor industrieel beleid (36%), meer bepaald kwaliteits- en veiligheidsbeleid, en financieel/ boekhoudkundig beleid (27%).

Figuur 5: Adviespremies per domein

BRON: Administratie Economie

De toename van het aantal aanvragen in 1999 tegenover 1998 houdt onder meer verband met de stijging van het aantal erkenningen door het VIZO van externe adviseurs. Eind 1998 waren er 110 erkenningen, eind 1999, 175.

Hoewel het VIZO 175 adviseurs heeft erkend, hebben slechts 43 adviseurs een dossier begeleid. Indien we alle 175 adviseurs in beschouwing nemen, behandelt elke adviseur gemiddeld 1,14 dossiers. Indien we enkel de 43 adviseurs beschouwen die een dossier hebben ingediend, komen we aan een gemiddelde van 4,65 dossiers per adviseur.

Tabel 4: Overzicht van het aantal erkende adviseurs per domein

Erkenningen per domein van adviesverlening	Aantal
Domein 1: Algemene bedrijfsorganisatie, strategie, haalbaarheid van een ondernemingsplan	42
Domein 2: Personeelsbeleid	3
Domein 3: Beheer van productie en diensten	1
Subdomein 3.1: kwaliteitsbeleid	21
Subdomein 3.2: veiligheidsbeleid	5
Domein 4: Marketing	7
Subdomein 4.1: marktonderzoek	4
Domein 5: automatisering, informatiesystemen en telematica	2
Domein 6: milieustudies	90
Totaal aantal erkende bedrijfsadviseurs	175

Bron: VIZO

III.2.2 Evaluatie van de adviespremies

Om na te gaan of een eventuele bijsturing noodzakelijk is, werden in de loop van het eerste semester van 2000 een zestigtal volledig afgewerkte dossiers geëvalueerd. De evaluatieformulieren, ingevuld door zowel adviseurs als ondernemingen die genoten van een adviespremie, peilden zowel naar de kwaliteit van het advies, naar de klantentevredenheid, als naar het instrument adviespremie zelf. De evaluatie gaf volgende grote lijnen weer.

Op de vraag hoe de stap werd gezet naar gesubsidieerd advies antwoordde 30% van de bedrijven dat ze op aanraden van, of via doorverwijzing door, een organisatie in contact kwamen met hun adviseur; 26% nam op aanraden van iemand uit de kennissenkring contact op met hun adviseur en 20% koos de adviseur uit de lijst met erkende adviseurs. De voornaamste redenen waarom voor een bepaalde adviseur werd gekozen, is de ervaring (27%), referenties (18%) en tevredenheid over vroegere samenwerking (14%).

Beide partijen zijn vrij tevreden over het geleverde advies. Alle adviseurs denken dat hun klanten hun voorstellen zullen toepassen. Bij de bedrijven zegt 94% dat hun verwachtingen zijn ingelost, 95% vindt de gedane (investeringen) uitgaven in het advies lonend, 89% is van mening dat de totale kostprijs van het advies in verhouding staat tot het verstrekte advies en 95% meent dat het advies hun kennis en inzichten heeft verruimd. De bedrijven hebben vooral het belang van een degelijke financiële en administratieve kennis, veiligheid en het feit dat ze gestructureerd moeten werken beter leren inschatten.

De tevredenheid over de samenwerking ligt bij beide partijen hoog. Alle adviseurs menen dat er voldoende vertrouwen was en dat de contacten in een open sfeer verliepen. 98% vindt dat hun klant zijn verwachtingen en doelstellingen inzake het advies duidelijk heeft geformuleerd. Bij de bedrijven vindt 98 % dat hun adviseur voldoende bereikbaar was, 98% zegt dat de adviseur de afgesproken timing correct naleefde en 97% meent dat het voorgestelde werkprogramma duidelijk werd vastgelegd. 97% van de bedrijven zegt dat de financiële afspraken correct werden nageleefd, 98% is van mening dat hun adviseur voldoende aandacht had voor de eigenheid van hun bedrijf en tenslotte zegt 97% dat de adviseur voldoende openstond voor hun voorstellen.

Wat de adviespremie zelf betreft, is het belangrijk te noteren dat 35% van de bedrijven geen beroep meer zouden doen op adviesverlening zonder financiële tussenkomst van de overheid.

Meer dan de helft van de adviseurs vragen een snellere administratieve afhandeling van de dossiers; 20% van de adviseurs willen een vereenvoudigde procedure. En daarmee zitten hun wensen op dezelfde golflengte als deze van de bedrijven, namelijk snellere informatie over de goedkeuring van hun premie en een vereenvoudiging van de procedure.

Naast deze verzuchtingen uit de klantenbevraging blijken uit de dossierbehandeling ook een aantal knelpunten:

- Gelet op het geringe aantal aanvragen in 1998 en 1999 lijkt de ondernemer de stap naar het inwinnen en verlenen van gesubsidieerd advies maar moeilijk te zetten. Slechts een beperkt aantal adviseurs doet beroep op de subsidieregeling. Dit is waarschijnlijk te wijten aan de *terughoudendheid van de adviseurs ten aanzien van de voorfinanciering van het adviesproject*. Door de doelgroep van personen die overwegen om zich als zelfstandige te vestigen werden slechts een paar dossiers ingediend. Hier speelt waarschijnlijk de concurrentie van het eerstelijnsadvies van het VIZO een rol.
- De domeinen van erkenning en subsidiëring dienen beter op elkaar te worden afgestemd.
- Aan de zijde van de bedrijfsadviseurs blijkt er een *scheeftrekking te zijn bij de erkenning*. Op dit ogenblik zijn 175 adviseurs erkend. Alhoewel er 14 domeinen van erkenning zijn, situeert 85% van deze erkenningen zich op drie domeinen: algemene bedrijfsorganisatie, strategie, haalbaarheid van een ondernemingsplan (42 adviseurs); kwaliteitsbeleid (21 adviseurs) en milieustudies (90 adviseurs). In diverse domeinen zijn nog geen erkenningen gebeurd, vooral de ICT-sector (informatica, telematica) springt hierbij in het oog.
- De *frequentie van indiening van een aanvraag om adviespremie is te laag*. Op dit ogenblik kunnen maximaal twee aanvragen op een verschillend subsidieabel adviesdomein in een periode van vijf jaar worden goedgekeurd.

III.2.3 Bijsturing

Uit de evaluatie blijkt dat zowel een inhoudelijke als procedurele bijsturing zich opdringen. Naar inhoud is naast het wegwerken van een aantal struikelblokken, een inschakeling in duurzaam ondernemerschap niet onbelangrijk; kwaliteitszorg wint immers aan belang.

Vooraleer zich te concentreren op de inhoudelijke bijsturingen dient er eerst werk gemaakt te worden van een vereenvoudiging van de procedure en een snelle afhandeling van de dossiers. Ondertussen werd reeds een elektronische aanvraag om adviespremie via het KMO-loket van het VIZO ontwikkeld. Dit systeem zal toelaten dat zowel de adviseur als de onderneming op een meer efficiënte en snellere wijze een aanvraag kunnen indienen en dat zij een beter zicht hebben op de procedure die het dossier dient te doorlopen.

III.3 Peterschapsprojecten

III.3.1 Inleiding

Peterschapsprojecten zijn projecten waarbij peters uit grote bedrijven of ervaren bedrijfsleiders hun ervaring en kennis ter beschikking stellen van bedrijfsleiders uit kleine ondernemingen. Op die manier willen peterschapsprojecten bijdragen tot het professionaliseren van de bedrijfsvoering van kleine ondernemingen en de netwerkvorming tussen ondernemingen bevorderen.

Om ondernemers in heel Vlaanderen de kans te geven aan dergelijke projecten deel te nemen, werd een besluit goedgekeurd waardoor peterschapsprojecten in belangrijke mate financieel kunnen worden ondersteund.

Inmiddels hebben de Kamers van Koophandel, de Strategisch Plannen en de UNIZO van de regeling gebruik gemaakt; samen hebben zij sinds het bestaan van de regeling 34 projecten opgestart. Deze projecten gaan door onder de naam Ondernemers voor Ondernemers (OVO) en PLATO.

Aan 29 van deze projecten werd in de loop van de voorbije jaren een subsidie toegekend voor in totaal ruim 154 miljoen BEF. Per project gaat het telkens om minstens 80 deelnemende KO's.

III.3.2 Evaluatie van de peterschapsprojecten

In 2000 wordt het hele concept van peterschapsprojecten, zoals vooropgesteld in het besluit van 1997, grondig geëvalueerd. De cel regionaal beleid van de administratie economie heeft aan de hand van een uitgebreide steekproef heel wat informatie verzameld rond de concrete werking van de peterschapsprojecten. Daarbij werd telkenmale nagegaan in welke mate er verschillen zijn tussen OVO-projecten en PLATO-projecten.

Meer dan de helft van de deelnemers aan peterschapsprojecten zijn afkomstig uit ondernemingen met 0 tot en met 5 werknemers. Als we de twee netwerken met elkaar vergelijken kan worden vastgesteld dat ondernemingen met 1 tot 5 personeelsleden in beide netwerken een belangrijke plaats innemen: bij OVO 43% en bij PLATO 35% van de deelnemers. Daarbij zijn éénpersoonsbedrijven veel sterker vertegenwoordigd in het OVO-netwerk, terwijl PLATO-deelnemers in hoofdzaak afkomstig zijn uit ondernemingen met 6 tot 20 personeelsleden.

Een belangrijk verschil tussen de twee netwerken, stelt zich op vlak van de peters. Bij de OVO-projecten zijn de peters voornamelijk afkomstig uit KMO's, bij PLATO zijn de peters meestal afkomstig uit grote ondernemingen. PLATO –deelnemers laten zich positiever uit over hun peter dan OVO deelnemers en dit ongeacht de grootte van de onderneming waaruit de peter afkomstig is. De grootte van de onderneming blijkt dus niet de bepalende factor te zijn of deelnemers tevreden zijn over hun peter. Integendeel, als de deelnemers wordt gevraagd aan welk type zij de voorkeur geven, zijn het eerder PLATO deelnemers die

aangeven dat ze een *ander*² type peter willen dan OVO-deelnemers: zo geeft 38% van de PLATO deelnemers de voorkeur voor een peter uit een KMO, 42% van de PLATO deelnemers de voorkeur voor een peter uit een grote onderneming; bij OVO geeft 64% van de deelnemers de voorkeur aan een peter uit een KMO, 12% aan een peter uit een grote onderneming, 12% aan een consulent

De voorkeur voor een peter van een KMO wordt vooral ingegeven door de mening dat die de noden en problemen van KO's beter zou begrijpen omdat die dezelfde praktijkervaring zou hebben, in dezelfde omgeving zou functioneren en op dezelfde manier zou denken en praten als de KO-deelnemers.

De voorkeur voor een peter uit een grote onderneming wordt ingegeven door de mening dat die een bredere ervaring zou hebben, kan terugvallen op zijn organisatie (meer bepaald inzake infrastructuur, knowhow en netwerk) , meer tijd zou kunnen vrijmaken en de dingen vanuit een andere invalshoek zou bekijken.

In beide netwerken voorzien de organisatoren een opleiding, maar de invulling ervan verschilt sterk: bij PLATO is die meestal zeer doorgedreven bij OVO eerder beperkt. Dat verschil uit zich ook in de antwoorden van peters: zo antwoord slechts 57% van de OVO peters bevestigend op de vraag of zij een opleiding gekregen hebben; bij PLATO is dat 98%. Maar zowel bij OVO als bij PLATO zijn de meerderheid van de peters die aangeven dat zij een opleiding hebben gekregen daar positief over (73% en 68%).

Peters die zeggen een opleiding te hebben gekregen, zijn meestal wel overtuigd van het belang ervan: zo vindt 95% van die PLATO –peters en 80% van die OVO peters een opleiding noodzakelijk. Peters die geen opleiding hebben gekregen, zijn dat veel minder: slechts 28% van hen vindt een opleiding noodzakelijk

Deelnemers schrijven zich vooral in voor een peterschapsproject om hun managementkennis te verhogen, om van collega's te leren en om contacten te leggen met andere ondernemers. Na de beëindiging van het project stelt ongeveer de helft dat hun managementkennis er daadwerkelijk op vooruit gegaan is en/of dat ze contacten hebben gelegd met andere ondernemers. Voor ongeveer de helft van de deelnemers is het echter niet mogelijk om aan te geven welk het belangrijkste gevolg is van hun deelname voor het bedrijf zelf. Van de deelnemers die dit wel kunnen blijkt de helft een toename in het performantieniveau van hun onderneming waar te nemen (zie ook verder).

Peters engageren zich omwille van het imago van het bedrijf dat ze vertegenwoordigen, dit geldt vooral voor de PLATO-peters, en om hun eigen managementkennis te verbeteren. Op persoonlijk vlak leidt hun deelname vooral tot een betere kennis van de problemen in de KO-wereld en een verbetering van de eigen managementkennis. Hun oorspronkelijke verwachting, namelijk impact op het imago van het bedrijf blijkt ingelost.

² Anders dan het gros van de peters uit het project, voor PLATO is dat een peter die niet uit een grote onderneming afkomstig is, voor OVO niet afkomstig uit een KMO. De vraagstelling was “aan welk type peter geeft u de voorkeur?”

Bij de realisatie van een peterschapsproject is het mogelijk dat deelnemers, peters en organisatoren worden geconfronteerd met moeilijkheden of problemen. Wat de deelnemers betreft heeft de meerderheid geen problemen ondervonden. Deelnemers die niet deelnamen tot het einde, signaleren wel twee tot drie keer zoveel problemen dan de deelnemers die wel deelnamen tot het einde. Eén derde van de problemen heeft betrekking op de inzet of de geschiktheid van de peter(s), hetgeen aantoont dat de peters een cruciale rol spelen in het welslagen van het project. Ook de samenstelling van de groepen, de ondersteuning vanuit de organiserende instelling, de sprekers, de thema's en de andere deelnemers kunnen een bron van ergernis zijn voor de deelnemers. In totaal gaat het slechts om een tiende van de deelnemers die een probleem heeft ervaren.

Bij de *peters* loopt dit op tot een vijfde. Zij ondervinden vooral moeilijkheden op het vlak van motivatie en openheid van de groep. Verder is het voor hen niet altijd gemakkelijk om tijd vrij te maken voor het project of om methodes in te voeren die geschikt zijn voor KO's.

Organisatoren ondervinden geen grote moeilijkheden bij de opbouw van het project. Wel blijkt het vinden van 80 KO's niet bij alle organisatoren even vlot te verlopen. Andere organisatoren hebben het onder meer moeilijker met het blijvend motiveren van de deelnemers en het vinden van goede peters.

Wat de verschillende onderdelen van een peterschapsproject betreft zien we een verschil in de inschatting van de doeltreffendheid ervan. Het nut van de *collectieve bijeenkomsten* wordt het hoogst ingeschat. *Contactdagen* daarentegen zijn voor de meeste deelnemers minder nuttig. Daarnaast gaven ongeveer twee vijfde van de OVO-peters en drie vijfde van de PLATO-peters *individuele begeleiding*. De helft van de deelnemers die hiervan gebruik gemaakt hebben vinden dit onderdeel bovendien nuttig. Organisatoren, en dan vooral deze uit het PLATO-netwerk, stellen echter dat hiervoor te beperkte interesse bestaat in hoofde van de deelnemers. Een onderdeel waarvoor grote interesse blijkt te bestaan bij de deelnemers zijn de *bedrijfsbezoeken*. Sommige organisatoren voorzien deze mogelijkheid reeds in hun project.

Voor de Vlaamse overheid is het tenslotte van belang om een inzicht te krijgen in de doeltreffendheid van het systeem van de peterschapsprojecten. Wat zijn met andere woorden de effecten van de deelname aan zo een project voor het bedrijf en ondernemer op middellange termijn? (minder faillissementen, sterkere groei, ...). In dit kader werd een evaluatie-opdracht uitbesteed aan een externe onderzoeksinstelling waarvan de resultaten volgend jaar beschikbaar worden gesteld.

Indien de bekomen resultaten voldoende positieve elementen bevatten, zal het systeem van de peterschapsprojecten worden gecontinueerd en uitgebreid. Daarbij wordt gedacht aan volgende aspecten:

- uitbreiding van de doelgroep van kleine ondernemingen tot KMO;
- uitbreiding met monothematische projecten;
- uitbreiding met peterschapsprojecten voor specifieke sectoren (vb. social profit);
- uitbreiding met peterschapsprojecten voor ondernemingen met specifieke kenmerken (vb. snelgroeiende ondernemingen).

Daarnaast wordt nagegaan in welke mate de regelgeving en de administratieve procedure van erkennings- en subsidieaanvraag niet kunnen worden vereenvoudigd.

III.4 VIZO: continue aandacht voor kwaliteitsverbetering van de dienstverlening

Om de kwaliteit van het aanbod en de dienstverlening verder te verhogen, werden in het voorbije jaar de volgende initiatieven opgestart:

- modularisering van het opleidingsaanbod;
- opstellen en uitvoeren van opleidingsplannen;
- activering van het extern bedrijfsadvies;
- uitbouwen van het KMO-loket

Deze nieuwe initiatieven zijn stuk voor stuk nog in volle ontwikkeling zodat pas in de loop van 2001 concreet cijfermateriaal kan verzameld worden om de effectiviteit en de efficiëntie aan te tonen. Toch worden, daar waar mogelijk, reeds benaderende resultaten gegeven.

III.4.1 Modularisering van het opleidingsaanbod

De (potentiële) starters en KMO's, die het doelpubliek zijn van de VIZO-vormingscentra, hebben behoefte aan steeds meer flexibele opleidingsvormen. Zij willen kortere cursussen, meer op maat, meer gespecialiseerd en aangepast aan de snelle evoluties in technieken. Het antwoord van het VIZO hierop is modularisering.

Het modulair systeem bestaat uit inleidende cursussen, basisopleidingen en specialisaties waarbij gelijklopende opleidingsinhouden in modules worden samengebracht. De resultaten van het pilootproject dat vanaf 1999 in de elektrosector werd gevoerd, zijn hoopvol: het aantal cursisten verdubbelde en de uitval van de cursisten verminderde met de helft. Op basis van een krediet van 15 miljoen BEF dat in 2000 werd toegekend, werd dan ook algemeen een aanvang genomen met de actualisering en de modularisering van het opleidingsaanbod van de VIZO-vormingscentra. Streefdoel is de invoer voor de volledige leertijd en ondernemersopleiding van gemodulariseerde programma's vanaf het cursusjaar 2002-2003.

Een nieuwe afbakening van het opleidingsaanbod in sectoren, clusters en lesgevers werd eveneens doorgevoerd. Door de oprichting van sectorcommissies werd een formele structuur ingesteld voor samenwerking bij de uitwerking van opleidingsprogramma's tussen de centra, beroepscommissies en werknemersorganisaties.

Aansluitend op een project van de dienst beroepsopleiding van het departement onderwijs wordt daarenboven samengewerkt met onderwijs met het oog op de gelijkwaardigheid van alle onderwijsvormen. Deze gelijkwaardigheid zal worden gerealiseerd door een modulair systeem dat eenheden aanbiedt die kunnen worden gekapitaliseerd ongeacht de opleidingsverstrekkers.

III.4.2 Opstellen en uitvoeren van opleidingsplannen

Permanente vorming en opleiding wordt steeds vaker een van de kritische succesfactoren voor heel wat van onze ondernemingen. Tegelijkertijd stellen we vast dat heel wat KMO's heden

ten dage achterop hinken op het vlak van investeren in opleidings- en vormingsprogramma's. Vaak ligt het ontbreken van een goede detectie van de opleidingsbehoeftes hier aan de grondslag. In deze optiek moet dan ook de inspanningen van het VIZO op het vlak van opleidingsplannen worden begrepen.

Ten behoeve van de bedrijven worden globale opleidingsplannen gemaakt. Vertrekkend vanuit de strategie van het bedrijf worden in deze plannen de behoeften inzake opleiding zowel van de bedrijfsleider als van de werknemers, in kaart gebracht. Een gedeelte van de opleidingsplannen heeft ook enkel op ondernemers van een bepaalde sector betrekking.

Nadat de opleidingsplannen door opleidingsconsulenten zijn opgesteld, worden zij ook uitgevoerd onder begeleiding van deze consulenten. In het kader van het project Opleidingsplannen werden vijf opleidingsconsulenten door de VIZO-centra aangeworven. In 1999 werd aan teambuilding gedaan om de methodieken die in het verleden werden ontwikkeld te implementeren en op elkaar af te stemmen. In het kader van het project werd gewerkt aan een samenwerkingsstructuur over de provincies heen. Het platform maakt het mogelijk alle centra en de relevante actoren (o.a. cursuscoördinatoren) systematisch te informeren; van bekendmaking van het project tot prospectie van KMO's en ontwikkeling van de plannen. Per provincie werden belangrijke marketinginspanningen geleverd (advertenties, artikels, contacten met intermediaire organisatie en vakfondsen).

De gevolgde methodiek en aanpak is zeer tijdsintensief, mede door de tijd die te spenderen is aan prospectie, sensibilisering en coördinerende activiteiten. Hierdoor wordt in 2000 pragmatischer gewerkt om de vooropgestelde doelstellingen te halen. Als doelstelling voor de periode 1999-2000 werd het maken van 400 opleidingsplannen en het uitvoeren van 2 400 opleidingssessies voorgesteld. Op heden (15.09.2000) zijn 305 opleidingsplannen uitgevoerd of in uitvoering.

III.4.3 Promotie en activering van extern bedrijfsadvies

In 2000 kreeg het VIZO de opdracht om een aantal initiatieven ter activering van extern advies te ontwikkelen. Deze initiatieven worden enerzijds gericht naar de KMO-bedrijfsleider en anderzijds naar de KMO-adviseur:

Sensibilisering van KMO's tot het inwinnen van advies:

- Via *TV-spots* op Kanaal Z wordt getracht de KMO's en zelfstandigen aan te moedigen om beroep te doen op een externe adviseurs.
- *Brochure 'Zinvol omgaan met KMO-adviseurs'*: met dit initiatief wordt de bedrijfsleider van de KMO gesensibiliseerd en ondersteund bij het inwinnen van extern advies als belangrijk aspect van vernieuwend ondernemerschap. De eerste oplage van 12 000 exemplaren wordt vanaf november 2000 verspreid.

Initiatieven ter ondersteuning van de kwaliteit van adviesverlening en netwerkvorming van de KMO-adviseurs:

- Tijdens een vooronderzoek werd gepeild naar de behoeften van de erkende adviseurs in 4 groepssessies en een aanvullende schriftelijke bevraging zowel onder erkende als

- niet-erkende adviseurs (70 ingevulde enquêtes). Op basis van deze informatie werden samen met een aantal KMO-adviseurs ondersteunende initiatieven ontwikkeld.
- *Netwerkdag voor KMO-adviseurs* op 13 oktober 2000 ("Matrix"-initiatief). De adviseurs bleken nood te hebben aan een goed uitgebouwd netwerk om met collega's kennis te maken, ervaringen uit te wisselen en nieuwe technieken te leren. De netwerkdag is het feitelijke startschot voor een dergelijk netwerk. Dit netwerk zal zonder twijfel synergie-effecten tussen adviseurs en adviesdisciplines genereren. Meer dan 110 adviseurs hebben deelgenomen aan dit initiatief.
 - *Vademecum van KMO-adviseurs*: Het vademecum is een aanvulbare catalogus met een classificatie per adviesdomein en een identificatie en voorstellingsfiche van elke erkende KMO-adviseur. De map is bedoeld voor KMO-adviseurs en bedrijfsleiders. Eerste oplage: 350 exemplaren.
 - *Begeleide intervisiegroepen*: met dit initiatief wil het VIZO aan KMO-adviseurs de mogelijkheid bieden om tijdens periodieke bijeenkomsten op een begeleide en gestructureerde manier ervaringen uit te wisselen en van mekaar te leren. De start is voorzien in november 2000.
 - *Trainingsaanbod rond advies- en begeleidingsvaardigheden*: er werden vier modules rond thema's inzake adviesverlening ontwikkeld, waarvan de eerste "Coaching van KMO-bedrijfsleiders" in november 2000 start. Daarnaast werd een geïntegreerd programma ontwikkeld dat meer persoons- en ervaringsgericht is. Centraal staan het leren onderkennen van alle aspecten van het adviesproces en de verhoging van de eigen efficiëntie. Het geïntegreerd programma start in april 2001 en loopt over een jaar.

III.4.4 Uitbouw van het KMOLOKET

Het KMO-loket startte in 1999 met als piloot projecten het opleidingsaanbod van de VIZO-centra, de erkenning van externe adviseurs en het aanvragen van de adviespremies door de ondernemers die een beroep doen op de erkende externe adviseurs.

In 2000 zal het derde deel van het pilootproject, met name de aanvraag van een adviespremie, zijn afgewerkt en gelanceerd. Samen met de erkenning van de externe adviseurs en het gecentraliseerde opleidingsaanbod, zal daarmee het eerste pilootproject zijn afgerond. De gerealiseerde programma's moeten echter voortdurend onderhouden en verbeterd worden.

In 2000 zal verder de meeste aandacht gaan naar een online bedrijfsadvies dienstverlening.

Volgende tabel geeft aan hoe de consultaties van KMO-loket stegen nadat in juni 2000 de portaallinks werden gelegd:

Tabel 5: Aantal bezoekers van de VIZO-website

Periode	Aantal bezoekers op de homepage www.KMOLOKET.be	Aantal geconsulteerde pagina's
Nov 1999	344	16 206
Dec 1999	488	24 604
Jan 2000	515	22 682
Feb 2000	543	23 984
Maa 2000	996	28 796
April 2000	Niet valabele meting t.g.v. systeemdefect	
Mei 2000	803	25 021
Jun 2000	866	29 293
Jul 2000	1 156	21 044
Aug 2000	2 737	80 886
Sep 2000	2 247	54 700
Tot 19/9/2000		

Bron: VIZO

III.5 Meerwaardeneconomie

In de meerwaardeneconomie zoeken ondernemingen naar een dynamisch evenwicht tussen de belangen van de verschillende stakeholders en streven de bedrijven op een inclusieve wijze naar economisch succes, sociale verrijking en ecologisch evenwicht.

Het besluit van 15 september jongstleden op voorstel de ministers Werkgelegenheid en Economie trekt het begrip 'sociale economie' open naar een ruimer concept van meerwaardeneconomie, waarbij een globaal pakket van maatregelen geïntroduceerd wordt dat gelijktijdig verschillende behoeften aanpakt. Belangrijk is de gezamenlijke aanpak op het terrein van werkgelegenheid en economie. Want 'meerwaardeneconomie' blijft economie, weliswaar worden de initiatieven in deze sector tijdelijk en gradueel afnemend financieel ondersteund. Onder andere omwille van de reden dat de klassieke markt voor risicokapitaal te weinig of niet toegankelijk voor deze sector is (lager financiële rendement (althans op korte termijn), het soms grotere risicogehalte, de specificiteit en kleinschaligheid van de dossiers).

Dit besluit bouwt voort op het samenwerkingsakkoord dat tussen de federale regering, de gewesten en de Duitstalige gemeenschap werd ondertekend op 4 juli 11. Tevens bouwt het voort op dubbele tendens: de bedrijfswereld die meer en meer op zoek gaat naar een sociaal, ecologische manier van ondernemen en de sociale economie sector die meer en meer economische principes integreren.

III.5.1 Concrete instrumenten

De bestaande regelgeving omtrent invoegbedrijven wordt uitgebreid met invoegafdelingen in bestaande ondernemingen.

Naar het model van Kanaal 127, zullen er op subregionaal niveau incubatiecentra worden opgericht met een driedelige opdracht: bedrijfsontwikkeling, het uitbouwen van een bedrijvencentrum en bedrijfsbegeleiding.

Naar analogie van het extern bedrijfsadvies via het VIZO kunnen er nu adviesbureaus worden erkend.

Een Vlaams Participatiefonds voor de Sociale Economie dient te garanderen dat goede stardende initiatieven in de meerwaardeneconomie het nodige risicokapitaal kunnen vinden. Naast privé partners en partners uit de sociale economie zal ook de overheid (via de PMV) een inbreng doen, een kapitaalsinbreng van 27.000.000 BEF, maximaal 1/3 van het kapitaal. Ook een jaarlijkse subsidie, mede ter delging van de werkingskosten, van 3 mio is voorzien.

Ten slotte kan een Vlaams overlegplatform meerwaardeneconomie erkend worden. Indien dergelijk platform wordt erkend, dan zal dit platform als de aangewezen gesprekspartner met de overheid worden beschouwd.

III.6 Het Vlaams Waarborgfonds

III.6.1 Gewestwaarborg voor bedrijven die werden getroffen door de dioxinecrisis

Naar aanleiding van de *dioxinecrisis* in 1999 werd bij het Vlaams Waarborgfonds een evaluatiecomité opgericht, bestaande uit de leden van het beheerscomité van het Vlaams Waarborgfonds en vier deskundigen, waarvan twee bedrijfsrevisoren en twee accountants.

Het evaluatiecomité stond in voor de beoordeling van de aanvragen tot het verkrijgen van een kredietgarantie van het Vlaams Gewest. De aanvragen moesten uiterlijk op 1 mei 2000 zijn ingediend.

Op 6 oktober 1999 hebben de gewesten en de Belgische Vereniging van Banken daarom een Protocol gesloten dat het kader aangeeft waarbinnen de kredietinstellingen en het Vlaams Gewest respectievelijk kredieten en een gewestgarantie aan de getroffen ondernemingen konden toekennen. Het Protocol kreeg een wettelijke grondslag bij decreet van 7 april 2000.

De gewestgarantie was bestemd voor ondernemingen actief in de productie, de verwerking, het vervoer of de handel in voedingsproducten of diervoeder en die ingevolge de dioxinecrisis een substantieel omzetverlies hadden geleden. Dank zij de gewestgarantie werd het voor hen makkelijker om kredieten te verkrijgen voor het herstellen van het bedrijfskapitaal.

Na afsluiting van de indieningsperiode kan ik meedelen dat de banken voor 23 bedrijven een dossier hebben ingediend voor het bekomen van de gewestwaarborg. 19 werden er goedgekeurd, 2 geweigerd en één dossier bevindt zich nog in de beslissingsfase. De vijf betrokken kredietinstellingen verleenden onder deze waarborgregeling voor een totaal bedrag van 439 822 000 BEF, waarvoor een gewestwaarborg van 219 911 000 BEF werd aangevraagd.

III.6.2 Nieuw beheerscontract met de NV. Beroepskrediet

De N.V. Beroepskrediet (vroeger NKBK) staat in voor het dagelijks beheer van het Vlaams Waarborgfonds. Dit beheer omvat voornamelijk de administratieve afhandeling van de waarborgaanvragen, de boekhouding, de opvolging van lopende en opgezegde dossiers, de provisionering van verliezen, de voorbereiding van de vergaderingen van het Comité, de uitvoering van de beslissingen van het Comité en de informatieverstrekking.

In de loop van het jaar 1999 werd de continuïteit van het fonds verzekerd door het verlengen van de beheersovereenkomst met de N.V. Beroepskrediet tot februari 2004.

III.6.3 Evaluatie van het Vlaams Waarborgfonds

In de hiernavolgende tabel wordt de evolutie van het aantal dossiers alsmede de toegekende waarborg voorgesteld. Alhoewel het aantal dossiers die rechtstreeks bij het fonds werden ingediend lichtjes toenam (cf. toename van 558 naar 618 dossiers) kon dit niet de relatief sterke afname van het aantal dossiers die onrechtstreeks worden gewaarborgd compenseren.

Tabel 6: Evolutie van het aantal dossiers die door het Vlaams Waarborgfonds werden behandeld

Kredietwaarborgen	1998	1999
Rechtstreekse waarborgen		
Aantal	558	618
Totale waarborg	1.702,2 mio BEF	1.536,8 mio BEF
Krediet totaal	3.424,5 mio BEF	3.645,6 mio BEF
Onrechtstreekse waarborgen		
Aantal	878	782
Totale waarborg	263,3 mio BEF	260,6 mio BEF
Krediet totaal	1.137,0 mio BEF	1.234,2 mio BEF
Garantieregeling risicokapitaal	1998	1999
Dossiers met aandelenkapitaal		
Aantal	19	16
Bedrag geïnvesteerd risicokapitaal	887,8 mio BEF	595,8 mio BEF
Bedrag gewaarborgd risicokapitaal	342,8 mio BEF	394,6 mio BEF
Dossiers met achtergestelde lening		
Aantal	1	0
Bedrag geïnvesteerd risicokapitaal	50 mio BEF	0,0 mio BEF
Bedrag gewaarborgd risicokapitaal	10 mio BEF	0,0 mio BEF

Bron: Vlaams Waarborgfonds

Uit een enquête die werd uitgevoerd door de Belgische vereniging van banken blijkt dat door de Belgische banksector in 1997 voor meer dan 3 200 miljard BEF aan kredieten werden verstrekt aan ondernemingen. 1 400 miljard of ongeveer 44% daarvan gaat naar KMO's. Als we deze cijfers vergelijken met de 4,8 miljard BEF aan kredieten die door het Vlaams Waarborgfonds worden gewaarborgd, dan kan enkel maar worden vastgesteld dat slechts een

erg klein gedeelte van de kapitaalmarkt door het fonds wordt bediend. Dit laatste geldt eveneens voor de garantieregeling voor het risicokapitaal.

Dit inzicht vormde ook de basis voor het gunnen van een studie-opdracht aan een extern studiebureau dat een sterkte-zwakte analyse van het Vlaams Waarborgfonds zal realiseren. Het is de bedoeling dat wordt nagegaan in welke mate het huidig instrumentarium van waarborgverstrekking nog voldoende aansluit bij de thans vigerende marktsituatie. De resultaten van deze analyse worden verwacht medio 2001 (zie ook deel II).

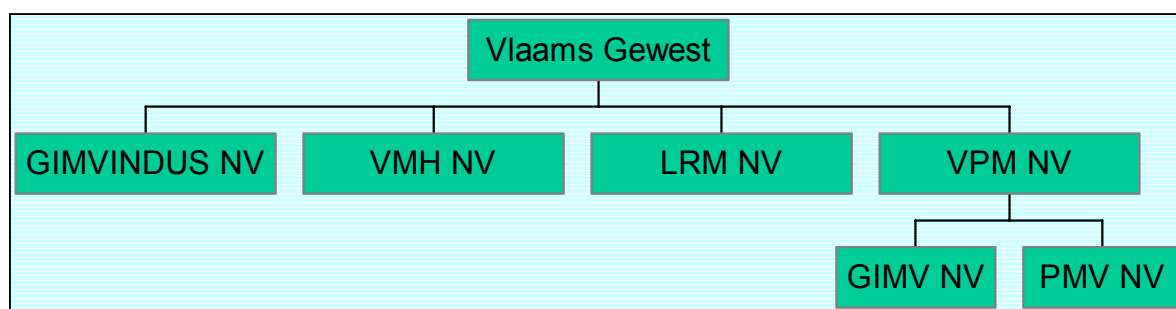
IV De kapitaalfondsen GIMV, GIMVINDUS en LRM

IV.1 Inleiding

Na oprichting van de NV Vlaamse Participatiemaatschappij op 4 november 1997 kunnen de banden tussen het Vlaams Gewest en de instellingen die instaan voor het realiseren van de economische initiatieven van het Vlaams Gewest als volgt worden voorgesteld.

De Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media werd bij besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 1999 belast met het inhoudelijk toezicht van GIMVINDUS, de investeringsmaatschappij voor Limburg, LRM en de Vlaamse Participatiemaatschappij, VPM.

Figuur 6: Schema van de Vlaamse kapitaalfondsen

IV.1.1 GIMVINDUS NV

GIMVINDUS werd opgericht op 21 mei 1984. Volgens het decreet van 13 juli 1994 dient de vennootschap zich toe te leggen op het financieren en begeleiden van investeringen, herstructureringen en diversificatieprojecten van de ondernemingen in het Vlaams Gewest die voorheen tot de nationale sectoren behoorden, met name de scheepsbouw en scheepsherstellingen, de glasverpakkingsnijverheid, de textielnijverheid en de staalnijverheid. Daarnaast dient ze de desbetreffende portefeuille van deelnemingen en vorderingen actief te revaloriseren met het oog op een optimaal rendement en een maximale terugwinning van de geïnvesteerde fondsen. De opbrengst van de valorisatie moet dienen voor het nakomen van de bestaande verplichtingen.

Binnen de haar toegewezen sectoren kan GIMVINDUS ook projecten uitvoeren die haar door de Vlaamse Regering werden opgedragen. Voor elk van deze projecten worden het voorwerp, de uitvoeringsmodaliteiten en de vergoeding van de kosten geregeld in een overeenkomst met het Vlaams Gewest. De huidige beheersovereenkomst werd afgesloten op 19 december 1997 en loopt tot einde van het jaar 2000. De te valoriseren activa werden ingebracht in GIMVINDUS n.v. terwijl de investeringsactiviteiten worden uitgeoefend in ad hoc investeringsvennootschappen samen met privé-partners.

- *Finindus n.v.*: 50/50 joint venture tussen Sidarfin n.v. (100% dochter van Sidmar) en GIMVINDUS. Finindus heeft een participatie van 60% in Sidinvest n.v.
- *Werfinvest n.v.*: volledige dochter van GIMVINDUS opgericht voor het valoriseren van de industrieterreinen van de scheepswerven.
- *Novovil n.v.*: dochter van GOM Vlaams Brabant (1%) en GIMVINDUS (99%) met als opdracht initiatieven te ontwikkelen die werkgelegenheid creëren in de regio Vilvoorde.
- *Lieven Bauwens Capital n.v.*: joint venture tussen de Vlaamse Investeringsvennootschap (25%) en GIMVINDUS (75%) is een investeringsfonds dat op de textielsector is gericht.

Sinds de overname door GIMVINDUS van de vordering van het Vlaams Gewest op de FORTIS-bank beheert GIMVINDUS de portefeuille scheepskredieten.

Eind 1999 bedroeg het balanstotaal 28,6 miljard BEF waarvan 22,6 belegd in financiële activa.

IV.1.2 Investeringsmaatschappij voor Limburg LRM NV

LRM n.v. is een investeringsmaatschappij die werd opgericht op 1 februari 1994 in uitvoering van het decreet van 13 juli 1994. Volgens dit decreet moet LRM zich toeleveren op projecten ter ondersteuning van de reconversie in de provincie Limburg. LRM kan geen subsidies verstrekken. Ze kan enkel tussenkomen in projecten die een rendement op de ingezette middelen genereren. Dit rendement moet haar vermogen in stand houden zodat activa voorhanden blijven om de ontplooiing van de Limburgse economie continu te ondersteunen.

De LRM vervult een drievoudige opdracht:

- 1) Het beheren van haar activa: dit behelst het investeren van de vrije fondsen op de geld- en kapitaalmarkt en het valoriseren van het mijnegebouwenpatrimonium van de nv Mijnen.
- 2) Het aanwenden van haar activa. Met de haar beschikbare activa voert LRM een dynamisch investeringsbeleid, enerzijds door het ontwikkelen van bedrijventerreinen en anderzijds door het nemen van participaties in en het verstrekken van leningen aan ondernemingen.
- 3) Het beheren en afwickelen van verbintenissen uit het verleden. Door middel van haar dochtervennootschap nv Mijnen ziet zij toe op de verplichtingen die voortspruiten uit de mijnsluitingen zoals het saneren van de mijnterreinen, het restaureren en slopen van de mijnegebouwen.

Daarnaast is LRM ertoe gehouden de bijzondere opdrachten uit te voeren die haar bij decreet of beslissing van de Vlaamse Regering worden toevertrouwd.

Het Vlaams Gewest bezit alle aandelen van LRM. De beheersovereenkomst met het Vlaams Gewest loopt vanaf 1 januari 1999 voor een duur van drie jaar.

Het balanstotaal beliep eind 1999 20,136 miljard BEF waarvan 11,855 miljard BEF financiële activa en 7,8 miljard BEF beleggingen.

IV.1.3 Vlaamse Participatiemaatschappij NV

Vermits de Bankcommissie stelt dat iedere aandeelhouder op dezelfde manier moet behandeld worden, heeft het Vlaams Gewest zijn preferentiële relatie met GIMV afgebouwd bij haar beursgang. Om die reden werd de beheersovereenkomst opgeheven en oefenen het Rekenhof en het Vlaams Gewest niet langer een rechtstreekse controle uit. Deze controle gebeurt via de Vlaamse Participatiemaatschappij die werd opgericht op 4 november 1997.

Naast het afbouwen van de preferentiële relatie tussen GIMV en het Vlaams Gewest werd met het oprichten van VPM ook het economisch overheidsinitiatief gereorganiseerd. Sinds het oprichten van VPM participeert het Vlaams Gewest immers niet meer rechtstreeks in alle Vlaamse investeringsmaatschappijen.

VPM werd opgericht als 100 percent dochter van het Vlaams Gewest. Het geplaatst kapitaal werd volstort door een geldelijke inbreng van 500 000 BEF, van 16 223 205 GIMV-aandelen en van 1 000 PMV-aandelen. Hierdoor is de VPM een houdstermaatschappij die 70 percent eigenaar is van GIMV en 100 percent eigenaar van de PMV die in 1995 werd opgericht voor het beheer en de uitvoering van de zogenaamde opdrachtfunctie, met name het uitvoeren van studieopdrachten voor het Vlaams Gewest en het beheer van resterende participaties.

VPM is een investeringsmaatschappij en is onderworpen aan het decreet van 13 juli 1994 betreffende de herstructurering van de GIMV, GIMVINDUS, VMH, Mijnen en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de Permanente Werkgroep Limburg.

Dat decreet omschrijft haar opdracht als volgt:

"De VPM heeft tot doel het aanhouden van participaties met het oog op de realisatie van het economisch overheidsinitiatief zoals dit beschreven is in dit decreet. Mits voorafgaandelijk akkoord van de Vlaamse Regering is de VPM gemachtigd de aandelen te verkopen die zij bezit zonder dat zij daardoor de controle, zoals gedefinieerd in artikel 2 van het koninklijk besluit van 6 maart 1990 op de geconsolideerde jaarrekening van de ondernemingen, mag prijsgeven."

Aan VPM kan de administratie van participaties en de uitvoering van bijzondere opdrachten opgedragen worden. Hiervoor dient een overeenkomst afgesloten te worden tussen het Vlaams Gewest, VPM en PMV waarbij VPM de kosten draagt.

VPM heeft geen eigen personeel in dienst. Daarom werd tussen VPM en GIMV een overeenkomst gesloten waarbij de administratie van de betrokken deelnemingen en de uitvoering van de bijzondere opdrachten wordt opgedragen aan de GIMV. De eigenlijke activiteiten gebeuren derhalve bij GIMV en PMV.

IV.1.4 Participatiemaatschappij Vlaanderen NV

PMV n.v. werd opgericht op 31.07.1995 voor het uitvoeren van de bijzondere opdrachten die haar bij decreet of bij beslissing van de Vlaamse Regering werden toevertrouwd voor het uitvoeren van initiatieven van economisch beleid van het Vlaams Gewest. Concreet heeft PMV de zogenaamde "derde-functie-dossiers" overgenomen van de GIMV.

De voornaamste participaties in de portefeuille van PMV zijn:

- N.V. Biotechfonds
- N.V. Liefkenshoektunnel
- N.V. Blairon
- N.V. Technopolis
- N.V. Flanders Expo

IV.1.5 De Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen GIMV NV

GIMV werd opgericht op 25 februari 1980. Het kapitaal bedraagt 8,8 miljard BEF en is verdeeld in 23 176 005 aandelen waarvan 70 percent of 16 223 205 aandelen aangehouden worden door de VPM.

GIMV is een investeringsmaatschappij die zich toelegt op het verstrekken van kapitaal aan bestaande of nog op te richten ondernemingen, op investeringen in toekomstgerichte projecten met hoge risicograad, op strategische participaties en op deelnemingen in hoogtechnologische ondernemingen en dit zowel in het binnen- als het buitenland. Momenteel verstrekt zij risicokapitaal aan 263 bedrijven en fondsen. Zij omschrijft haar taak als het ontwikkelen van bedrijven of als bedrijvenbouwer door in bedrijven te stappen, hun groei te begeleiden en later uit te stappen met meerwaarden.

Vermits haar aandelen beursgenoteerd zijn worden de opdrachten, financiering, financiële objectieven en rapporteringsverplichtingen niet geregeld in periodiek herzienbare beheersovereenkomsten met het Vlaams Gewest zoals dit het geval is bij de overige investeringsmaatschappijen. De Vlaamse Regering kan GIMV geen bijzondere opdrachten laten uitvoeren, noch bij decreet, noch bij beslissing. GIMV kan zonder de goedkeuring van de Vlaamse Regering gespecialiseerde dochterondernemingen oprichten en staat niet onder de controle van de Vlaamse Regering door toedoen van een regeringscommissaris. Het toezicht op de vennootschap is opgedragen aan één of meer commissarissen-revisoren.

De relaties met de hoofdaandeelhouder spitsen zich toe op het beheer door GIMV van de participaties van het Vlaams Gewest die juridisch onder PMV n.v. ressorteren en die zelf een dochter is van VPM n.v.. De GIMV beheert de participaties van het Vlaams Gewest op basis van prijzen die zij ook aanrekent aan derden.

Eind 1999 beliep het balanstotaal van de VPM 19,7 miljard BEF, dat van de PMV 206 miljoen BEF en dat van de GIMV 36 miljard BEF. (eind 1999). De intrinsieke waarde van de GIMV bedroeg eind 1999 77 miljard BEF.

IV.2 Overzicht van de activiteiten van de economische investeringsmaatschappijen in 2000

IV.2.1 GIMVINDUS NV

Het beheerscontract met het Vlaams Gewest geeft aan GIMVINDUS n.v. een dubbele opdracht: tijdens de periode 1998-2000, enerzijds het valoriseren van de portefeuille uit de vroegere nationale sectoren en van de scheepskredieten overgenomen van het Vlaams

Gewest, en anderzijds het investeren in risicodragend kapitaal in een aantal duidelijk omliggende activiteitsdomeinen.

IV.2.1.1 Valorisatie

De valorisatie van activa moet het GIMVINDUS mogelijk maken zijn verplichtingen na te komen, onder meer het terugbetalen van een nog uitstaand bankkrediet voor een bedrag van 6,4 miljard BEF per einde 2003.

Van 1 januari 2000 tot 31 augustus 2000 werden volgende bedragen geïnd uit het liquide maken van activa :

-	Textielportefeuille	64 579 459 BEF
-	Scheepskredieten	219 771 529 BEF
-	Participaties industrie	51 708 022 BEF

IV.2.1.2 Investeringsactiviteiten.

a) Lieven Bauwens Capital (LB Capital)

In 1999 werd het Lieven Bauwens Capital fonds (LB Capital) opgericht, een specifiek op de textielsector gericht risicokapitaal investeringsfonds, waarin de Vlaamse Investeringsvennootschap voor 25 percent en GIMVINDUS voor 75 percent participeren. LB Capital werd opgestart met een aantal ingebrachte participaties en met speciën. De totale inbreng bedraagt 1,825 miljard BEF, zijnde 678,4 miljoen BEF participaties en 1,147 miljard BEF cash. Sinds 1999 investeert GIMVINDUS enkel via LB Capital in textiel.

De portefeuille van LB Capital bestaat uit participaties in Clama International (22%), in Denderland-Martin (16%) en in Utexbel (35%). Deze laatste participatie werd in het afgelopen boekjaar genomen.

Het rendement van LB Capital zal vooral bestaan uit het realiseren van meerwaarden bij exit en minder uit dividenden tijdens de participatiefase. Deze strategie moet het mogelijk maken de gefinancierde ondernemingen naar de beurs te brengen.

GIMVINDUS bezit daarnaast nog een aantal participaties en leningen in de textielsector waarvan de inkomsten, ingeval van realisatie, kunnen worden ingebracht in LB Capital. Tenslotte beheert GIMVINDUS het saldo van de te valoriseren textielplan portefeuille, op heden nog 18 participaties.

b) Staalsector- Finindus NV

Bij de participaties in de staalsector dient vooral te worden gewezen op de werkzaamheden die werden verricht ter voorbereiding van het omzetten van Sidmar-aandelen tegen Arbed-aandelen. Een grondig onderzoek, bijgestaan door externe deskundigen heeft geleid tot een “fairness opinion”. Zodra de goedkeuring van de Europese Commissie wordt verkregen, zal de voorgenomen inbreng worden uitgevoerd.

Finindus NV, een fifty-fifty dochter van de Sidmar groep en van GIMVINDUS is participatiemaatschappij met een balanstotaal van 15 miljard BEF. In Finindus en het voor 60% gecontroleerde Sidinvest vonden een aantal desinvesteringen plaats, wat naast een behoorlijke winst ook een verhoogde liquiditeit opleverde. Dit maakt het Finindus, en dus ook GIMVINDUS, mogelijk om een belangrijke rol te spelen in het financieren van het omvangrijk investerings- en uitbreidingsprogramma van de Arbed-Sidmargroep.

c) Werfinvest NV

Werfinvest is een volledige dochter van GIMVINDUS die de opdracht heeft nieuwe investeringen aan te trekken, en dus vervangende werkgelegenheid te creëren, voor de door de sluiting van de scheepswerven verlaten bedrijfssites. Werfinvest heeft een balanstotaal van 800 miljoen BEF.

Werfinvest heeft voor 40 percent geïnvesteerd in een initiatief tot het opzetten van een ro-ro ferryverbinding Oostende-Ipswich en valoriseert aldus de belangrijke investeringen die door het Gewest werden gedaan voor de modernisering van de haven van Oostende.

Werfinvest heeft intensief bijgedragen tot het revaloriseren van industrieterreinen die door het stopzetten van vroegere activiteiten, in casu de scheepsbouw, een andere bestemming dienden te krijgen. Dit was meestal slechts mogelijk na sanering van de gronden. Met de daarbij verworven kennis heeft Werfinvest een onderzoek uitgevoerd over de haalbaarheid van een inhaalbeweging inzake het saneren en het opnieuw in gebruik nemen van “brown fields”. Dit haalbaarheidsonderzoek werd opgemaakt met privé-partners, die zich ook willen engageren in het realiseren en financieren van het project. Het heeft aangetoond dat het verwerven, saneren en opnieuw in het economisch verkeer brengen van verlaten “brown fields” beantwoordt aan een marktbehoefte en een financieel rendabele activiteit kan zijn.

d) Novovil NV

Novovil is dochter van GIMVINDUS (99 %) en van de Gom Vlaams Brabant (1%) en heeft een balanstotaal van 230 miljoen BEF. Het is een investeringsfiliaal met als opdracht initiatieven te ontwikkelen die werkgelegenheid creëren in de oude industriële regio van Vilvoorde. Novovil werkt hierin zeer nauw samen met de Gom Vlaams Brabant .

Zo heeft Novovil de Tijdelijke Vereniging Renovil opgericht, die nieuwe investeerders heeft aangetrokken voor de Renault site. Novovil ontwikkelt daarnaast voor het Vlaams Gewest de bedrijvenzone Cargovil en heeft een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de stad Vilvoorde voor het uitbouwen van het project “Vilvoorde Watersite” in de oude wijk “Het broek”.

IV.2.2 Limburgse Reconversie maatschappij NV

Einde 1999 bedroeg het balanstotaal 20,136 miljard BEF met een eigen vermogen van 13,565 miljard BEF. LRM heeft het afgelopen jaar voornamelijk activiteiten ontplooid op drie domeinen: het financieren van ondernemingen, het ontwikkelen van projecten en de nazorg van de gevolgen van de steenkoolmijnsluiting en de vroegere steenkoolmijnenactiviteiten.

IV.2.2.1 Het financieren van de ondernemingen

De investeringsactiviteit van LRM werd opgestart in 1999. Een investeringscel van 6 personen staat in voor het onderzoek en de opvolging van de investeringsdossiers. Deze cel onderzocht tot 1 augustus 2000 138 dossiers. Hiervan werden er 13 goedgekeurd en uitgevoerd voor een totaal bedrag van 1,34 miljard BEF. Daarbij dient opgemerkt dat in deze dossiers een financiering van derden gebeurde ten bedrage van 5,86 miljard BEF. De investeringen gebeurden in Limburgse bedrijven, bedrijven met een vestiging in Limburg of bedrijven die er een activiteit opstarten. In het totaal stellen deze bedrijven 2 000 personen te werk.

In 1999 keurde LRM 8 investeringsdossiers goed voor een investeringsbedrag van 909 miljoen BEF, zijnde 400 miljoen BEF in de vorm van kapitaalparticipaties en 509 miljoen BEF in de vorm van leningen. In de loop van 2000 keurde LRM nog financiële engagements goed voor 6 bedrijven waarvan het voornaamste Scana Noliko International n.v. (363 miljoen BEF) reeds gerealiseerd is.

In sommige gevallen kon LRM bestaande economische activiteiten in Limburg behouden door het realiseren van management buy-outs. Ook kon LRM nieuwe activiteiten in Limburg laten opstarten die niet voor bankfinanciering of risicokapitaalverschaffing in aanmerking kwamen. De conveyor, de transportinfrastructuur van de verschillende toeleveringsbedrijven naar de Ford-fabriek in Genk, werd gerealiseerd door een consortium van 4 Limburgse bedrijven en het Duitse Eisenmann. Daarbij werd gebruik gemaakt van innovatieve financieringstechnieken van LRM waarbij de terugbetaling van het geïnvesteerde kapitaal gebeurt in functie van het aantal geassembleerde auto's.

Rekening houdende met de in onderzoek zijnde dossiers verwacht LRM een met 1999 vergelijkbaar investeringsbedrag, met name 1 miljard BEF te investeren in 2000 via risicodragend kapitaal.

IV.2.2.2 Projectontwikkeling

De beheersovereenkomst stelt dat via een verantwoorde valorisatie van de mijnterreinen en de uitvoering van infrastructuurwerken rendabele private reconversieprojecten mee mogelijk zullen worden gemaakt.

Op de voormalige mijnterreinen ontwikkelt LRM projecten te:

- *Eisden*, aanleg van stedelijke infrastructuur onder het thema leisure;
- *Beringen*, ontsluiting lokaal bedrijventerrein;
- *Winterslag-Genk*, de verdere uitbouw van het Hermes-project, een industriepark voor logistieke bedrijven;
- *Project Waterschei*, hoogwaardig bedrijventerrein. Opstarten van de procedure voor de inrichting van een bedrijventerrein op het ca. 100 ha mijnterrein te Waterschei-Genk.

LRM dient volgens het beheerscontract ook strategische sites uit te bouwen tot bedrijventerreinen voor zover dit rendabel is. In dat kader werkt LRM samen met:

- Sint-Truiden en de GOM-Limburg aan de inrichting van het *Brustem Industriepark*;
- Tongeren en Toerisme Vlaanderen aan het *Plinius-project*, de realisatie van een toeristisch attractief project rond de Romeinse Pliniusbron;
- Hasselt aan het project Research Campus Hasselt: een initiatief waarbij een infrastructuur wordt gerealiseerd op de *Philips-Campus* te Hasselt om hoogtechnologische bedrijven of instellingen aan te trekken.

IV.2.3 Nazorg in verband met de vroegere steenkoolmijnenactiviteiten

Door middel van haar dochtermaatschappij N.V. Mijnen ziet LRM toe op de sociale (uitvoering van CAO's, afhandeling van het sociaal passief o.m. brugpensioen, arbeidsongevallen, "kolengeld", weduwen- en wezenrenten) en milieuhygiënische verplichtingen (sanering mijnterreinen en restauratie of sloop van mijngebouwen, mijnschade en bemaling) die voortspruiten uit de mijnsluitingen. Voor deze nog uitstaande verplichtingen werd een voorziening aangelegd ten belopen van 2,295 miljard BEF.

IV.2.4 De N.V. Vlaamse Participatiemaatschappij

De regeringsverklaring van juli 1999 voorziet de verdere privatisering van GIMV. Met het oog hierop werd op 4 juli 2000 het ontwerp van wijziging van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de herstructurering van GIMV, GIMVINDUS, VMH, Mijnen en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de Permanente Werkgroep Limburg in het Vlaams Parlement ter stemming gebracht. De wijziging van dit decreet laat toe dat de Vlaamse regering voortaan aan de Vlaamse Participatiemaatschappij de machtiging kan verlenen om haar aandeel in de GIMV terug te brengen tot minimaal 25 percent plus één van de stemgerechtigde aandelen. Op 25 juli 2000 gaf de Vlaamse Regering de Vlaamse Participatiemaatschappij de toelating om te streven naar een afbouw van haar aandeel in GIMV met minstens 30 percent en hoogstens 40 percent en dit rekening houdend met de opportuniteiten van de markt.

Reeds in februari werd op mijn vraag een adviseur voor een mogelijke herschikking van het aandeelhouderschap gecontracteerd.

In navolging van de beslissing van de Vlaamse Regering van 25 juli 2000 werd in augustus een "opdrachthoudende werkgroep" opgericht die belast werd met het uitvoeren van het stappenplan voor de plaatsing van de GIMV-aandelen. Deze opdrachthoudende werkgroep bestaat uit de heren Jean-Claude Deschamps, bijzondere opdrachthouder van de Vlaams minister van economie, Herman Daems, voorzitter van VPM en GIMV en Leo Victor bestuurder VPM en eerste ondervoorzitter GIMV. De werkgroep werd geïnstalleerd volgens de principes van deugdelijk bestuur zodat een zo groot mogelijke transparantie en marktconformiteit zal worden nagestreefd bij de beursgang.

Na een open selectieprocedure werd de Bank Degroef en het advocatenkantoor Baker Mc Kenzie aangetrokken om de opdrachthoudende werkgroep te ondersteunen en bij te staan, respectievelijk op het financiële en juridische vlak.

Daarbuiten heeft VPM nog twee opdrachten van de Vlaamse Regering uitgevoerd. Enerzijds vroeg de Vlaamse regering advies over de te nemen stappen voor het eventueel verzelfstandiging van PMV en anderzijds werd advies gevraagd over het oprichten van een "overheidsagentschap" dat, met de opbrengsten van de verdere beursgang van GIMV, zou kunnen optreden op domeinen waar de markt faalt of op domeinen waar de private en particuliere sector kunnen samenwerken.

IV.2.5 De Participatiemaatschappij Vlaanderen

De Participatiemaatschappij Vlaanderen heeft twee hoofdactiviteiten. Enerzijds beheert zij een portefeuille van bedrijven voor rekening van het Vlaams Gewest en anderzijds voert zij "bijzondere opdrachten" uit die haar werden opgedragen door de Vlaamse Regering. In het jaar 2000 kreeg zij ondermeer volgende bijzondere opdrachten:

- studie over het nut van een aparte vennootschap voor de realisatie van de "vierde Schelde-oeververbinding";
- de begeleiding bij een eventuele oprichting van een maatschappij in O&O-activiteiten voor de toeleveringssector van de automobielenijverheid;
- de begeleiding bij de procedure voor het aantrekken van een "luchthavenmanager" voor de luchthavens van Deurne en Oostende;
- begeleiding bij de oprichting van een gespecialiseerde leasingmaatschappij voor luchthaveninfrastructuur.

IV.2.6 GIMV NV

De resultaten van de eerste jaarhelft van 2000 tonen een nettowinst van 2,629 miljard BEF. Hierbij leverde de realisatie van de financiële vaste activa en de opbrengsten van vlottende activa het leeuwendeel van de opbrengsten. De grootste meerwaarden in de eerste helft betroffen Corvas, Innogetics en Option International.

Het balanstotaal bleef met 36,9 miljard BEF, waarvan 35,1 miljard BEF eigen vermogen, gelijk aan dat op 31 december 1999. De intrinsieke waarde bedroeg op 29 september 2000 76,6 miljard BEF of 3 305 BEF per aandeel tegenover 3 351 BEF per aandeel op 31 december 1999. De beurskoers daarentegen beliep 2 761 BEF of een discount van 16,47%.

Tijdens de eerste zes maanden van 2000 investeerde GIMV 4,275 miljard BEF, een stijging met 32,5 % tegenover de 3,226 miljard BEF van de overeenkomstige periode in 1999. Daarvan ging voor het eerst meer dan 50 percent naar investeringen in technologie. In België waren de investeringen gespreid over 19 bedrijven, waaronder Crop Design, Dujardin Foods en IP Globalnet.

In de eerste jaarhelft ging de internationale uitbouw van GIMV fors vooruit. De overname van Halder werd begin augustus volledig afgerond. De uit de overname ontstane schaalvoordelen

leveren reeds de eerste resultaten. Zo werd een venture capital ICT-cel opgericht in Nederland en wordt er druk aan dergelijke cel gewerkt in Duitsland.

De internationale investeringen stegen in het eerste half jaar met 275% tot 2,42 miljard BEF. Hiermee maakten ze, met 56%, voor het eerst meer dan de helft uit van het totale investeringsvolume. GIMV n.v. investeerde in de eerste jaarhelft in 42 buitenlandse bedrijven waaronder Arrow Therapeutics, CR2 en DTS.

De internationale activiteiten die eerder werden opgestart, komen in 2000 steeds meer op kruissnelheid. Zo werd in Tsjechië met de investering van 40,3 miljoen BEF in Triga, reeds een eerste investeringsbeslissing genomen. In Zuidoost-Azië tot slot werden het eerste halfjaar 3 investeringen afgerond voor een totaal bedrag van 484 miljoen BEF.

V Expansiesteun

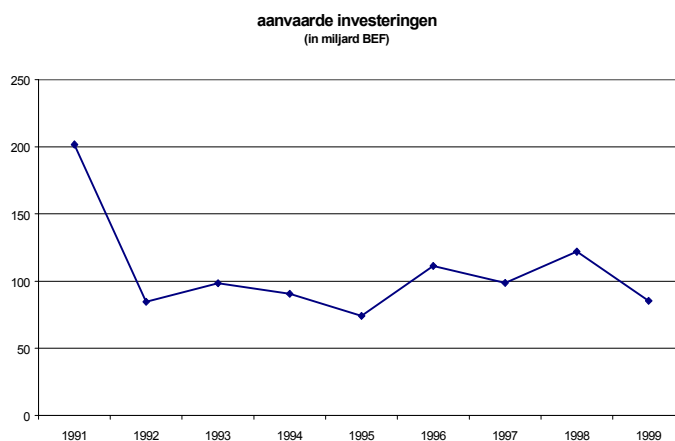
V.1 Inleiding

Bij bijzondere wet van 8 augustus 1980 werd de economische expansiesteun een gewestelijke materie. De expansiesteun is voor de Vlaamse overheid bijgevolg reeds twintig jaar het belangrijkste (rechtstreekse) middel om de Vlaamse economie te ondersteunen. Mede bij gebrek aan andere belangrijke hefboomen op regionaal vlak, zoals fiscale en parafiscale stimuli, wordt dit instrument van investeringssteun aangewend voor verschillende finaliteiten (ecologie, starters, vorming, tewerkstellingscreatie, ...). Vermits de investeringssteun slechts 1,5% van de investeringsmassa in Vlaanderen dekt dient met de expansiesteun een andere weg ingeslagen te worden.

In het tweede deel wordt er verder ingegaan op een heroriëntering, maar het is nuttig even achterom te kijken en na te gaan hoe de expansiesteun, en meer bepaald de investeringssteun, in de jaren '90 is geëvolueerd. Over deze periode zijn de richtlijnen VL (voor kleine ondernemingen) en MGB (voor middelgrote en grote ondernemingen) veelvuldig gewijzigd. De reglementering werd steeds selectiever en dit zowel naar steuncriteria, aanvaardbare activiteiten, subsidiabele investeringen en steunpercentages toe.

In de periode 1991-1999 werden in totaal 51 486 aanvragen om investeringssteun door ondernemingen met exploitatiezetel in het Vlaams Gewest ingediend. Zoals blijkt uit onderstaande figuren zorgde de anticipatie op nieuwe en meer selectieve richtlijnen voor pieken in 1993 en 1998 bij indiening van aanvragen om investeringssteun.

Figuur 7: Aanvragen investeringssteun

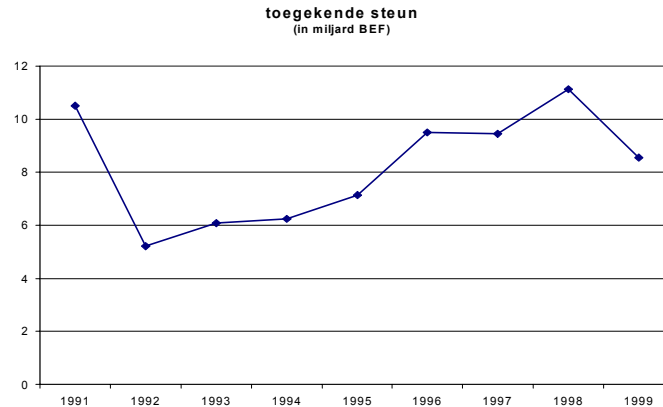

Bron: administratie Economie

Deze pieken werden steeds gevolgd door dieptepunten. Aan de terugval van het aantal ingediende dossiers in 1994 was de economische recessie in 1993 niet vreemd.

Over de periode 1991-1999 werden 44 808 aanvragen positief beslist. Daarbij werden voor 966,8 miljard BEF aan investeringen aanvaard. De toegekende steun over deze jaren bedroeg in totaal 73,9 miljard BEF.

Figuur 8: Toegekende steun

Bron: administratie Economie

De kleine ondernemingen dienden in deze periode in totaal 46 816 dossiers in. 40 991 ervan (87,6%) werden positief beslist. In totaal werd 32,0 miljard BEF steun toegekend voor een totaal investeringspakket van 420,2 miljard BEF. Het steunbedrag was gemiddeld 781 700 BEF per dossier en het gemiddeld steunpercentage 7,62%. Vooral de sectoren bouw (15,3% van het totaal), kleinhandel (14,3%), groothandel (8,2%), automobiel (7,2%) en horeca (6,9%) genoten van de steun.

De middelgrote en grote ondernemingen dienden in dezelfde periode 4 670 dossiers in waarvan er 3 817 (81,7%) gunstig werden beslist. De totaal toegekende steun bedroeg 41,8 miljard BEF voor een totaal investeringsbedrag van 546,8 miljard BEF. Het steunbedrag was gemiddeld 8 955 000 BEF per dossier en het gemiddeld steunpercentage 7,65%. De sectoren die het meest genoten van steun waren de voedingsnijverheid (19,2% van het totaal), de metaalverwerkende nijverheid (11,0%), de textielsector (7,8%) en de uitgeverijen/drukkerijen (6,8%).

V.2 De inhaaloperatie expansiesteun

Over de jaren heen is de expansiesteun geëvolueerd tot een complex en ondoorzichtig instrument dat af moet rekenen met lasten uit het verleden. Zo was er reeds eind 1999 een aanzienlijk tekort aan machtigingen voor expansiedossiers. Het jaar 2000 werd belast met de overdracht van dit tekort. Door de historisch gegroeide stock en het tekort aan vastleggingskredieten komt een snelle afhandeling alsook een snelle uitbetaling van de steun ernstig in het gedrang.

Een meer klantvriendelijke aanpak inzake investeringssteun dringt zich op. Dit betekent dat expansiesteun een operationeler instrument moet worden, hetgeen een snelle afhandeling van de dossiers, alsook een snelle uitbetaling van de steun, inhoudt. Hiervoor dient de bestaande stock eerst te worden weggewerkt.

V.2.1 Ontstaan van de achterstand

In oktober 1998 was er een toevloed van aanvragen om expansiesteun, waardoor de historisch ontstane stock van te behandelen dossiers nog aangroeide (figuur 9).

Deze piek van eind 1998 zorgde voor een enorme achterstand in de dossierbehandeling. Aan de vooravond van de wijziging van de richtlijnen VL (voor kleine ondernemingen) en MGB (voor middelgrote en grote ondernemingen) op 1 november 1998 werden immers massaal aanvragen ingediend, meestal heel summier en onduidelijk. De dossiers nadien vervolledigen was een tijdrovende bezigheid voor de behandelaars, waardoor de behandelingsduur van een dossier nog toenam.

Eind 1999 was er een nieuwe piek MGO-dossiers (dossiers middelgrote en grote ondernemingen). Ingevolge de herziening van de steunkaarten in de wet van 30 december 1970 werden er opnieuw massaal onvolledige dossiers ingediend.

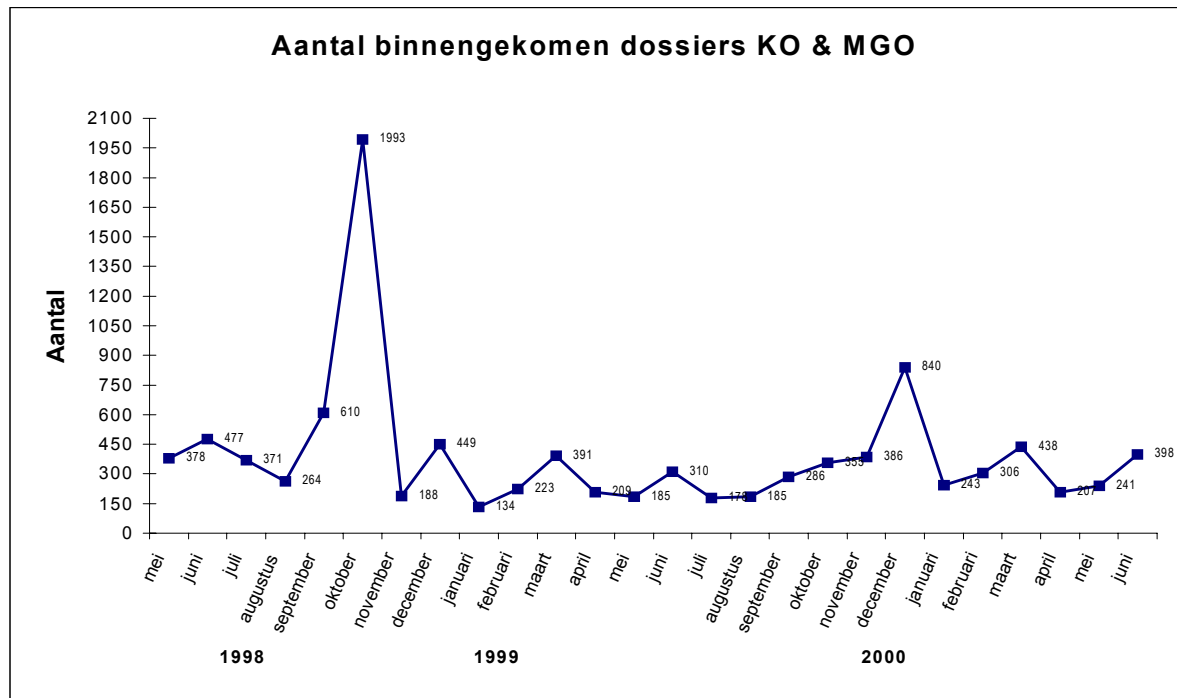
De achterstand in dossierbehandeling werd een probleem; de stock groeide sterk aan (figuur 10), niet enkel door de toevloed van dossiers, ook door het tekort aan machtigingen. De totale stock onbehandelde steunaanvragen van kleine, middelgrote en grote ondernemingen, bedroeg eind 1999, 5 235 dossiers waarvan 4 665 KO-dossiers en 570 MGO-dossiers.

Om aan deze situatie een einde te maken werd tijdens de begrotingscontrole van het jaar 2000 het ter beschikking gestelde budget voor expansiesteun opgetrokken van 3,2 miljard BEF in 1999 naar 6,4 miljard BEF voor de kleine ondernemingen en van 3,9 miljard BEF naar 7,4 miljard BEF voor de middelgrote ondernemingen. Dit betekent dat tijdens de budgetcontrole van 2000 de vastleggingsmachtigingen voor de KO's en MGO's respectievelijk met 1,5 miljard BEF en 2,8 miljard BEF verhoogd werden zodat de begroting van het jaar 2000 13,8 miljard BEF vastleggingsmachtigingen voor expansiesteun bevatte of 6,2 miljard BEF meer dan in 1999.

Vermits de in het verleden opgelopen achterstand niet in één jaar kan worden weggewerkt, werden er voor de kleine en middelgrote en grote ondernemingen in de begroting van 2001 respectievelijk 1,5 miljard BEF en 2,8 miljard BEF extra betalingsmachtigingen vastgelegd zodat de inhaalbeweging onverminderd zal verder gezet worden tijdens 2001.

Tabel 7: Vastleggingsmachtigingen expansiesteun in miljard BEF

Expansiesteun	1999	2000 initieel	2000 na controle	2001
KO's	3,186	3,114	5,475	5,482
- inhaalbeweging			1,495	1,495
MGO's	4,398	3,746	7,401	6,953
- inhaalbeweging			2,817	2,817
Totaal	7,584	6,860	12,876	12,435
- inhaalbeweging			4,312	4,312

Figuur 9: aantal binnengekomen dossiers

BRON: Administratie economie

V.2.1 Wegwerken achterstand

Om de achterstand van te behandelen steunaanvragen weg te werken werden niet alleen de vastleggingsmachtigingen verhoogd, maar werden ook de procedures en de behandelingsmethodes vereenvoudigd om de dossierbehandeling vlotter en sneller te laten verlopen.

- Voor de berekening van de aanvaarde beroepsinvesteringen volstaat een lijst van investeringen of de klasse 2-rekeningen. Het totale pakket van facturen dient de behandelaar niet meer op te vragen. Bijkomende investeringen na indiening van een aanvraag worden niet meer aanvaard.
- De beoordeling van het strategisch belang blijft beperkt tot de in de aanvraag aangekruiste criteria. Er wordt geen initiatief genomen om na te gaan of nog andere criteria van toepassing zijn.
- Bij de beoordeling van de criteria strategisch belang worden zoveel mogelijk telefonische inlichtingen gevraagd.
- De tewerkstellingsgegevens zullen rechtstreeks, via elektronische weg, van de RSZ worden verkregen.
- De adviesnota's werden sterk vereenvoudigd; de delegatiebevoegdheden werden uitgebreid.
- De kredietinstellingen, federaties, consultants e.a. tussenpersonen worden aangeschreven om hen te wijzen op het feit dat onvolledige aanvragen desgevallend geheel of gedeeltelijk negatieve beslissingen tot gevolg zullen hebben.

Het vooropgesteld objectief is dat de inhaaloperatie tegen eind 2001 kan worden afgerond. Een vereenvoudiging van de procedures en de regelgeving zal in de toekomst niet alleen leiden tot een snellere behandeling van de dossiers maar ook tot een snellere uitbetaling van de expansiesteun. Dit past volledig in het kader van de klantvriendelijkheid waarnaar de Vlaamse Regering streeft.

Het resultaat van deze beleidsombuiging is vooral zichtbaar bij de steunaanvragen van de kleine ondernemingen. Eind december 1999 bleven er 4 665 dossiers onbehandeld. Niettegenstaande een instroom van 2 109 nieuwe steunaanvragen werd de voorraad te behandelen steunaanvragen teruggebracht tot 2 540 dossiers medio september.

Tabel 8: Bewegingen KO en MGO-dossiers

	KO-dossiers			MGO-dossiers		
	IN	UIT	STOCK	IN	UIT	STOCK
1996			2 481			142
1997	4 617	4 914	2 184	459	469	132
1998	6 193	3 668	4 709	507	398	241
1999	3 312	3 356	4 665	620	291	570
Sept 2000	2 109	4 234	2 540	335	374	531

BRON: Administratie Economie

Op 17 december 1999 schorste de Europese Commissie de toepassing van de wet van 30 december 1970 omdat de wijzigingen van de MGB3 richtlijnen in november 1998 nooit werden aangemeld en niet in overeenstemming waren met de Europese richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen 2000 - 2006. Dit maakte dat er in de ontwikkelingszones geen expansiesteun kon worden uitgekeerd aan middelgrote en grote ondernemingen. In concreto betekent dit dat medio september 423 van de 531 steunaanvragen van middelgrote en grote ondernemingen niet kunnen behandeld worden zolang de Europese commissie niet haar goedkeuring heeft gehecht aan de gewijzigde richtlijn MGB3 wet van 30 december 1970.

V.3 De opschorting van de wet van 30 december 1970

Het opschorten van de wet van 30 december 1970 door de Europese Commissie is te wijten aan het niet aanmelden bij de Europese Commissie van de wijzigingen van november 1998 van de richtlijnen voor de economische expansiesteun in ontwikkelingszones, en aan het niet respecteren van de Europese methodologie bij de opmaak van de eerste versie van de kaart met ontwikkelingszones voor de periode 2000 - 2006, begin 1999.

Ondanks de aanmaningen bij brieven van 5 september 1997 en 28 februari 1998 van de Europese instanties aan de lidstaten om elke wijziging aan de regelgeving omtrent de regionale expansiesteun aan te melden en ondanks de diverse adviezen van de administratie economie bij nota's van 29 september 1997, 22 juli 1998, 22 februari 1999 werden de wijzigingen van de richtlijnen MGB2 en VL6, die tot de richtlijnen MGB3 en VL7 hebben geleid, niet aangemeld bij de Europese Commissie.

Bij het onderzoek van de Europese Commissie of de bestaande regelgeving in de lidstaten overeenstemde met de nieuwe Europese richtsnoeren inzake regionale steun, kwam aan het

licht dat de wijzigingen van de Vlaamse regionale steunmaatregelen nooit waren aangemeld geworden bij de Europese Commissie.

Na bespreking met de administratie economie heb ik dan ook beslist om, bij brief van 30 oktober 1999, de VL7 en MGB3 expansierichtlijnen officieel aan te melden teneinde een procedure wegens het verlenen van onrechtmatige steun te voorkomen.

Hierop startte de Commissie een onderzoek en concludeerde dat de door de vorige regering gewijzigde richtlijnen op een aantal punten in strijd waren met de Europese regelgeving. Dit leidde op 17 december 1999 tot het opschorten van het verlenen van economische steun in ontwikkelingszones tot op het ogenblik waarop de Commissie de herziene richtlijnen zal goedkeuren.

Op 17 maart 2000 keurde de Vlaamse regering een voorstel goed om de richtlijnen aan te passen aan de opmerkingen van de Europese Commissie. Hierop vroeg de Commissie bijkomende inlichtingen wat leidde tot een aangepast voorstel dat goedgekeurd werd door de Vlaamse regering op 17 juli 2000.

Op korte termijn dient de Vlaamse regering aan de Europese Commissie nog bijkomende informatie over de herziene richtlijnen te verstrekken. Daarna dient zij nog de gecoördineerde tekst van de nieuwe expansierichtlijnen ter goedkeuring aanmelden.

De dossierbehandeling bij toepassing van richtlijnen MGB3 - wet 1970 is en blijft evenwel geschorst tot de datum waarop de Commissie de aangepaste richtlijnen heeft goedgekeurd

V.4 De nieuwe regionale steunkaart

Sinds 31 december 1999 is de regionale steunkaart van het Vlaams Gewest zoals die door de Europese Commissie op 8 november 1995 werd goedgekeurd, vervallen. Deze kaart bevat de ontwikkelings- en bufferzones waar de economische expansiewet van 30 december 1970 betreffende investeringssteun voor middelgrote en grote ondernemingen van toepassing is.

Het opstellen van deze steunkaart stelde problemen omdat het Vlaams Gewest zeer laatijdig met de opmaak van de kaart was gestart. Op 21 mei 1999 meldde zij alleen de methode aan die zou gevolgd worden voor het afbakenen van de ontwikkelingszones en dit niettegenstaande het verzoek van de Europese Commissie, bij brief van 28 februari 1998, om de steunkaart uiterlijk tegen 31 maart 1999 in te dienen. In tegenstelling tot Wallonië en Brussel maakte het Vlaams Gewest toen geen lijst van regio's over aan de Commissie.

Bij brief van 28 september 1999 formuleerde de Europese Commissie haar bezwaren aangezien de voorgeschreven methodologie niet werd gevolgd en België het door de Commissie toebedeelde bevolkingscontingent ruimschoots overschreed.

Op 17 december 1999 dienden de drie gewesten, na onderling overleg over het te verdelen bevolkingscontingent en de te volgen methodologie, een voorstel van kaart in bij de Commissie.

Deze nieuwe lijst met regionale steungebieden is het resultaat van een methodologische toepassing van de Europese richtsnoeren inzake regionale steun in overleg tussen de drie gewesten en de Europese Commissie, waarbij gestreefd werd naar het best mogelijke compromis tussen de belangen van het Vlaams Gewest en de vereisten opgelegd door de Europese richtsnoeren.

Na het opvragen van bijkomende inlichtingen formuleerde de Commissie in haar brief van 18 mei 2000 nog enige opmerkingen op dit voorstel. Om die redenen werd de voorgestelde kaart door het Vlaams Gewest op 7 juli 2000 nog gewijzigd en ter goedkeuring bij de Commissie aangemeld. Op 20 september 2000 hechte de Europese Commissie haar goedkeuring aan de Belgische steunkaart.

SELECTIE ONTWIKKLINGSZONES PERIODE 2000-2006

VLAAMSE CRITERIA

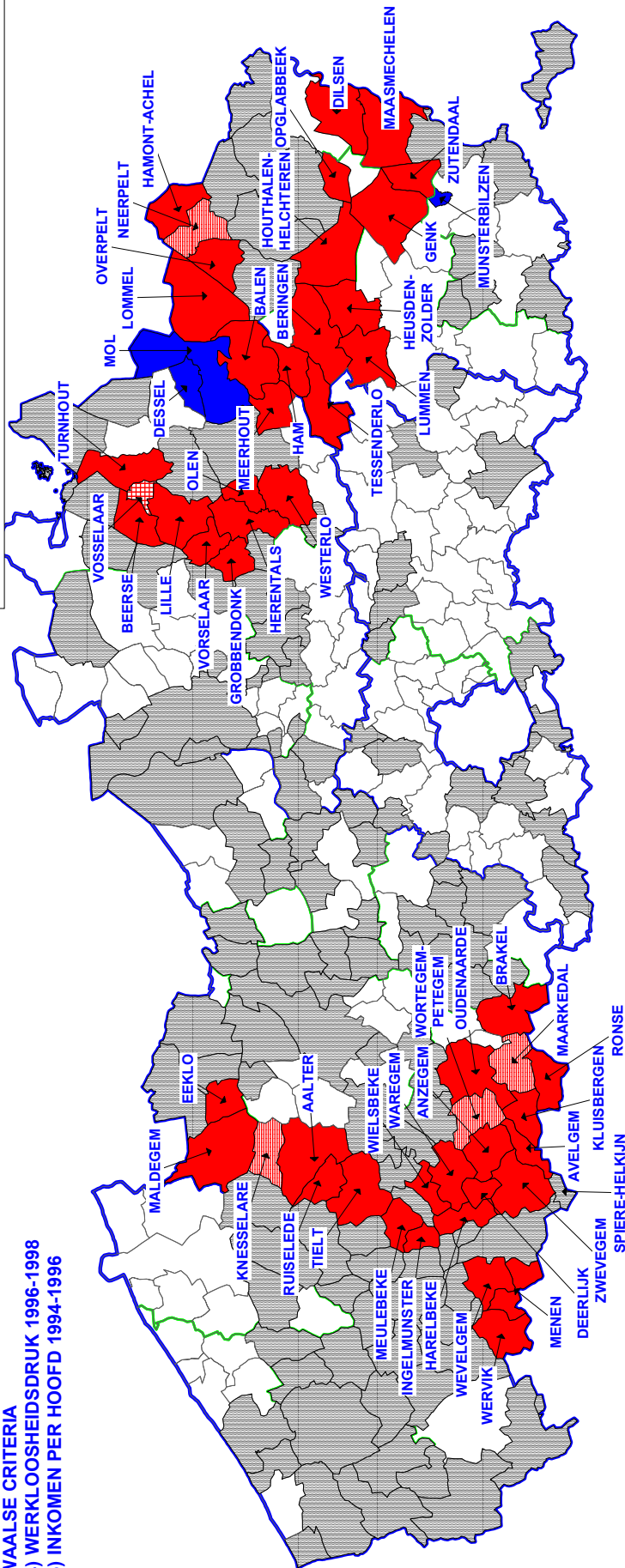
- 1) AANDEEL INDUSTRIE 1996-1998
- 2) AANDEEL REGRESSIEVE SECTOREN (1993-1998) IN 1998
- 3) VERHOUDING TUSSEN INSTROMENDE EN UITSTROMENDE ACTIEVE BEVOLKING

WAALSE CRITERIA

- 4) WERKLOOSHEIDSDRUK 1996-1998
- 5) INKOMEN PER HOOFD 1994-1996

SELECTIE

- SELECTIE COMPACT GEBIED (45)
 ■ VOSSELAAR (1)
 ■ DOELSTELLING 2: DESSEL, MOL, MUNSTERBILZEN (2)
 ■ MAARKEDAL, WORTEGEM-PETEGEM, KNESSELARE, NEERPelt (4)

GEMEENTEN:

* VOLDOEN AAN MINSTENS 1 BASISCRITERIUM
 MET EEN HALVE STANDAARDAFWIJKING BOVEN/ONDER
 HET GEMEENTELIJK GEMIDDELDE

* SCORE OP SYNTHETISCHE INDEX > 100

* GERANGSCHIKT OP BASIS VAN HUN SCORE

OP DE SYNTHETISCHE INDEX:

- + AANDEEL INDUSTRIËLE SECTOREN IN REGRESSIE
- + AANDEEL INDUSTRIE
- + INSTROMENDE VERSUS UITSTROMENDE ACTIEVE BEVOLKING
- + WERKLOOSHEIDSDRUK

VLAANDEREN

973 819 INWONERS

MENEN-WERVIK

81 284 INWONERS

EEKLO-TIELT-OUDENAARDE-RONSE

325 670 INWONERS

TURNHOUT-HERENTALS

154 774 INWONERS

DESSEL-MAASMECHELEN

412 091 INWONERS

V.5 Industrierterreinen

De steun in het kader van het besluit van 16 juni 1998 tot regeling van de toekenningsvoorwaarden, de subsidiepercentages en het beheer van de bedrijventerreinen en bedrijfsgebouwen legt volgende accentverschuivingen: 1) Creatie van toeleveringszones en spin off-centra; 2) Naast de GOM's en de intercommunales komen eveneens de gemeenten en privé-terreinen in aanmerking voor subsidiëring; 3) Uitbreiding subsidiabele werken zoals telematica infrastructuur, ecologie, openbare verlichting; 4) subsidiëring van publieke en private samenwerking; 5) subsidiëring van instandhoudingswerken en moderniseringswerken van de huidige infrastructuur; 6) aanleggen van openbare ecologische investeringen op bestaande bedrijven.

Tabel 9: Verdeling van het budget 1999 beschikbaar gesteld voor de aanleg van industrierterreinen

Terreinen					
	<i>G.O.M.</i>	<i>Intercommunale</i>	<i>V.O.I.</i>	<i>Gemeente</i>	<i>Totaal</i>
Antwerpen	47.669.064				47.669.064
Limburg		161.979.948	15.553.101	255.590.819	433.123.868
Oost-Vlaanderen					
Vlaams-Brabant					
West-Vlaanderen		200.945.013			200.945.013
Totaal terreinen	47.669.064	362.924.961	15.553.101	255.590.819	681.737.945
Gebouwen					
	<i>G.O.M.</i>	<i>Intercommunale</i>	<i>V.O.I.</i>	<i>Gemeente</i>	<i>Totaal</i>
Antwerpen	3.333.333				3.333.333
Limburg					
Oost-Vlaanderen	15.000.000				15.000.000
Vlaams-Brabant	6.600.470				6.600.470
West-Vlaanderen		10.000.000			10.000.000
Totaal gebouwen	24.933.803	10.000.000			34.933.803
Algemeen totaal	72.602.867	372.924.961	15.553.101	255.590.819	716.671.748

BRON: Administratie Economie

In 1999 werden er 15 aanvragen voor nieuwe industrierterreinen gesubsidieerd voor een totaal bedrag van 613,8 miljoen BEF waarvan 33,7 miljoen BEF voor nutsleidingen. Hierdoor konden 602 ha nieuwe industrierterreinen worden aangelegd. De overige aanvragen (21) betreffen vastleggingen voor reeds bestaande terreinen.

Sedert het in voege treden van het nieuwe besluit kunnen ook gemeenten een aanvraag tot subsidiëring indienen. In 1999 werden de eerste aanvragen ingediend. Al deze dossiers hebben betrekking op de provincie Limburg waar geen intercommunale werkzaam is en er nog heel wat mogelijkheden zijn inzake de uitbouw van industrierterreinen.

In de provincie Oost-Vlaanderen worden op dit ogenblik geen nieuwe terreinen gerealiseerd ten gevolge van een nijpend tekort aan beschikbare gronden. Hetzelfde geldt in mindere mate voor de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant.

In 1999 werden ook een aantal grote industrieterreinen gesubsidieerd, o.m. Balendijk, Brustem en Genk-Zuid, die op zich verantwoordelijk zijn voor een groot deel van het bestede budget.

VI Het (sub)regionaal beleid

VI.1 Stand van zaken streekplatformen en streekcharters

De 17 erkende streekplatformen ontwikkelden de voorbije periode elk een eigen dynamiek. Het afsluiten van een streekcharter met de Vlaamse regering en de fase waarin een streekplatform zich bevindt in de aanloop ernaar, zijn daarbij bepalend voor de ontplooiende activiteiten.

Inmiddels hebben reeds 9 streekplatformen een streekcharter met de Vlaamse regering. Naast het Strategisch Plan voor het arrondissement Mechelen, het Strategisch Plan Regio Dendermonde, het Strategisch Plan Regio Antwerpen, Het Streekplatform Kempen, het Strategisch Plan Waasland, het Streekplatform Roeselare-Tielt en REBAK (Streekplatform Kortrijk), hebben nu ook het Strategisch Plan Gewest Gent en het HESOC-Streekplatform Hageland, een streekcharter.

In het licht van de bijsturingen aan het vernieuwd regionaal-economisch beleid (zie verder) werd voor deze twee laatste streekcharters evenwel gesleuteld aan de formule van het “streekcharter”. De Vlaamse regering heeft namelijk de intentie het “moreel engagement” concreter te gaan invullen voor elke strategische hefboom, desgevallend per beleidsdomein op de meest gereede manier.

Voor vier andere streekplatformen, zijnde het Streekplatform van het arrondissement Brugge, het Streekplatform Meetjesland, het Streekplatform Noord-Limburg en het Streekplatform Midden-Limburg werd met het organiseren van een stuurgroep het overleg met de betrokken administraties en openbare instellingen op gang getrokken. Vermoedelijk resulteert dit op relatief korte termijn in een beraadslaging op interkabinetsniveau en het voorleggen van een streekcharter voor de Vlaamse regering.

Het afsluiten van een streekcharter met de Vlaamse regering is een eerste mijlpaal in de werking van een streekplatform. Verscheidene streekplatformen trachten dan hun eigen rol en werking aan te passen aan deze nieuwe realiteit, onder meer in functie van de werkwijze ten aanzien van de diverse projectcoördinatoren. Kenmerkend voor de streekplatformen is dat ze daarbij problematiekgedreven te werk gaan. Dit betekent dat ten behoeve van de uitvoering van de strategische hefboomprojecten nieuwe werkgroepen in het leven worden geroepen, het overleg intensifieert etc. Andere streekplatformen beperken zich echter veeleer tot het opvolgen van de verwezenlijking van de hefboomprojecten, vooral dan als de uitvoering voornamelijk in handen van de overheid berust. Eén streekplatform, met name het Strategisch Plan Waasland, heeft zichzelf opgeheven. Er werd overeengekomen dat het streekcharter voor het Waasland verder wordt opgevolgd door de Intercommunale Land Van Waas.

Het werk van de streekplatformen heeft er ook toe bijgedragen dat op Vlaams niveau meer aandacht is gegroeid voor de inbreng ‘van onderuit’ en voor de reflecties en visie vanuit het perspectief van de welvaartsontwikkeling op lange termijn. Zo maken nu verschillende administraties en openbare instellingen gebruik van de streekvisies als beleidsvoorbereidende

input. In een aantal gevallen worden de streekplatformen ook ingeschakeld als een forum voor overleg en visievorming, om in het kader van andere beleidsinitiatieven de economische invalshoek te vertolken. Het blijft evenwel een moeilijke oefening om deze inbreng ‘van onderuit’ met gunstig gevolg in te schuiven in de gangbare procedures en beleidsvoorbereiding.

VI.2 StreekEigen Management (STEM)

Op basis van onder meer de evaluatie over het vernieuwd regionaal-economisch beleid die medio '99 door de cel regionaal-economisch beleid van de administratie Economie werd afgerond en van de gewaardeerde input van de streekplatformen zelf, werden een aantal knelpunten van het bestaande streekplatformenbeleid vastgesteld.

Teneinde de slagkracht van de streekplatformen te vergroten werd dan ook overgegaan tot de voorbereiding van de hervorming van het vernieuwd regionaal-economisch beleid tot het STreekEigen Management (STEM).

De krijtlijnen van het STEM werden reeds voorgesteld aan de streekplatformen op een informatie- en overlegvergadering te Zottegem in februari 2000. De mogelijkheden tot ‘co-productie’ van beleid en de realisatiemogelijkheden voor de hefboomprojecten, de taak van de streekcoördinator en de structurele wisselwerking met andere gebiedsgerichte initiatieven waren de voornaamste aandachtspunten.

Intussen werden in de schoot van een interkabinettenwerkgroep ter stroomlijning van de gebiedsgerichte initiatieven, verdere verfijningen aangebracht. Tevens werd er naar oplossingen gezocht voor nieuwe uitdagingen en bekommernissen zoals het vergroten van het democratisch gehalte van een streekcharter, een betere afspiegeling van de ‘brede economische finaliteit’ van de Raad van Beheer van een streekplatform enz.

Het ligt in de bedoeling de bijsturingen aan het streekplatformenbeleid op basis van de STEM-nota in het najaar 2000 in de praktijk te brengen.

VI.3 Streekcharterprojecten

De strategische hefboomprojecten uit de goedgekeurde streekcharters zijn zeer divers van aard. Ook de mate waarin een beroep wordt gedaan op het moreel engagement van één of meer leden van de Vlaamse regering en de mate van betrokkenheid van administraties of openbare instellingen bij de uitvoering of implementatie van het project, zijn van project tot project zeer verschillend. Een en ander bemoeilijkt de opvolging van de stand van zaken van de projecten, dit terwijl het welslagen van vele projecten juist een grote coördinatie-inspanning vergt met en tussen de verschillende betrokken administraties en openbare instellingen.

Om beter zicht te krijgen op de stand van zaken van de projecten en om actief te kunnen inspelen op elke te nemen hindernis voor de realisatie van elk project, wordt door de cel regionaal economisch beleid van de administratie een interactief extranet ontwikkeld onder de naam SEIN. SEIN staat voor StreekEigen InformatieNetwerk of subregionaal economisch

informatienetwerk. Het uitwisselen van kritische gegevens en projectinformatie tussen de betrokken administraties en openbare instellingen en de projectcoördinatoren kan via deze weg een stuk transparanter en vlotter verlopen, wat de realisatie van verscheidene projecten kan versnellen. SEIN wordt in het najaar van 2000 operationeel.

In het verleden bemoeilijkte ook het ontbreken van co-financieringsmiddelen bij de minister bevoegd voor het subregionaal-economisch beleid, de (financiële) betrokkenheid van andere beleidsdomeinen. Reeds eind '99 werden middelen voorzien voor een (financiële) impuls voor streekcharterprojecten. Twee streekcharterprojecten konden aldus steun verkrijgen.

Ook voor 2000 werden financiële middelen voorzien specifiek voor de cofinanciering van streekcharterprojecten vanuit Economie.

De middelen en mogelijkheden specifiek voor streekcharterprojecten voor de komende jaren worden bovendien uitgebreid naarmate het STEM zijn volle beslag krijgt.

VI.4 Strategisch Plan Ruimtelijke Economie (SPRE)

Eén van de pijnpunten dat naar aanleiding van het (sub)regionaal-economisch beleid sterk op de voorgrond is gekomen, is het gebrek aan een systematische en gecoördineerde interactie tussen de beleidsinitiatieven op ruimtelijk-ordeningsvlak en het beleid gericht op welvaart, economische groei en werkgelegenheid.

Als antwoord daarop is recent dan ook het Strategisch Plan Ruimtelijke Economie (SPRE) van start gegaan. Het SPRE beoogt de basis te leggen voor een systematische en wetenschappelijk onderbouwde beleidsvoorbereiding op ruimtelijk-economisch vlak. Het SPRE is opgevat als een piloot- en onderzoeksprogramma met een looptijd van 4 jaar. Drie externe opdrachtgevers en de administraties Economie en Ruimtelijke Ordening staan in voor de coördinatie van dit initiatief.

Op korte termijn dienen oplossingen te worden gevonden voor het tekort aan bedrijventerreinen en voor de problematiek van de zonevreemde bedrijven. Op middellange termijn zullen ook andere ruimtelijk-economische thema's aan bod komen.

VI.5 Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)

In het kader van de werking van de Europese Structuurfondsen bedroeg tijdens de uitvoeringsperiode 1994-1999, de globale EFRO-steun voor Vlaanderen, 6,5 miljard BEF. Deze steun werd gespreid over 13 programma's betreffende doelstelling 2, 5b en de communautaire initiatieven. Op 31 december 1999 werd de termijn, binnen dewelke deze financiële middelen moesten worden vastgelegd, afgesloten.

Zo werd bijvoorbeeld het operationeel programma MKB (2,4 Meuro EFRO-steun), dat gericht is op de versteviging van het concurrentievermogen van KMO's via het voortdurend bevorderen van technologische innovatie, beëindigd met 50 goedgekeurde innovatieprojecten.

Op 21 juni 1999 werden de nieuwe Europese verordeningen goedgekeurd met betrekking tot de hervorming van de Europese Structuurfondsen voor de periode 2000-2006.

De lijst van de zones die tijdens deze periode in aanmerking komen voor steunverlening vanuit de structuurfondsen werd bij Europese beschikking van 22 december 1999 vastgelegd.

In Vlaanderen gaat het voor wat EFRO betreft, enkel om doelstelling 2-gebieden, zijnde de zones waar structurele problemen bestaan betreffende economische en sociale omschakeling. Conform de Europese richtlijnen en objectieve criteria werden door Vlaanderen 5 verschillende zones afgebakend: een industrieel gebied, een plattelandszone, 2 stedelijke gebieden en een kustvisserijgebied.

Daarnaast kunnen de regio's welke tijdens de periode 1994-1999 voor steun in aanmerking kwamen in het kader van de vroegere doelstelling 2 en doelstelling 5b, doch niet langer worden erkend in het kader van de nieuwe doelstelling 2, genieten van een overgangsregeling (zgn. "phasing out"). Zij komen in aanmerking voor overgangssteun uit het EFRO gedurende de periode 2000-2005.

Het betreft aldus de volgende gebieden: de doelstelling 2-gebieden Limburg / arrondissementen Turnhout - Antwerpen - Gent / het kustvisserijgebied en de phasing out-gebieden Limburg - Turnhout - Westhoek – Meetjesland.

De EFRO-steun voor de periode 2000-2006, voor deze doelstelling 2-gebieden bedraagt ongeveer 7,8 miljard BEF.

Naast het aanwenden van de Structuurfondsen voor gebiedsgerichte reconversie, stimuleert de Europese Commissie eveneens experimentele en innovatieve initiatieven in bepaalde gebieden. Voor de nieuwe periode 2000-2006 zullen er binnen EFRO volgende communautaire initiatieven INTEREG (grensoverschrijdende, transregionale en interregionale samenwerking) en URBAN (stadsontwikkeling) bestaan.

Betreffende de uitvoering van de gebiedsgerichte Europese programma's (doelstelling 2 en phasing out) besliste de Vlaamse regering (VR/99/19.11/DOC.1050 en VR/99/03.12/DOC.1050Bis) beheers- en betalingsautoriteiten aan te stellen.

Een Vlaams Monitoring Comité werd in december 1999 opgericht als gedeeltelijke beheersautoriteit. Deze autoriteit is verantwoordelijk voor het bepalen van de programmeringscriteria, de auditing, de controle en de inhoudelijke en financiële bijstellingen van de gebiedsgerichte Europese programma's.

Zijn opdracht is zowel beleidssturend als controlerend. Het is een overkoepelend comité voor alle gebiedsgerichte programma's, en het vervangt aldus de oude structuur van één Comité van Toezicht per programma. De administratie Economie zal, in functie van het Vlaams Monitoring Comité, een beleidsvoorbereidende en beleidsevaluerende rol vervullen.

De provinciebesturen werden, samen met de stadsbesturen van Antwerpen en Gent, aangesteld als tweede gedeeltelijke beheersautoriteit, en dit voor wat betreft het opstellen van de programmering en het beheer van de projecten op hun grondgebied. Daartoe werden

beheersovereenkomsten afgesloten tussen de Vlaamse regering en de provincie- en stadsbesturen, goedgekeurd door de Vlaamse regering bij beslissing van 3 maart 2000.

De Vlaamse administratie werd aangeduid als betalingsautoriteit voor de gebiedsgerichte Europese programma's voor de programma's in het kader van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

De opstelling van de doelstelling 2-ontwerpprogramma's gebeurde door de provinciale overheden in overleg met alle betrokken partners en met de bevoegde Vlaamse administraties, die hierbij een coördinerende rol vervulden. Er werd een voorafgaande evaluatie uitgevoerd door een onafhankelijke evaluator die de inhoud van de ontwerpprogramma's beoordeelde en getoetst heeft aan de nagestreefde doeleinden.

Per programma wordt één Vlaamse 'procesbegeleider' en één streekcorrespondent aangesteld. De procesbegeleider zorgt ervoor dat de compatibiliteit tussen het Vlaams en het streekbeleid wordt gegarandeerd. De streekcorrespondent heeft als taak het voortdurend opvolgen van het gevoerde Europese streekbeleid, in het kader van het programmabeheer en de programma-uitvoering.

VI.6 Centrummanagement en Mercurius

VI.6.1 Het Mercuriusproject

In maart 1997 stelde de Vlaamse regering in het kader van het stedelijk herwaarderingsbeleid het Mercuriusproject voor als economische maatregel voor het creëren van een nieuwe commerciële dynamiek in de binnensteden. Zij voorzag hiervoor een budget van 1 miljard BEF. Het project werd georganiseerd volgens een wedstrijdformule en verliep in twee fasen.

In de eerste fase werd door 61 steden en gemeenten een strategisch-commercieel plan ingediend dat een analyse en een geïntegreerde toekomstvisie op het handelsapparaat van de stad of gemeente bevatte. Een autonome multidisciplinair samengestelde technische stuurgroep gaf een positieve beoordeling mee aan 39 van de 61 plannen. Hiervoor werd aan de betreffende steden en gemeenten in totaal 31,5 miljoen BEF subsidie toegekend.

Van de 39 steden en gemeenten die werden toegelaten tot de tweede fase hebben er 37 een projectdossier ingediend. In de projectdossiers werden concrete projecten, die moesten kaderen in de toekomstvisie van het strategisch-commercieel plan en in een geïntegreerde aanpak, voorgesteld. De geïntegreerde aanpak moest blijken uit een gelijktijdige realisatie van een aantal deelprojecten in verschillende domeinen zoals o.a. ruimtelijke ordening, mobiliteit en huisvesting.

Een internationale deskundigenjury selecteerde 38 projecten die zullen worden gerealiseerd met steun uit het Mercuriusfonds. De realisatie van deze 38 geselecteerde projecten in 22 Vlaamse steden en gemeenten gaat gepaard met een investering van bijna 6 miljard BEF, waarvan 870 miljoen BEF vanuit het Mercuriusfonds wordt gefinancierd. De voorbeeldfunctie van deze projecten kan bovendien andere lokale besturen en privé-

investeerders ertoe aanzetten om gelijkaardige initiatieven op te zetten en ook heel wat niet-geselecteerde projecten zullen toch worden gerealiseerd zonder subsidie.

De Vlaamse regering pleit voor een inclusief en geïntegreerd stedelijk beleid met maatregelen op verschillende beleidsterreinen. Eén van de prioritaire aandachtspunten hierbij is het economisch doen heropleven van de steden, waarbij extra aandacht gaat naar de binnenstedelijke economie en het scheppen van nieuwe kansen voor de winkelstraten via een heroriëntering van het Mercuriusproject.

Met het oog op een heroriëntering van het Mercuriusproject vindt er in 2000 een evaluatie plaats van het project, zowel op het vlak van de procedure als op inhoudelijk vlak. De input van deze evaluatie is afkomstig van desk-research bij de coördinatiecel en de resultaten van een enquête bij de 61 steden en gemeenten die deelnamen aan het project (ook de twee gemeenten die konden deelnemen maar het niet deden zullen worden bevraagd).

Indien op basis van deze evaluatie een consensus wordt bereikt over het verder zetten van het Mercuriusproject, zullen de resultaten van deze evaluatie richtinggevend zijn voor de ontwikkeling van een aangepast concept van het project.

Hierbij zal, in het kader van een inclusief en geïntegreerd stedelijk beleid, tevens de nodige aandacht gaan naar een afstemming op de andere beleidsdomeinen. In dit verband zal eveneens worden gestreefd naar een complementariteit met het Stadsvernieuwingsfonds. Dit rollend fonds dat door steden en het Vlaams Gewest samen zal worden beheerd is een nieuw instrument voor het stedenbeleid dat de steden de mogelijkheid geeft om nieuwe stadsprojecten, infrastructuur, openbaar domein en huisvesting te ontwikkelen.

VI.6.2 Het Centrummanagement

Net als het Mercuriusproject is het Centrummanagementproject een economische steunmaatregel die bijdraagt tot de versterking van de commerciële centra in de binnensteden. Vooraleer een vervolg op het Mercuriusproject te overwegen, werd gekozen om het concept van centrummanagement in Vlaanderen gestalte te geven.

Uit het Mercuriusproject is gebleken dat er in de Vlaamse steden en gemeenten nood is aan een centrummanagement dat zich op professionele basis kan bezighouden met het ontwikkelen van een beleidsvisie voor het binnenstedelijk commercieel centrum, die vertaald kan worden in concrete maatregelen, acties en projecten. Het centrummanagement is er eveneens op gericht een partnerschap tot stand te brengen tussen de verschillende belangengroepen (lokale overheid, handelaars, eigenaars, bewoners, ...) Het moet tegelijkertijd dienst doen als katalyserende, coördinerende en aansporende kracht.

Een centrummanagement is een meerjarenproject dat pas echt rendeert als het tenminste 3 jaar actief kan zijn. Daarom is de steunmaatregel van de Vlaamse overheid gericht op de ondersteuning van de opstartfase van een centrummanagement in de steden en gemeenten voor een periode van 3 jaar. De uiterste datum voor het opstarten van een centrummanagement werd bepaald op 1 juli 2000.

Het centrummanagementproject is gericht op de steden en gemeenten die in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen als basisgemeenten zijn opgenomen voor de selectie en afbakening van stedelijke gebieden. Deze groep van 63 steden en gemeenten kregen in mei 1999 een uitnodiging om aan het project deel te nemen.

De maximale subsidie werd ook gedifferentieerd volgens de functioneel-hiërarchische indeling van de steden en gemeente in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen:

De grootsteden konden elk voor de eerste drie werkingsjaren in totaal rekenen op een maximale subsidie van 8 450 000 BEF.

De steden met een regionale uitstraling konden elk voor de eerste drie werkingsjaren in totaal rekenen op een maximale subsidie van 6 175 000 BEF.

De structuurondersteunende steden en de kernsteden op provinciaal niveau konden elk voor de eerste drie werkingsjaren in totaal rekenen op een maximale subsidie van 2 470 000 BEF.

De steden en gemeenten uit deze laatste categorie konden ook kiezen voor een samenwerkingsverband met andere gemeenten, per gemeente in het samenwerkingsverband wordt er nog een bonus toegekend van 130 000 BEF.

Dertig steden en gemeenten dienden een aanvraagformulier in. Deze aanvragen werden beoordeeld door de stuurgroep centrummanagement. In eerste instantie werden 15 aanvragen goedgekeurd. De steden en gemeenten waarvan de aanvraag niet voldeed kregen twee maanden de tijd om hun dossier te vervolledigen of te verduidelijken. Bij de tweede beoordeling werden nog eens tien aanvragen goedgekeurd. In totaal worden er 24 centrummanagementorganisaties door het Vlaams Gewest ondersteund (er is één samenwerkingsverband tussen twee gemeenten). De totale steun voor de centrummanagementprojecten bedraagt bijgevolg 89 683 750 BEF. De gemeenten en hun partners investeren in totaal 306 131 977 BEF in centrummanagement.

Tabel 10: Toegekende steun aan steden die participeren in centrummanagement

Stad/gemeente	Werkingsbudget 3 jaar	Subsidie 3 jaar
Antwerpen	68 450 000	8 450 000
Bilzen	6 840 000	2 470 000
Blankenberge	6 840 000	2 470 000
Boom	6 000 000	2 166 667
Bree	6 840 000	2 470 000
Diest	11 100 000	2 470 000
Diksmuide	7 440 000	2 470 000
Geel	6 840 000	2 470 000
Gent	23 406 977	8 450 000
Halle	7 440 000	2 470 000
Herentals	6 840 000	2 470 000
Ieper	6 900 000	2 470 000
Leuven	18 000 000	6 175 000
Lommel	6 840 000	2 470 000
Mechelen	17 100 000	6 175 000
Mol	6 840 000	2 470 000
Neerpelt – Overpelt	7 100 000	2 730 000
Poperinge	6 840 000	2 470 000
Roeselare	18 500 000	6 175 000

Sint-Niklaas	17 600 000	6 175 000
Tienen	11 700 000	2 470 000
Tongeren	6 840 000	2 470 000
Turnhout	17 100 000	6 175 000
Wetteren	6 735 000	2 432 083
Totaal	306 131 977	89 683 750

Het Vlaams Gewest steunt de centrummanagmentorganisaties niet alleen financieel. De ondersteuning zal ook bestaan uit een opleiding voor de centrummanagers en de organisatie van dagen waarop de centrummanagers ervaringen kunnen uitwisselen in workshops.

VII Vereenvoudiging van de administratieve regelgeving en van de procedures

De vereenvoudiging van de administratieve regelgeving is van prioritair belang voor de Vlaamse regering. Er dient te worden gestreefd naar een vereenvoudiging en stroomlijning van de procedures, de regelgeving en allerhande formaliteiten met het oog op een snellere afhandeling van de dossiers.

Het afbouwen van de administratieve lastendruk en het klantvriendelijker maken van de bestaande en nieuwe regelgeving zijn items die aan belang winnen. Deze worden dan ook op verschillende domeinen toegepast.

VII.1 Aanvraag adviespremies

Tot op heden kon het indienen van een aanvraag voor het verkrijgen van een adviespremie enkel op papier gebeuren. Dit betekent dat veel onvolledige en onnodige aanvragen werden ingediend bij gebrek aan een eerste screening. De dossiers nadien vervolledigen is een tijdrovende bezigheid voor de dossierbehandelaars en het ondersteunend personeel.

Met het bieden van de mogelijkheid om een adviespremie elektronisch aan te vragen (via een KMO-loket op het internet) wordt er een meer klantvriendelijke weg ingeslagen. Dit elektronisch loket maakt een grotere interactie mogelijk. De aanvrager kan de stand van zaken van zijn dossier zelf opvolgen en vlotter communiceren met de behandelaar per e-mail.

Het aantal nutteloze en onvolledige aanvragen wordt praktisch nihil aangezien er al een eerste screening gebeurt met betrekking tot de ontvankelijkheid van de aanvraag. De aanvrager krijgt hieromtrent dan ook onmiddellijk feedback. De verplichting tot het invullen van bepaalde gegevens zorgt ervoor dat de aanvragen volledig zijn en er hieromtrent nadien geen informatie moet worden opgevraagd.

Dit project wordt in november van dit jaar gelanceerd.

VII.2 Elektronische data-uitwisseling met de RSZ

Het opvragen van tewerkstellingsgegevens bij de RSZ, in het kader van expansiesteun, gebeurt thans per gewone brief, hetgeen een tijdrovende en omslachtige procedure is en de doorstroomtijd van een dossier zeker niet bevordert.

Als doelstelling werd dan ook een versnelling van deze procedure gesteld. De tewerkstellingscijfers van de RSZ rechtstreeks verkrijgen, via elektronische weg, is een snellere en efficiëntere manier van werken. Door het elimineren van een aantal tussenschakels kunnen de dossierbehandelaars veel sneller over de nodige gegevens beschikken wat resulteert in een snellere behandeling en afhandeling van het dossier.

Momenteel wordt onderzocht welke elementen moeten worden opgenomen in de elektronische attestering. Afhankelijk van de samenwerking met de RSZ wordt voorzien dat dit proces tegen eind 2000, begin 2001 operationeel zal zijn.

VII.3 Inventarisatie van industrieterreinen

In Vlaanderen zijn nieuwe industrieterreinen schaars aan het worden. Nochtans zijn er toch wel brown en black sites beschikbaar. Het herontwikkelen van deze sites heeft ettelijke voordelen en het heroriënteren van expansiesteun in deze richting dient overwogen te worden. Men moet echter beschikken over de nodige data om een stap in deze richting te kunnen zetten.

Aangezien men geen duidelijk gestructureerd overzicht van de bedrijventerreinen in het Vlaams Gewest heeft, groeide de noodzaak voor de centralisatie van de verschillende datasets (namelijk: inventaris GOM's, subsidiedossiers industrieterreinen en administratieve opvolging dossiers bedrijventerreinen). Op die manier worden de industrieterreinen in het Vlaams Gewest in kaart gebracht. Momenteel zit de informatie te verspreid over de verschillende actoren.

Het uiteindelijk streefdoel is de integratie van deze informatie in het interdepartementale bedrijvenloket 'www.ondernemen.vlaanderen.be'. Op deze wijze zou de aanvrager in de mogelijkheid worden gesteld om via het internet de stand van zaken betreffende verschillende industrieterreinen op te volgen en te consulteren wanneer hij dit wenst.

VII.4 Elektronische consultatie van expansiedossiers

Teneinde een meer doorzichtige reglementering na te streven, is een kritische analyse van de huidige expansiesteun beslist noodzakelijk. Expansiesteun moet een hogere graad van hanteerbaarheid verkrijgen en een operationeler instrument worden.

Het is niet evident voor de ondernemingen om steeds een klare kijk te hebben op de stand van zaken van hun dossier. Door de complexiteit van de huidige regelgeving en de procedures kan de behandelingsduur van een dossier enige tijd aanslepen. Vaak nemen ondernemingen dan ook telefonisch contact op met de administratie om te informeren naar de stand van zaken van hun dossier. Het zoekingswerk hieromtrent neemt veel tijd in beslag voor de behandelaars en het ondersteunend personeel.

Een meer klantvriendelijke en tijdbesparende aanpak is de consultatie van een dossier via internet. De toegankelijkheid verhoogt, aangezien de aanvragende onderneming om het even wanneer de stand van het dossier kan opvolgen. Deze site zal trouwens worden geïntegreerd in de website van de administratie Economie.

Het technisch onderzoek met betrekking tot de koppeling van het huidige IRIS-systeem aan de website dient nog te worden afgerond. De implementatie is voorzien in 2001.

VIII Natuurlijke rijkdommen

VIII.1 Voorbereiding van een oppervlakedelfstoffendecreet

VIII.1.1 Doelstelling

De delfstoffenproblematiek staat in de schaduw van de algemene beleidsdomeinen ruimtelijke ordening en milieu. De milieuwetgevingen en de stedenbouwkundige voorschriften hebben onmiskenbaar positieve gevolgen gehad voor de delfstoffensector maar kunnen geen oplossingen bieden voor alle problemen waarmee de sector geconfronteerd wordt en verschaffen niet de nodige instrumenten om volgende beleidsopties te realiseren:

- basisdoelstelling, zijnde het op een duurzame wijze voorzien in de grondstoffenbehoefte;
- ontginnen op een maatschappelijk verantwoorde wijze;
- zuinig en doelmatig omspringen met oppervlakedelfstoffen;
- ontginningsgebieden optimaal ontginnen;
- aanmoedigen van het gebruik van secundaire delfstoffen en andere substitutiemogelijkheden.

Een werkgroep ging begin 2000 van start met de uitwerking van een voorontwerp van delfstoffendecreet dat de vermelde krachtlijnen moet omzetten in een juridisch kader.

VIII.1.2 Stand van zaken

De werkgroep heeft na verschillende vergaderingen en overleg met de ontginningssector een voorontwerp van delfstoffendecreet met memorie van toelichting uitgewerkt.

De hoofdlijnen van het voorontwerp van decreet zijn de volgende:

De delfstoffenvoorziening wordt gegarandeerd via de opmaak van oppervlakedelfstoffenplannen. Deze plannen zijn voor de Vlaamse overheid het instrument voor de programmatie van de ontginning van delfstoffen op basis van een geïntegreerde aanpak van economische, geologische, ruimtelijke en ecologische afwegingen met inachtneming van de rechtszekerheid voor de ondernemingen op korte, middellange en lange termijn.

De afdwingbaarheid van een optimale ontginning wordt verzekerd. Ontginningsmachtigingen en/of onteigeningen worden voorzien en mogelijke problemen met de pacht, de huur, het gebruik en het vruchtgebruik worden opgevangen. Hiermee wordt een economisch haalbare oplossing aangeboden ten voordele van de ontginner indien eigenaars van percelen binnen ontginningsgebieden hun toestemming tot ontginning weigeren.

De realisatie van de eindafwerking na ontginning wordt afgedwongen via een te stellen bankgarantie.

Het duurzaamheidsprincipe wordt decretaal verankerd door het gebruik van secundaire delfstoffen en alternatieve materialen te bevorderen.

Om hun vrij gebruik te garanderen, zal de natuurlijke samenstelling van de Vlaamse oppervlakedelfstoffen worden gecertificeerd.

Dit voorontwerp van decreet zal voor het einde van dit jaar voor advies worden voorgelegd aan de SERV en de MINA-raad.

VIII.1.3 Finaliteit

Het oppervlakedelfstoffendecreet zal een specifieke aan de sector aangepaste juridische basis bieden voor het voeren van het ontginningsbeleid in Vlaanderen.

VIII.1.4 Planning 2001

In 2001 zal verder uitvoering worden gegeven aan het decreet met bijzondere aandacht voor de opmaak van de uitvoeringsbesluiten en de bijkomende opdrachten.

VIII.2 Opmaak van delfstoffenplannen

VIII.2.1 Doelstelling

Vanuit het maatschappelijk en economisch belang is het absoluut noodzakelijk dat de toekomstige behoefte aan delfstoffen, weliswaar volgens het principe “zuinig maar genoeg”, kunnen worden gedekt.

De oppervlakedelfstoffenplannen worden het instrument om de behoeftevoorziening uit te werken.

Een oppervlakedelfstoffenplan heeft als doelstelling om per oppervlakedelfstoffenzone, zoals opgenomen in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en op basis van een realistische en onderbouwde behoeftebepaling, te komen tot een masterplan dat op basis van economische, geologische en ruimtelijke afwegingen een programmatie vaststelt voor de winning van delfstoffen in concreet vastgestelde ontginningsgebieden.

VIII.2.2 Stand van zaken

Een samenwerking tussen de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie (ANRE) en de afdeling Ruimtelijke Planning (ARP) heeft geleid tot volgende methodiek en stappenplan bij de opmaak van delfstoffenplannen:

- Stap 1: bepaling van de behoefte.
- Stap 2: vertaling van de behoefte naar ontginningsgebieden.
- Stap 3: ruimtelijke afweging van de ontginningsgebieden.
- Stap 4: afweging van de nabestemmingen van de ontginningsgebieden.

De ANRE staat in voor het algemeen overleg in de vier stappen en verzorgt de inhoudelijke input (geologisch-economisch) voor de stappen 1 en 2.

De ARP staat in voor stap 3, terwijl voor stap 4 het overleg georganiseerd wordt met andere bevoegde diensten zoals AMINAL en OVAM.

Een goed onderbouwde behoeftebepaling vraagt een grondig inzicht in zowel de vraag- als de aanbodzijde van de verschillende delfstoffen.

Voor de kleien en lemen zijn ontginners en verbruikers voornamelijk dezelfde partij, namelijk de keramische sector.

Voor deze delfstoftypes zijn de volgende stappen doorlopen:

- Dakpannenklei in het Kortrijkse: stap 1 tot 4.
- Leem in Zuid-Limburg: stap 1 tot 3.
- Boomse klei in de Rupelstreek: stap 1 tot 2.
- Klei van de Kempen: stap 1 tot 2.
- Klei van Ieper: stap 1 tot 2.
- Boomse klei in het Waasland: stap 1.
- Lemen in Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant: stap 1.
- Alluviale klei: stap 1.

Voor de zanden is de situatie complexer omdat zowel de aanbod- als de vraagzijde veel ruimer is dan louter de zandwinningen op land. Er wordt immers veel en voornamelijk grof zand geïmporteerd vanuit het Continentaal Plat en vanuit Nederland en er komen eveneens aanzienlijke hoeveelheden zand vrij uit infrastructuurwerken. Anderzijds wordt er zand geleverd aan de beton- en asfaltsector, aan de bouwsector in het algemeen en is er veel zand nodig voor ophogingen en aanvullingen.

Er werd door ANRE een economische studie uitbesteed om via een marktverkennd onderzoek vraag- en aanbodzijde met elkaar te confronteren en zo te peilen naar de behoefte van de verschillende zandsoorten die op de Vlaamse bodem worden gewonnen.

Er werd gelijklopend met de zandwinners een intensief overleg georganiseerd in functie van de behoeftebepaling en concrete locatievoorstellen.

VIII.2.3 Finaliteit

Uiteindelijk zal een set van oppervlakedelfstoffenplannen (één per oppervlakedelfstoffenzone zoals bepaald in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen) ontstaan die vijfjaarlijks worden geëvalueerd in functie van een continu aanwezige reserve van 25 jaar per oppervlakedelfstof.

Deze oppervlakedelfstoffenplannen zullen de basis vormen voor de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen m.b.t. ontginningen en kunnen dus via deze weg verordenende kracht krijgen.

Eens een oppervlaktdelfstoffenplan in een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is gegoten vormt het tevens de basis voor het vergunningenbeleid.

VIII.2.4 Planning 2001

Het finaliseren van de economisch-geologische input voor elke oppervlakedelfstof en de bundeling ervan in een algemeen oppervlakedelfstoffenplan, zodat de basis is gelegd voor de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.

VIII.3 De kennis over de potenties van de diepe ondergrond verder uitbouwen

VIII.3.1 Doelstelling

Een betere kennis van de diepe ondergrond moet het mogelijk maken een overzicht te bekomen van de economisch valoriseerbare toepassingen (o.a. op het vlak van energievoorziening, opslag van vloeibare gassen, capaciteiten voor infrastructuur, winning van delfstoffen, grondwaterbeheer, milieuproblematiek, e.a.).

Door middel van verschillende studies dient de haalbaarheid van deze toepassingen in Vlaanderen te worden ingeschat.

VIII.3.2 Stand van zaken

In 1995 werd in de schoot van het VITO een Kenniscentrum Ondergrondse Energiebronnen (KOEN) opgericht. De primaire taak hiervan was het vrijwaren van de reusachtige hoeveelheid gegevens betreffende de ondergrond, afkomstig van de decennialange steenkoolwinning in het Kempisch bekken. Deze opdracht is intussen met succes volbracht.

Daarna werd het KOEN belast met het uitvoeren van een aantal studies naar (energie)potenties van de ondergrond. Volgende onderzoeksrapporten werden in dit kader opgeleverd:

- hoge-temperatuuropslag;
- koolbedmethaanpotentieel in Vlaanderen en de mogelijkheden tot geologische opslag van CO₂ in relatie tot de winning van deze gasreserves;
- regionale marktontwikkeling van koude-warmteopslag;
- randvoorwaarden en acties ter bevordering van de aanwending van geothermie in Vlaanderen;
- haalbaarheidsstudie koude-warmteopslag bij het proefcentrum voor sierteelt te Destelbergen;
- aardwarmte: toepassing van lage enthalpie geothermie in Vlaanderen;
- energieopslag in de aardbodem: geohydrologische bijdrage;
- promotie en marktintroductie in Vlaanderen van koude-warmteopslag in aquifers.

Sinds 1992 wordt door ANRE intensief onderzoek verricht naar het voorkomen van metaalvoerende mineralen in het zogenaamde Brabant-Massief. Door middel van chemische analyses van water en gesteenten, boringen van meerdere honderden meters diep, diverse geofysische prospectiemethoden en uitgebreid mineralogisch en petrologisch onderzoek werden enkele zeer interessante locaties geselecteerd. De meest onderzochte en meestbelovende van deze plaatsen is gesitueerd in de gemeenten Herne en Bever (Vl. Brabant). Aldaar werden effectief mineralen waargenomen die metalen zoals koper, lood,

zink en zilver bevatten. Het onderzoek heeft tot zover echter uitgewezen dat de gehalten niet van aard zijn om economisch zinvolle winning toe te laten.

VIII.3.3 Finaliteit

Het is de bedoeling via de algemene kennis van de ondergrond tot een inventaris te komen van alle mogelijke toepassingen ervan met een economische inslag.

VIII.3.4 Planning

Het KOEN zal op korte termijn een substantiële bijdrage moeten leveren tot de volledige uitbouw van de Databank Ondergrond Vlaanderen (cfr. infra).

Wat de zoektocht naar metallische mineralen betreft, zal het onderzoek in zuidwestelijk Vlaams Brabant verder afgerond worden. Tevens zal bekeken worden op welke wijze dit Brabant-Massief op een meer regionale basis kan worden onderzocht teneinde een globaal en meer fundamenteel inzicht te verwerven.

VIII.4 Databeheer van de ondergrond

VIII.4.1 Doelstelling

De toegankelijkheid van geologische gegevens is voor verschillende beleidsdomeinen van groot strategisch belang: milieuproblematiek, ruimtelijke ordening, grondwaterbeheer, voorziening van delfstoffen voor de bouwsector, energievoorziening, ondergronds ruimtegebruik.

De doelstelling is om alle geologische gegevens in een gestandaardiseerde en ook voor niet-geologen begrijpbare vorm samen te brengen.

Eens ze volledig operationeel is, moet de Databank Ondergrond Vlaanderen de mogelijkheid bieden alle gewenste geologische informatie in te winnen betreffende een welbepaalde locatie.

Om een meer regionaal beeld van de geologische gegevens te krijgen, worden tevens sets van geologische kaarten uitgewerkt en beschikbaar gesteld.

VIII.4.2 Stand van zaken

Sinds 1992 werkt ANRE intensief aan de opmaak en publicatie van twee sets geologische kaarten: tertiairgeologische en quartairgeologische kaarten. Het betreft grosso modo 24 kaartbladen van elk.

De tertiairkaartbladen werden inmiddels reeds alle 24 toegewezen aan opdrachtnemers.

17 kaartbladen werden reeds gedrukt en worden te koop aan het publiek aangeboden.

De publicatie van de toelichtingenboekjes loopt iets achter op de kaarten: 10 nummers werden reeds gedrukt.

Van de quartairkaarten werden er reeds 19 aan opdrachtnemers toegewezen. Hun opmaak is ingewikkelder en tijdrovender dan de andere set. Drie kaarten zijn reeds afgewerkt en worden in de vorm van printerplots te koop aangeboden, evenals 6 andere, maar dan in verschillende graden van onvolledigheid. Ook deze kaarten worden samen met een aantal overlays, profielen en een toelichtingenboekje geleverd.

De opmaak van deze kaarten was en is de aanleiding voor het stapsgewijze aanleggen van grote verzamelingen boorgegevens. Op dit ogenblik wordt intensief gewerkt aan de invoering van deze data in de Databank Ondergrond Vlaanderen. Aanzienlijke problemen van standaardisatie, codering alsook softwaremoeilijkheden dienden overwonnen te worden. Dit project van lange adem wordt door ANRE in nauwe samenwerking met de Afdelingen Water en Geotechniek van het Departement LIN uitgevoerd.

VIII.4.3 ***Finaliteit***

Het uiteindelijk resultaat zal bestaan uit twee sets gebruiksvriendelijke geologische kaarten en een voor het publiek toegankelijke gegevensbank.

VIII.4.4 ***Planning***

Voor 2001 wordt het drukken van nog een zestal tertiarkarten voorzien, met nog een tiental bijhorende toelichtingenboekjes. De volledige afwerking van de reeks is voor begin 2002 voorzien.

In 2001 zullen nog een viertal quartairkaarten aanbesteed worden. De iets lagere graad van uniformiteit tussen deze kaarten zal met een extra-project aangepakt worden, evenals de redactie van de toelichtingenboekjes. De volledige afwerking wordt eind 2003 verwacht.

Voor de Databank Ondergrond Vlaanderen wordt in 2001 een projectverantwoordelijke aangeworven om de gegevensverzameling en de invoer van de data in een hogere versnelling te brengen.

DEEL II: Nieuw economisch project voor Vlaanderen, naar een werkagenda voor de komende jaren

IX Nieuw economisch project voor Vlaanderen

In dit deel van de beleidsbrief wens ik een *vernieuwend economisch project* voor Vlaanderen voor te stellen van wat er volgens mij de komende jaren te gebeuren staat op het vlak van economisch beleid. Hiermee reik ik het kader voor dit *vernieuwend economisch project* aan, om samen met de leden van het Vlaams Parlement en de Sociale Partners op het geschikt moment en bij de geëigende instanties het debat te voeren. Het is duidelijk dat het jaar 2001 hét scharnierjaar wordt en dat van iedereen in het Vlaams economisch veld een belangrijke inspanning gevraagd wordt om met het nieuwe kader vanaf 1 januari 2002 van start te kunnen gaan.

Het uitgangspunt van dit globaal plan bestaat enerzijds uit het afstemmen van instrumenten en instituties op elkaar met daarbij steeds de *eindgebruiker, met name de ondernemer, hetzij in wording, hetzij gevestigd als vertrekpunt te nemen*. Voor de ondernemer komt het er in eerste instantie op aan dat hij/zij snel wordt geholpen, dat hij in zijn nabije omgeving een beroep kan doen op de diensten van de Vlaamse overheid en dat deze diensten een duidelijk gezicht hebben naar de ondernemer toe. De dienstverlening moet dus voldoende laagdrempelig en klantvriendelijk van opzet zijn, want mensen zijn belangrijker dan structuren. In deze optiek worden dan ook de *Huizen van de Onderneming gelanceerd*.

Anderzijds moeten de beschikbare instrumenten inspelen op *actuele noden van onze Vlaamse economie*. Voor de kenniseconomie van de 21ste eeuw is de cruciale succesfactor een goed opgeleide actieve bevolking. *Opleiding en vorming* zijn in deze optiek erg belangrijke elementen. De bedrijven moeten bovendien over *voldoende ruimte* hebben om hun expansie te verwezenlijken. Daarbij is het aangewezen dat ook brown sites worden gebruikt voor deze expansie. Het is ook van belang dat onze economie over *voldoende ondernemers* beschikt die effectief aan deze kenniseconomie willen meebouwen. Starters moeten zo snel mogelijk een succesvol groeipad vinden, en het is aan de Vlaamse overheid om dit te faciliteren, hetzij door gepast advies, hetzij door in de gepaste financiële instrumenten te voorzien. Tot slot benadrukt het Vlaams regeerakkoord niet voor niets het belang van *duurzaam ondernemen*. *Economie en ecologie* vormen niet noodzakelijkerwijze elkaars tegenpolen, eerste aanzetten van onderzoek, zoals voorgesteld op het recente VEV-congres, geven zelfs aan dat succesvolle bedrijven vaak op meerdere vlakken: economisch, ecologisch en sociaal goed scoren. Ook hier heeft de Vlaamse overheid een taak om bedrijven te stimuleren om deze richting verder op te gaan.

Deze denkoefening werd geconfronteerd met de feitelijke toestand op het veld en daaruit bleek snel dat er nog *heel wat verbeteringspotentieel aanwezig* is. Heel wat van onze instellingen en instrumenten hebben immers reeds een lange geschiedenis achter de rug waarbij de initiële doelstellingen niet altijd meer beantwoorden aan de nieuwe noden van onze economie. Na vijftig jaar, want is zowat de gemiddelde leeftijd van heel wat van onze instrumenten en instituties was het bijgevolg meer dan opportuun om eens een round-up te maken. Het spreekt voor zich dat er bepaalde keuzes moesten worden gemaakt, die hun repercussies hebben op de werking van bepaalde instrumenten en instituties.

Een aantal grote krachtlijnen worden onderscheiden die het Vernieuwend Economisch project voor Vlaanderen dragen:

- relatie van de Vlaamse/buitenlandse ondernemer met de Vlaamse overheid en daaraan gekoppeld de interne organisatie van de instellingen die zich met economie inlaten;
- heroriëntering van de expansiesteun evenals de ordening van de kapitaalfondsen die door de minister van economie worden aangestuurd;
- de problematiek van het levenslang leren;
- het belang van digitale economie.

Het moet duidelijk zijn dat het *voorgesteld vernieuwingsplan met betrekking tot het Vlaams economisch beleid* een implementatietijd heeft die de periode van één jaar overstijgt. Het plan moet bijgevolg worden beschouwd als een agenda, die richtinggevend zal zijn voor het economisch beleid van de komende jaren.

X Optimaliseren van de relatie tussen de ondernemer/onderneming en de Vlaamse overheid

X.1 Inleiding

Bij deze analyse werd vertrokken van de eindgebruiker, de klant. Voor wat betreft het economisch beleid concentreert dit zich in wezen tot de ondernemer, hetzij bestaand, hetzij potentieel. Voor deze ondernemer is het van het allergrootste belang dat de structuur van de economische instellingen zo transparant en laagdrempelig mogelijk wordt geconcipieerd. Dit laatste impliceert dat een ondernemer in zijn nabije omgeving te rade kan gaan bij zijn Vlaamse overheid. Het eerste aanspreekpunt wordt “*Het Huis van de Onderneming*” dat op sub-regionaal niveau wordt georganiseerd.

Doelstelling van deze instelling is:

- eerstelijnsadvies en doorverwijzing naar externe actoren of specifieke diensten binnen de overheid;
- 1-loket met mogelijkheden tot prospectie en opvolging.

De verschillende Huizen van de Onderneming zijn in wezen *DOE-maatschappijen* die hun adviesfunctie ten volle opnemen.

Achter deze Huizen van de Onderneming situeren zich verschillende autonome doe-maatschappijen die zich toeleggen op backoffice-functies. In de eerste plaats is er een *subsidieagentschap* à la het Nederlandse Senter dat zich toelegt op de concrete afhandeling van subsidiedossiers. Naast een agentschap dat de subsidiestromen opvolgt, is er een tweede belangrijke doe-maatschappij die de *kapitaalfondsen beheert*.

Complementair ten opzichte van deze DOE-maatschappijen worden er *DENK-units* gedefinieerd. Dit heeft een afslanking van de *administratie economie* tot gevolg. Een administratie die in staat voor beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie en die tevens de monitoring en opvolging van de verschillende doe-maatschappijen op zich neemt. Tenslotte werkt deze administratie nieuw initiatief uit, staat ze in voor de erkenning en inspectie. Deze administratie kan voor basismateriaal terugvallen op een *extern steunpunt economie*. Naast deze Vlaamse dimensie vormen de “*Huizen van de Streek*” ook niet onbelangrijke denk-units die materiaal kunnen leveren. Het ligt in de bedoeling om op termijn de STC’s, EDUFORA en de Streekplatformen meer te laten samenwerken in de Huizen van de Streek.

Eindverantwoordelijke in dit plaatje is de minister van economie, die samen met zijn administratie het Vlaams economisch beleid bepaalt.

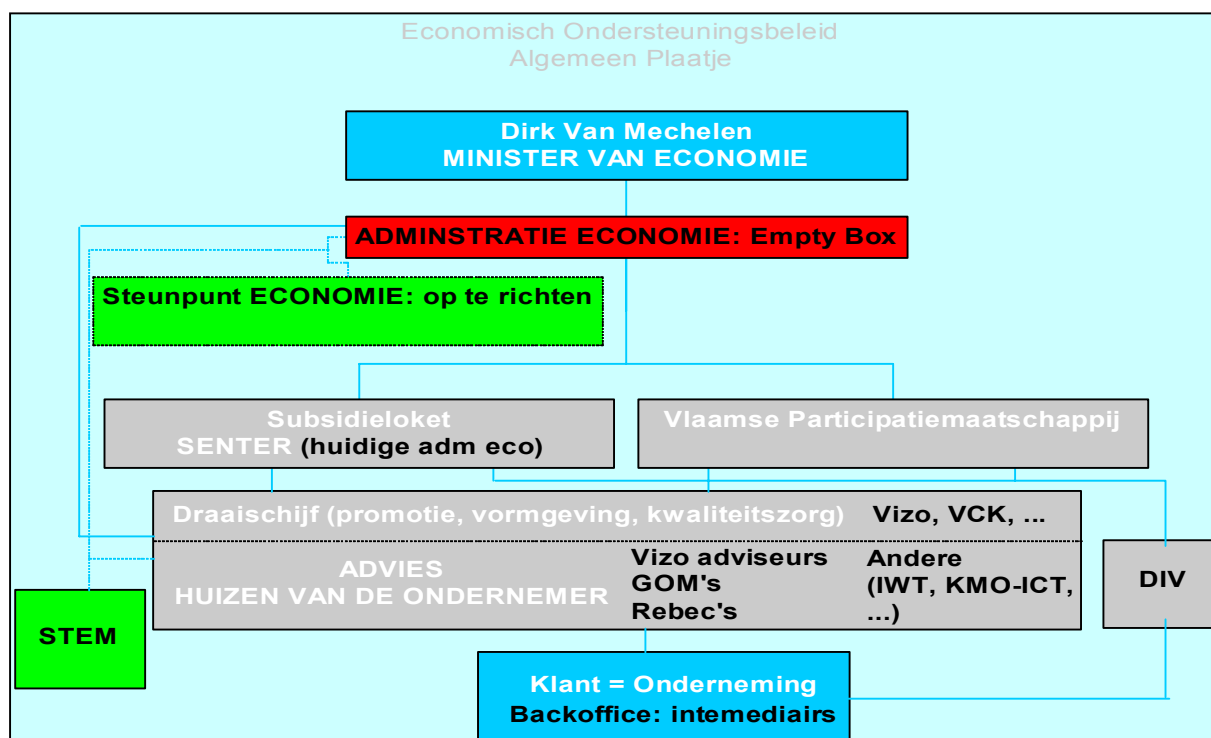
Wanneer voorliggende blauwdruk wordt geconfronteerd met de bestaande situatie, dan stellen we een aantal *belangrijke hiaten* vast.

Wat betreft de *denk-maatschappijen* moet worden vastgesteld dat de bestaande administratie economie binnen het departement EWBL slechts in erg beperkte mate zich in deze rol kan schikken. Bij de regionalisering van de economische bevoegdheden ging het in hoofdzaak om de departementen die zich inlieten met het beheren van de expansiesteun. Dit heeft zich ook vertaald in de huidige verdeling van de workload van de administratie die zich voor het overgrote deel situeert in beleidsuitvoerende taken. Op het vlak van beleidsvoorbereiding en evaluatie is er op dit ogenblik weinig capaciteit voorhanden. Bijvoorbeeld, het SPRE (Strategisch Plan Ruimtelijke Economie) moet op termijn een gedeelte van deze lacune invullen. Naast een verschuiving van de knowhow vanuit de GOM's is ook de integratie van knowhow van de *Commissie Preventief bedrijfsbeleid* in de administratie aangewezen.

In het kader van de heroriëntering van het beleidsgericht onderzoek door minister Vanderpoorten is het de bedoeling om per overheidsdomein een steunpunt te erkennen. Normaliter zal in 2001 een oproep worden gelanceerd met betrekking tot de invulling van een steunpunt ondernemerschap en economie. Van belang daarbij is ook dat dit steunpunt voldoende aandacht besteedt aan de internationale benchmarking van onze regio op het vlak van bijvoorbeeld ondernemerschap.

X.2 Huizen van de Onderneming

Figuur 10: Positionering van de Huizen van de Onderneming

Op het vlak van de DOE-maatschappijen en meer bepaald de *Huizen van de Onderneming* kunnen de huidige GOM's als vertrekpunt worden genomen. Op dit ogenblik subsidieert de Vlaamse overheid deze instellingen jaarlijks voor een totaal bedrag van 280 miljoen BEF, wat neerkomt op ongeveer 40% van de totale inkomsten die de GOM's ontvangen.

Naast deze GOM's is er ook nog de *Dienst Bedrijfsadvies* van het VIZO die zich toelegt op adviesverlening aan KO's en zelfstandigen.

Tenslotte ondersteunt de minister van Economie ook nog 9 *Regionale preventiecellen*, die zich toeleggen op ondernemingen met minder dan 50 werknemers, dit in tegenstelling tot de Commissie Preventief bedrijfsbeleid die ondernemingen vanaf 50 werknemers begeleiden.

Deze drie instellingen hebben een grootste gemene deler: *het verstrekken van advies aan en doorverwijzen van Vlaamse ondernemers en ondernemingen*. Het bundelen van deze eenheden in één Huis van de Onderneming zorgt er meteen voor dat de adviesfunctie in één instelling wordt ondergebracht. Bovendien krijgt de Vlaamse beleidsvoerder dan ook zijn antenne in de respectievelijke provincies wat drempelverlagend werkt³. Volledig naar analogie met deze Huizen van de Onderneming moet de *Dienst Investerings Vlaanderen* het aanspreekpunt worden voor buitenlandse bedrijven die in Vlaanderen wensen te investeren.

Op dit ogenblik is er heel wat knowhow over diverse onderwerpen beschikbaar in een groot aantal GOM's. De vraag stelt zich in hoeverre hier geen transfer moet worden gerealiseerd vanuit de GOM's naar het beleidsvoorbereidende en evaluerende niveau, met name de administratie Economie. Ook de Streekplatformen binnen de Huizen van de Streek zouden kunnen worden versterkt met beleidsvoorbereidende capaciteit.

Om de uitwisseling tussen de GOM's te optimaliseren, is het voorts aangewezen om één instelling te creëren die de thans onbenutte scope- en schaalvoordelen optimaal valoriseert. Een organisatiestructuur die daarbij als voorbeeld kan dienen, is het Nederlandse *Syntensnetwerk* waar relatief autonome regionale units functioneren binnen 1 stichting. Om de interactie te verhogen tussen de verschillende regionale entiteiten werd daar geopteerd voor het creëren van een supraregionale dienst die als *draaischijf* functioneert en zo nieuwe initiatieven detecteert en verspreidt over de rest van het netwerk.

Naar analogie zou de Vlaamse hoofdzetel de taak toebedeeld krijgen om Vlaamse acties te ontwikkelen inzake het promoten van het ondernemerschap. Deze taak wordt op dit ogenblik in zeer beperkte mate opgenomen door het VIZO. Daarnaast integreert de overkoepelende dienst ook de *Dienst Vormgeving van het VIZO*, die zich voornamelijk positioneert als een sensibiliserende cel op het vlak van design. Protocols kunnen worden afgesloten met derde partijen om bepaalde acties op te zetten rond bijvoorbeeld kwaliteitszorg, duurzaam ondernemen,

Een andere manier om de interactie tussen de regionale Huizen van de Onderneming te stimuleren, is de *definiëring van sectormanagers* die elk voor een bepaald domein, maar dan wel voor gans Vlaanderen verantwoordelijk zijn. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan sectormanagers die de domeinen van opleidings- milieu-, bedrijfs- en technologisch advies aansturen.

³ Waar mogelijk kan ook worden gedacht aan het bundelen van de Huizen van de Onderneming en de Huizen van de Streek op 1 locatie.

Net zoals in Nederland is de eerste taak van dit netwerk, het *verstrekken van advies op het vlak van innovatief ondernemerschap*. Dit houdt onder meer in: het verstrekken van eerstelijnsadvies en het doorverwijzen naar externe actoren voor meer complexe aangelegenheden. In eerste instantie wordt daarbij gedacht aan de pool van *gecertificeerde adviseurs en opleidingsverstrekkers* (zie hoofdstuk levenslang leren). Op deze wijze kan de betrokken onderneming ook gebruik maken van het stelsel van de adviespremies. Om rechter en partijsituatie te voorkomen, is het aangewezen om de erkenning in de toekomst door een neutrale instantie, hetzij de administratie, hetzij een autonome instantie te laten gebeuren. Belangrijk daarbij is dat de Huizen van de Onderneming zich complementair opstellen ten opzichte van de diensten die reeds door commerciële instanties worden aangeboden. Samengevat zou men kunnen stellen dat de adviseurs van de Huizen van de Onderneming stoppen waar de privé begint.

Naast het verstrekken van advies is het belangrijk dat de *Huizen van de Onderneming ook als tussenpersoon functioneren tussen de onderneming en de Vlaamse overheid*. In het Huis van de Onderneming krijgt elke onderneming dan ook een adviseur toegewezen die als een soort van *accountmanager* voor deze onderneming gaat functioneren. Deze persoon staat er ook voor in dat dossiers binnen vooraf bepaalde termijnen worden afgewerkt en behandeld. Om dit stelsel effectief en efficiënt te laten functioneren, is het wel van het allergrootste belang dat er snel een *uniek bedrijfsnummer* wordt gedefinieerd zodat de uitwisseling van informatie optimaal kan verlopen. In deze optiek worden dan ook de werkzaamheden van de federale dienst die zich toelegt op de administratieve vereenvoudiging door mijn kabinet nauwgezet opgevolgd.

De structuur die deze Huizen van de Onderneming groepeerd, wordt aangestuurd door een *beheerscontract* waarin expliciete en meetbare doelstellingen worden opgenomen en dit voor een periode van 5 jaar. Het concept van de richtnota's wordt bijgevolg verlaten. De *overgangsrichtnota voor de jaren 2001-2002* die thans wordt opgesteld, zal dan ook een clausule bevatten dat deze nota zonder voorwerp valt van zodra een nieuw decreet in verband met de Huizen van de Onderneming wordt goedgekeurd.

De middelen van de Huizen van de Onderneming vormen de optelsom van de dotatie aan de GOM's (220 miljoen BEF en 35 miljoen BEF voor de verschillende opdrachtfuncties) en de regionale preventiecellen (22,5 miljoen BEF) en de middelen van het VIZO die kunnen worden toegewezen aan de dienst bedrijfsadvies (+/-100 miljoen BEF), wat neerkomt op een totaal budget van ongeveer 400 miljoen BEF.

Het is interessant om deze cijfers af te zetten ten opzichte van de Nederlandse situatie. Het Syntensnetwerk ontvangt een jaarlijkse dotatie van 76 miljoen NLG of 1,3 miljard BEF. Als we dit aandeel op basis van de bevolking naar Vlaanderen omrekenen, komen we tot een bedrag van ongeveer 500 miljoen BEF, wat ongeveer overeenstemt met de gelden die thans op Vlaams niveau beschikbaar zijn voor de Huizen van de Onderneming.

In personeelsaantallen gaat de vergelijking eveneens op. In Nederland werken er ongeveer 400 werknemers voor Syntens, waarvan 300 als adviseur. Omgerekend naar Vlaamse

dimensies stemt dit overeen met een contingent van 160 werknemers. Op dit ogenblik werken er in de GOM's ongeveer 165 mensen, in de VIZO-dienst bedrijfsadvies een kleine 20-tal en bij de Regionale preventiecellen een 10-tal mensen. Samen maakt dit ongeveer 200 personen.

Bij een hertekening van bestaande structuren wil ik nu al duidelijk stellen dat ook hier voor mij mensen belangrijker zijn dan structuren en dat ik er zal op toezien dat de gepaste maatregelen genomen zullen worden in ieders belang.

X.3 Senter en de VPM: twee Doe-maatschappijen die als backoffice functioneren

Naast de reeds geciteerde aanspreekpunten beschikt de Vlaamse minister van economie ook over tal van instrumenten waarmee hij zijn economisch beleid kan realiseren. In de eerste plaats gaat het om subsidies en dit in het kader van de expansiesteun. Voorts zijn er de kapitaalfondsen GIMV, GIMVindus, LRM en het Vlaams Waarborgfonds.

Om deze taken te structureren wordt geopteerd voor de uitbouw van twee doe-maatschappijen:

- een Vlaams subsidieloket;
- een kapitaalfonds dat de gelden van de Vlaamse overheid beheert.

X.3.1 Subsidie-agentschap: SENTER

Het is de bedoeling om in de nabije toekomst zoveel mogelijk subsidies te laten opvolgen, uitbetalen en controleren door een *autonoom subsidie-agentschap*. Opnieuw is er gelijkenis met de Nederlandse situatie relevant waar eveneens een Senteragentschap operationeel is. Dit instituut staat in voor de verwerking van allerhande subsidiedossiers. Ter informatie: Senter-Nederland beheert een subsidievolume van 2,5 miljard NLG of 45 miljard BEF. Als commissie voor dit beheer ontvangt de Senter een subsidie van 78 miljoen NLG of 1,4 miljard BEF wat neerkomt op een commissiemarge van 3%. Om dit te realiseren zet Senter-Nederland 500 VTE in.

Op dit ogenblik bedraagt de totale Vlaamse subsidiestroom die volgt uit de *expansiewetgeving* 8 à 12 miljard BEF (met inbegrip van de inhaalbeweging van de expansiesteun) wat neerkomt op ongeveer 89-133 VTE indien de Nederlandse situatie zou worden overgenomen. Binnen de administratie economie worden momenteel ongeveer 90 ambtenaren ingezet voor de opvolging en inspectie van expansiesteundossiers. De gelijkenis met het Nederlandse contingent is treffend voor wat betreft een normaal jaar (abstractie makend van de inhaalbeweging).

Het agentschap wordt aangestuurd door een *beheerscontract* waarin specifieke elementen worden opgenomen over de kwaliteit van de dienstverlening (netto-doorlooptijd van dossiers, transparantie van afhandeling, tariefstructuur). Het agentschap positioneert zich als een backofficeorgaan, wat m.a.w. betekent dat het niet rechtstreeks in contact komt met de eindgebruiker. Daartoe dienen de *accountmanagers* in de respectievelijke Huizen van de Onderneming enerzijds en een virtueel loket anderzijds.

Dat het agentschap ook subsidieregelingen kan beheren van andere departementen en of overheidsinstellingen en niveaus (cf. provincie, gemeentes, ...), wordt niet a priori uitgesloten. Duidelijk is wel dat de instelling zich niet mag positioneren in het commerciële veld.

X.3.2 Vlaams Kapitaalagentschap

Naast de subsidiestromen die jaarlijks vanwege de Vlaamse overheid naar de bedrijven vertrekken, beschikt de Vlaamse overheid over verschillende *kapitaalfondsen* die in meer of mindere mate worden ingezet voor het realiseren van het Vlaams economisch beleid. In wezen gaat het om GIMVINDUS, LRM en de VPM die naast de GIMV-aandelen ook specifieke opdrachten aanstuurt met een maatschappelijke meerwaarde. Alvorens op deze fondsen in te gaan, wordt nog kort de situatie van het Vlaams Waarborgfonds toegelicht.

X.3.2.1 Vlaams Waarborgfonds

We kunnen niet vooruit lopen op de conclusies van de audit die recentelijk werd opgestart. Toch is nu reeds duidelijk dat het Waarborgfonds een beleidsinstrument moet worden, met duidelijk bepaalde doelgroepen. De werkingsregels moeten zo nauw mogelijk aansluiten bij de normale bankpraktijken en zo weinig mogelijk administratieve extra-belasting voor de bedrijven/banken meebrengen. Voorts is het van belang dat de complementaire waarborgen van het Europees Investeringsfonds optimaal worden aangewend. Inzake dit laatste werden recentelijk verkennende gesprekken opgestart.

Tenslotte is een *doorgedreven benchmarking* met gelijkaardige stelsels in het buitenland aangewezen. Zo blijkt bijvoorbeeld uit een vergelijking met het Nederlandse waarborgregeling dat daar jaarlijks ongeveer 20 miljard BEF wordt gewaarborgd (wat overeenstemt met ongeveer 3 000 dossiers). Opmerkelijk daarbij is dat de personeelsbezetting van de Nederlandse dienst ongeveer een gelijkaardige omvang heeft als deze van het Vlaams Waarborgfonds, dit terwijl deze laatste instelling maar 1 400 dossiers verwerkt (wat overeenstemt met een totale waarborg van 1,8 miljard BEF). De voornaamste verklaring voor dit verschil situeert zich in de verschillende taakverdeling tussen enerzijds de administratie en de privé-banken anderzijds. In Nederland focust de administratie zich enkel op de probleemdossiers, terwijl in Vlaanderen alle dossiers worden behandeld.

X.3.2.2 GIMVINDUS NV

Op 30 juni 2000 stelde de Commissie van onderzoek van het Vlaams Parlement over de toekenning en aanwending van de scheepskredieten in haar verslag over "*het onderzoek naar mogelijke onzorgvuldigheden begaan sinds 1 januari 1989 bij het toekennen en het beheer van overheids gelden inzake zeescheepsbouw en scheepskredieten en /of bij de uitoefening van het functioneel of financieel toezicht dat hierop werd uitgeoefend*" dat GIMVINDUS moet worden vereffend en vraagt het Vlaams Parlement aan de Vlaamse regering de regeling en de ontbinding van GIMVINDUS in de nieuwe beheersovereenkomst vast te stellen.

Op grond van deze beslissing zal de Vlaamse regering een formele beslissing nemen om over te gaan tot een ontbinding en vereffening van GIMVINDUS. Op basis van deze formele beslissing en de aanbeveling van de Commissie zal de Vlaamse regering dan aan het Vlaams

Parlement voorstellen GIMVINDUS te ontbinden en te vereffenen op grond van de motieven aangehaald in het verslag van de Commissie.

De vereffening van GIMVINDUS en de daaruit voortvloeiende tegeldemaking van de activa, houdt een wijziging in van het statuut, de taken en bevoegdheden van GIMVINDUS zoals die beschreven zijn in het decreet van 13 juli 1994. Derhalve zal het decreet in die zin worden aangepast en de algemene doelstellingen van de vereffening vastleggen, waarna een vereffenaar kan worden aangeduid.

X.3.2.3 De investeringsmaatschappij voor Limburg LRM

LRM dient zich toe te leggen op projecten ter ondersteuning van de economische groei van Limburg. Naast het verschaffen van kapitaal zal *LRM meer dan in het verleden investeren in de prospectie, de uitrusting en de ontsluiting van bedrijventerreinen en in het ter beschikkingstellen van gebouwen en gemeenschappelijke basisdiensten voor startende bedrijven.*

Voor het jaar 2001 wenst LRM haar *investeringsritme op te drijven tot 2 miljard BEF*. Aandacht zal daarbij worden geschonken aan het verschaffen van technologisch en early stage start-up kapitaal, groeikapitaal en overnamefinanciering.

Verder worden de lopende infrastructuurprojecten en de uitrusting van mijnterreinen uitgewerkt. Nieuwe projecten in 2001 zijn:

- het *project Balim te Lommel*: momenteel onderhandelt LRM met Balim en Recticel over de aankoop van gronden of de overname van de vennootschap Balim. Nadat Balim de gronden heeft gesaneerd, wil LRM de terreinen uitrusten en ter beschikking stellen van bedrijven.
- het *project Bilzen- industriezone Genk-Zuid 2* : aankoop en uitrusting van 50 ha. industriegronden.
- tweede fase *Research Campus Hasselt*.

X.3.2.4 De investeringsmaatschappij voor Vlaanderen GIMV NV

Het afbouwen van de participatie van VPM in GIMV biedt GIMV de unieke kans om zich te internationaliseren door het aantrekken van beleggers die zelf wereldwijd participeren in "private equity" bedrijven.

Vandaag is de vennootschap reeds internationaal actief met name in Azië, de Verenigde Staten en in de meest Europese landen. Met de overname van de Nederlandse durfkapitaalgroep *Halder Invest* werd reeds werk gemaakt van de uitbouw van een afdeling gespecialiseerd in het overnemen van middelgrote bedrijven in Europa. Een verdere internationalisatie is voor GIMV n.v. van wezenlijk belang.

GIMV beschikt over een *ruime thesaurie van 10,9 miljard BEF*. Haar winstgevendheid, de vele verhandelbare aandelen in portefeuille, maken dat GIMV haar investeringsritme van 8 miljard BEF in 1999 kan opdrijven tot 16 miljard BEF binnen enkele jaren. Dit betekent dat GIMV internationaal moet gaan wil ze toegang hebben tot voldoende kwaliteitsvolle deals en winstgevende investeringsopportuniteiten afsluiten.

Investeringsmaatschappijen zullen zich meer en meer moeten specialiseren willen ze succesvol blijven. Door specialisatie kunnen zij als een deskundig aandeelhouder een reële toegevoegde waarde leveren in hoogtechnologische, snelgroeiende of internationaliserende ondernemingen. Deze specialisatie kan niet binnen de Vlaamse markt worden gerealiseerd. Daarvoor is ook een internationale dimensie noodzakelijk. Deze internationale dimensie zal GIMV ook in Vlaanderen sterker maken en meer toegevoegde waarde bieden aan de bedrijven waarin ze participeert. Een sterke GIMV is in Vlaanderen nodig want door de opkomst van de euro en de snelle groei van de markt van het private risicokapitaal komen grote internationale spelers nog meer naar de Vlaamse markt kijken en vergroot de concurrentie voor deals in Vlaanderen.

Tijdens de komende jaren zal GIMV haar Europese dimensie verder uitbouwen. Door te investeren in startende technologiebedrijven, door te participeren in familiale bedrijven en door de buy-out van ondernemingen draagt GIMV bij tot het ontstaan van sterkere bedrijven en creëert ze meerwaarden die haar de mogelijkheid bieden om haar rol als bedrijvenbouwer volop te spelen.

X.3.2.5 De “Doe maatschappij”: nieuw instrument voor economisch initiatief?

Uit de balans blijkt dat GIMV de jongste tijd quasi geen rol speelt in het uitvoeren van overheidsinitiatieven. Door haar beursnotering is GIMV immers een "gewone investeringsmaatschappij" geworden en kan zij als dusdanig niet meer worden beschouwd als een instrument voor het ondersteunen van de strategische en economische doelstellingen van het economisch beleid van de Vlaamse Regering.

In het financieel-industrieel marktgebeuren kunnen er zich echter *opportuniteiten* voordoen die, door allerlei omstandigheden, door het privé-initiatief over het hoofd worden gezien. Het zijn vooral projecten waar innovatiekracht, inzicht, projectmanagement en financiële draagkracht op hetzelfde ogenblik dienen samen te vallen. Wanneer één of meerdere van die componenten op het juiste moment niet aanwezig zijn kunnen deze projecten wel eens niet gerealiseerd worden. In dit geval dient de overheid een instrument te hebben om deze projecten uit te werken. In het verleden deed het Vlaams Gewest via haar dochter PMV hiervoor systematisch beroep op externe expertise, namelijk bij de GIMV.

Technologische evoluties wijzigen aanhoudend de grens tussen maatschappelijke en privé-verantwoordelijkheid inzake infrastructuur. Zo maakte de telecomsector de overstap van openbaar nutsbedrijf naar de markteconomie waar de telecombedrijven zich voluit ontwikkelen en de overheid optreedt als regelgever voor de bescherming van de essentiële rechten van de gebruikers.

Niet alleen technologische evoluties, maar ook de politieke integratie binnen de Europese Unie en de zich wijzigende maatschappelijke opvattingen maken dat de afbakening tussen maatschappelijke en privé-verantwoordelijkheid doorlopend worden herzien. Dit geldt bijvoorbeeld voor nucleaire energieopwekking, de kwaliteit van het leefmilieu, het toezicht op de voedselveiligheid.....

De zich steeds wijzigende perceptie over de rol van de overheid en de markt in het maatschappelijk gebeuren maken dat de particuliere sector voortdurend meer mogelijkheden krijgt om in synergie met de overheid projecten uit te werken.

Het *uitbouwen van een competitieve infrastructuur in Vlaanderen* ter ondersteuning van de economische activiteit en het uitvoeren van projecten met een uitgesproken maatschappelijke meerwaarde moeten zeker behoren tot één van de te herziene doelstellingen van het economisch beleid van de Vlaamse regering.

Deze projecten kunnen versneld gerealiseerd worden indien ze samen met de private sector uitgevoerd worden via de door de Vlaamse Regering beoogde *Publieke Private Samenwerking*. Het opzetten van een publiek private samenwerking binnen een vennootschapsstructuur biedt verscheidene voordelen:

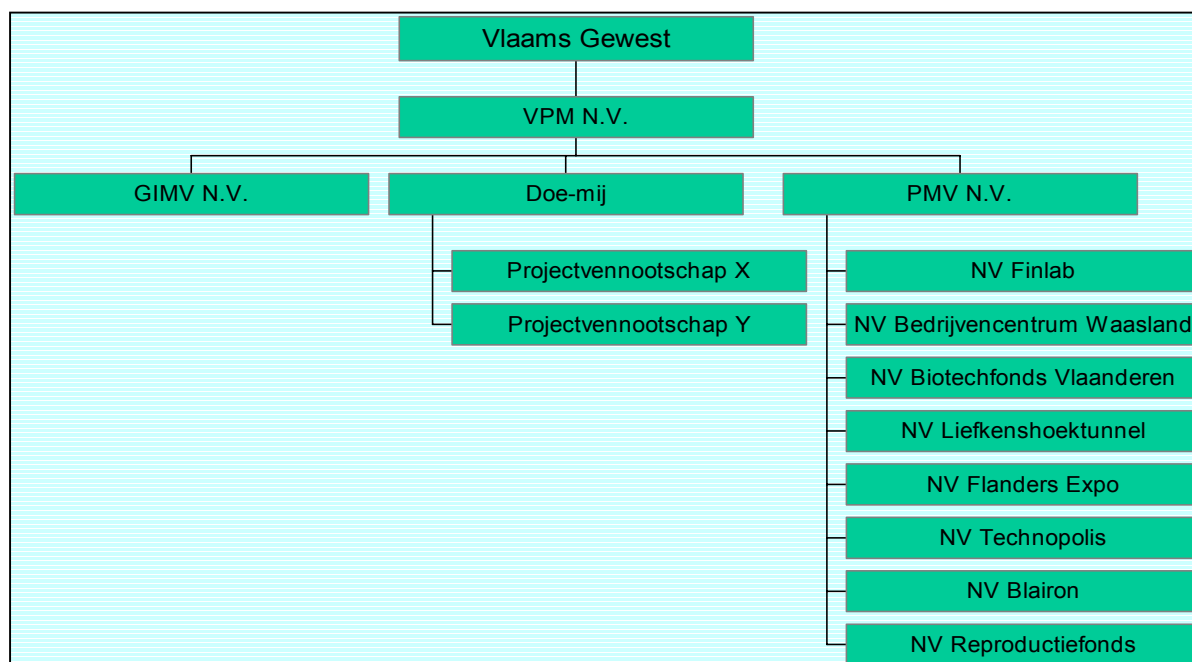
- De inbreng van middelen in een gespecialiseerde vennootschap met een decretale machtiging voor het realiseren van infrastructuur- en sociaal -economische projecten laat toe de middelen efficiënt in te zetten. Niet alleen vereenvoudigt de beslissingsprocedure doordat de verschillende beslissingsniveaus in en tussen verscheidene administraties wordt opgeheven, maar tevens wordt de realisatie van het project versneld door het samenvoegen van de uitvoering en de financiering.
- In een vennootschap kan *multidisciplinair* gewerkt worden. PPS-constructies vereisen een zeer uiteenlopende kennis: marktkennis, wetgeving van de overheidsopdrachten, fiscaliteit, juridische structuren, kennis die niet voorhanden is bij de overheid.
- Een vennootschap kan de *BTW van 21 percent recupereren* wat de overheid niet kan. Verder kunnen projecten goedkoper gefinancierd worden door financial engineering, zoals het activeren van kosten en lease back operaties.
- Een *PPS-vennootschap leidt tot een efficiëntere realisatie van infrastructuurwerken*. Ervaring binnen GIMV met bv BEVAK SERVICEFLATS INVEST leert dat "wedstrijdaanbiedingen" versus bouwopdrachten door lokale besturen tot aanzienlijke besparingen leiden. De flats werden voor 2,4 miljoen BEF gebouwd i.p.v. 3 miljoen BEF bij de lokale besturen.
- Een afzonderlijke vennootschap laat toe dat de overheid actief in een project participeert en ook de *baten* ervan opstrijkt, wat een administratie niet kan.

De deskundigheid voor het opzetten van PPS-projecten bestaat reeds in de GIMV. Indien het Vlaams Gewest van deze expertise wil gebruik maken moet ze eerst de organieke band met GIMV verbreken, zodat de vennootschap niet alleen volledig marktconform kan opereren maar dat er ook in de buitenwereld geen zweem van dubbelzinnigheid kan over bestaan. De expertise van GIMV kan dan worden overgeheveld via het verzelfstandigen van PMV.

Verder kan een deel van de opbrengsten van de verkoop van de GIMV-aandelen voor publiek private samenwerkingsinitiatieven worden aangewend door deze opbrengsten over te hevelen naar de Vlaams Participatiemaatschappij. Indien het Vlaams Gewest opteert om deze middelen aan te wenden voor privaat publieke samenwerking kan VPM via een nieuwe dochter, de "Doe-maatschappij", de per PPS-project opgerichte projectvennootschappen kapitaliseren.

Een nieuwe dochter, de Doe-ma, verdient de voorkeur. De structuur wordt transparant en het nieuwe initiatief wordt zichtbaar voor de buitenwereld. Tevens wordt de kritiek van het Rekenhof op de vermenging van de belangen ondervangen. Tot slot kunnen, dank zij het oprichten van afzonderlijke projectvennootschappen, steeds afzonderlijke privé-partners worden aangetrokken zodat het beheer van de projecten overzichtelijk wordt.

Figuur 11: Organisatiestructuur van de Vlaamse kapitaalfondsen

Deze Doe-maatschappij kan reeds onmiddellijk worden opgericht om de BTW op de studieopdrachten te recupereren. De dividend uitkeringen van GIMV kunnen hiervoor worden gebruikt zodat niet moet worden gewacht op de opbrengsten van de verkoop van GIMV-aandelen.

De NV PMV blijft verder bestaan om de bestaande participaties verder te beheren, de lopende engagementen af te werken en eventueel om studieopdrachten uit te voeren. Dit kan nog steeds met de huidige beheersovereenkomst tot 31.12.2000.

XI Naar een modern bedrijfsondersteuningsbeleid

XI.1 Inleiding

Het thans bestaand stelsel van de expansiesteun kent zijn ontstaansgeschiedenis in een ver verleden (cf. “expansie”wetten van de jaren '50). Een halve eeuw later, en dit als gevolg van het ontbreken van belangrijke fiscale hefbomen op Vlaams niveau, is de expansiesteun stilaan geëvolueerd tot een ondoorzichtig instrument dat verschillende doelstellingen moet dienen (meertewerkstelling, strategisch belang, ecologie, starters, ...).

Deze doelstellingen kunnen zoals het VEV terecht opmerkt beter gehaald worden via fiscale maatregelen. Er zal bestudeerd worden waar via de aftrek op de personenbelasting met betrekking tot Vlaamse bevoegdheden iets kan gerealiseerd worden, maar vandaag dien ik met de situatie rekening te houden dat belangrijke financiële hefbomen behoren tot het federale bevoegdheidsdomein.

In de volgende tabel wordt de verdeling van de expansiesteun naargelang de verschillende hoofdgroepen voorgesteld. Op basis van deze tabel kan worden vastgesteld dat een belangrijk deel van de expansiesteun nog steeds voor de creatie van meertewerkstelling wordt gebruikt. Dit is zeker het geval voor de KO's, waarin 1999 57% van het budget naar meertewerkstellingssteun ging. Bij de grote ondernemingen vormen meertewerkstellingssteun, ecologiesteun en steun omwille van het strategisch belang de voornaamste groepen.

Tabel 11: Verdeling van de expansiesteun naar de verschillende hoofdcategorieën in 1999

	FEERRKO	%	FEERRMBO	%	KO+MBO	%
Meertewerkstellingssteun	2312.2	57.2%	1344.1	29.7%	3656.3	42.7%
Ecologiesteun	56.6	1.4%	1095.1	24.2%	1151.7	13.5%
Basissteun	882.9	21.8%	370.8	8.2%	1253.7	14.6%
Steun voor strategisch of regionaal- economisch belang	551.0	13.6%	1337.6	29.6%	1888.6	22.1%
Steun aan de opriepers			368.5	8.2%	368.5	4.3%
Andere	240.6	6.0%	4.1	0.1%	244.7	2.9%
Totaal	4043.3	100.0%	4520.2	100.0%	8563.5	100.0%

BRON: Administratie economie

Bij de heroriëntering wordt voorgesteld om de *meertewerkstellingssteun af te schaffen*. Meertewerkstellingssteun verliest in de context van toenemende krapte op de arbeidsmarkt steeds meer haar betekenis. Deze krapte is ten dele conjunctureel, maar wordt in toenemende mate ook structureel bepaald. Als gevolg van de vergrijzing van de Vlaamse bevolking verlaten steeds meer werknemers de arbeidsmarkt. Deze evolutie wordt slechts ten dele gecompenseerd door de instroom van jongeren (gevolg van verdere ontgroening van de bevolking) zodat nu reeds kan worden gesteld dat de spanning op de arbeidsmarkt de komende 10 jaar eerder zal toe- dan afnemen (in de veronderstelling van 0-migratie).

Voorts kan de vraag worden gesteld in hoeverre de koppeling tussen werkgelegenheid enerzijds en investeringen anderzijds nog wel zinvol is. De hoge loonkost in België en Vlaanderen heeft immers in hoofdzaak arbeidsbesparende investeringen tot gevolg waardoor de kapitaalintensiteit van de productieprocessen toeneemt. In dit soort omgeving is meertewerkstellingssteun een sub-optimaal instrument.

Tenslotte impliceert de meertewerkstellingssteun een zware belasting voor de administratie economie. Dit geldt voornamelijk op het vlak van de controle van de dossiers.

De middelen die vrijkomen door het opschorten van de meertewerkstellingssteun worden *geheroriënteerd naar instrumenten die beter inspelen op de noden van de Vlaamse economie*, met name:

- overgang naar een kenniseconomie met daarbij het toenemend belang van *permanente vorming en opleiding*;
- belang van optimale locatie waarbij een evenwicht wordt nagestreefd tussen bestaande *brown en nieuwe green fields*;
- noodzaak tot meer starters, waarbij vooral wordt gefocust op *begeleiding en advies*, *ICT* en de *beschikbaarheid van risicokapitaal*;
- *Ecologiesteun* nieuwe stijl conform de Europese richtlijnen en mede in het kader van een visie op duurzame ontwikkeling;
- *Regionale steun* nieuwe stijl.

Op deze wijze wordt het ondersteuningsbeleid ook *meer gekaderd in een voorwaardenscheppend beleid* en is het meer *in overeenstemming met de krijtlijnen die door de Europese Commissie* werden uitgetekend. Deze vraag naar een grotere transparantie werd door de Europese Commissie uitdrukkelijk gesteld in het kader van de problematiek van het vrijgeven van de MGB3-regelgeving. De geldigheidsduur van de richtlijnen werd door de Europese Commissie beperkt in tijd: uiterlijk tot 31 december 2003, tenzij zij voor deze datum worden herzien. In wezen verwacht de Europese Commissie een regelgeving die kan worden ingepast in de Europese richtlijnen met betrekking tot ecologie, vorming, KMO's en regionale steun.

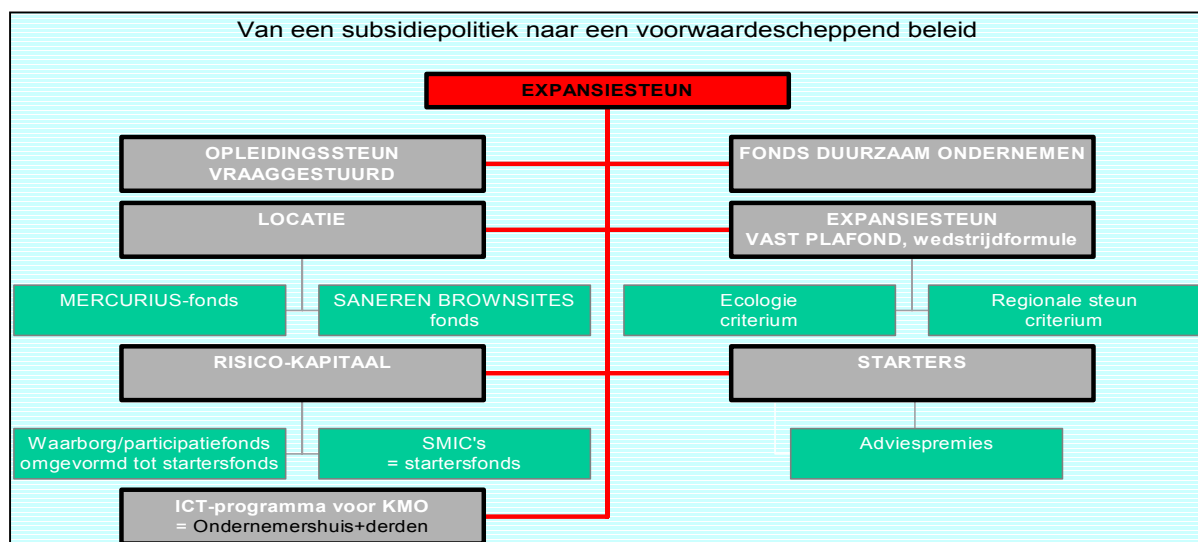
Tenslotte is het van belang dat expansiesteun budgettair beter onder controle kan worden gehouden. Op dit ogenblik komen alle ondernemingen die voldoen aan de voorwaarden van de richtlijnen in aanmerking voor expansiesteun. Dit heeft tot gevolg dat het plannen van de toekomstige budgettaire behoeftes niet vanzelfsprekend is, te meer omdat investeringen een erg cyclisch verloop kennen. In de toekomst is het de bedoeling om per grote cluster: opleiding & vorming, ecologie, regionale steun, KMO & starterssteun met *enveloppes* te werken. De verdeling van de middelen gebeurt dan aan de hand van een *wedstrijdformule* waarbij de beste projecten eerst aanspraak kunnen maken op een subsidiëring (zie regionale steun). Zeker voor wat betreft de regionale steun is het hanteren van enveloppes een absolute must. Het is wel van belang dat de verschillende richtlijnen in één fonds, de FEERR's KO/MGO worden gebundeld om zo eventuele overschotten van een clusterlijn op het einde van het jaar door te kunnen schuiven naar een thema dat deficitair afsluit.

Indien in 2002 wordt gestart met de feitelijke heroriëntering van de middelen, dan moet feitelijk nog in 2001 de meertewerkstellingssteun wordt opgeschort. Uit de analyse van de historische reeksen blijkt namelijk dat voor KO's 92% van de meertewerkstellingssteun wordt uitgekeerd in het jaar volgend op de goedkeuring van het dossier. Voor MGO's is de impact meer gespreid doorheen de tijd: 18,2% van de steun wordt nog uitbetaald in het jaar van goedkeuring, 35% in het daarop volgende jaar en nog eens 33% in het tweede jaar na de goedkeuring van het dossier.

Zeker met betrekking tot de heroriëntering van de expansiesteun wordt 2001 hét cruciale jaar bij uitstek. Enerzijds wensen we de lasten uit het verleden definitief te verwerken, anderzijds wordt het nieuwe raamwerk volledig opgebouwd met als doel de opstart te voorzien vanaf 1 januari 2002.

In wat volgt, wordt de essentie van de geplande heroriëntering voorgesteld. Inzake timing is het de bedoeling om nog dit najaar een voorstel aan de Vlaamse regering over te maken.

Figuur 12: Heroriëntering van de expansiesteun

XI.2 Algemene nood aan bijscholing en permanente vorming van de actieve bevolking.

Kennis wordt een van de belangrijkste productiefactoren in de 21ste eeuw; het komt er dus op aan om het investeren in menselijk kapitaal te ondersteunen. Deze investeringen hebben bovendien heel wat externaliteiten die de Vlaamse economie ten goede komen. Op dit ogenblik investeren de Vlaamse ondernemingen tussen de 0,45% en de 1,3% (naargelang de bron) van hun loonkosten aan opleiding en vorming. Concreet gaat het om een bedrag dat varieert tussen de 11 en 30 miljard BEF dat de bedrijven jaarlijks spenderen aan opleiding en permanente vorming.

Tijdens de vorige legislatuur werd er reeds een aanzet gegeven door het VLAMIVORM-stelsel. Het besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 1999 houdende een vermindering van de onroerende voorheffing ter stimulering van tewerkstellingsbevorderende investeringen

in vorming voorzag in een terugbetaling van de onroerende voorheffing aan de ondernemingen voor zover zij de tegemoetkoming aanwendden voor vorming van werkenden in de onderneming en voor zover deze vorming boven op het vormingsniveau van de onderneming in 1998 kwam.

Tabel 12: Overzicht van het aantal deelnemers aan vorming in het kader van VLAMIVORM (tot hiertoe ingediende dossiers) per NACE-code en type-opleiding.

Type	NACE							Totaal
	1	2	3	4	6	7	9	
Technisch	1.162	2.794	1.553	445	347	33	14	6.348
Management	217	1.791	347	23	19	4	50	2.451
ICT	854	1.692	1.506	218	137	128	6	4.541
Commercieel	288	495	87	21	28	26	26	971
Prod. Dienst.	1.382	2.920	1.913	453	273	1	34	6.976
Milieu	185	428	303	12	4	0	4	936
Talen	24	110	57	6	4	43	20	264
Financieel	395	171	38	38	13	8	3	666
Andere	212	959	196	167	44	1	0	1.579
Totaal	4.720	11.362	6.003	1.387	875	251	166	24.732

NACE-CODE	Sectoren
1	Industrie Voeding en genotsmiddelen Textiel en kledij Leernijverheid en vervaardiging schoeisel
2	Industrie Houtindustrie Papier- en kartonnijverheid Vervaardiging van cokes, geraffineerde aardolieprodukten en splijt- en kweekstoffen Chemische nijverheid Rubber en kunststofnijverheid Vervaardiging van overige niet-metaalhoudende minerale producten Metallurgie en vervaardiging van produkten van metaal Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen
3	Industrie Vervaardiging van elektrische en elektronische apparaten en instrumenten Vervaardiging van transportmiddelen Overige industrie
4	Productie en distributie van elektriciteit, gas en water Bouwnijverheid
6	Vervoer, opslag en communicatie Financiële instellingen
7	Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven Openbaar bestuur
9	Gemeenschapsvoorzieningen, sociaal-culturele en persoonlijke diensten

Tabel 13: Overzicht van het aantal deelnemers aan vorming in het kader van VLAMIVORM (tot hiertoe ingediende dossiers) per ondernemingscategorie en type-opleiding

Type	Grote Ondernemingen		Middelgrote Ondernemingen		Kleine Ondernemingen		Totaal
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	
Technisch	4.164	65,6%	1.228	19,3%	956	15,1%	6.348
Management	2.220	90,6%	162	6,6%	69	2,8%	2.451
ICT	3.379	74,4%	595	13,1%	567	12,5%	4.541
Commercieel	544	55,9%	288	29,6%	141	14,5%	973
Prod. Dienst.	5.456	78,2%	921	13,2%	599	8,6%	6.976
Milieu	798	85,3%	49	5,2%	89	9,5%	936
Talen	124	47,0%	96	36,4%	44	16,7%	264
Financieel	507	76,1%	74	11,1%	85	12,8%	666
Andere	918	58,9%	466	29,9%	175	11,2%	1.559
Totaal	18.110	73,3%	3.879	15,7%	2.725	11,0%	24.714

Bron: Administratie economie, departement EWBL.

Uit de tabellen blijkt o.a. dat dank zij VLAMIVORM ongeveer 25 000 werknemers één of ander opleidingsprogramma hebben gevolgd. Opmerkelijk daarbij is dat grote ondernemingen het leeuwendeel van de VLAMIVORM-steun voor hun rekening namen (vgl 73,3% van de steun gaat naar grote ondernemingen versus 11% die naar kleine ondernemingen gaat). Uit VIONA-onderzoek blijkt nochtans dat de nood aan opleiding voornamelijk bij de kleine ondernemingen een probleem is.

Om aan deze laatste manco tegemoet te komen, is het de bedoeling om een systeem van opleidingscheques/premies in te voeren, waarbij voornamelijk wordt gefocust op de kleinere ondernemingen. Uit tal van onderzoek blijkt immers dat deze groep van ondernemingen zwak scoort op het vlak van opleiding en vorming. Belangrijk is dat dit programma van vraaggestuurde opleidingscheques optimaal wordt geaccordeerd met andere stelsels die eveneens de promotie van permanente vorming als doelstelling hebben (cf. Hefboomkrediet, samen met ESF-middelen ongeveer 1 miljard BEF op jaarbasis). Het poolen van de middelen in een *Vlaams Opleidingsfonds* is daarbij een valabele piste en sluit bovendien aan bij de creatie van een horizontale budgetlijn in verband met de problematiek van het levenslang leren.

Oudere werknemers vormen eveneens een potentiële doelgroep die prioritair zal worden behandeld. Deze groep werknemers wordt namelijk in extreme mate geconfronteerd met de uitdagingen van de nieuwe kenniseconomie. De keuze om een belangrijk aandeel vraaggestuurd te maken heeft als voordeel dat de vrije markt in de opleidingsmarkt kan spelen, wat de kwaliteit van de opleiding ten goede komt.

XI.3 Blijvende aandacht voor de omgeving waarin onze ondernemingen moeten functioneren

Nu de provinciale en gemeentelijke structuurplannen hun eindfase naderen, kunnen de nodige inspanningen worden geleverd om de ruimtebalans in te vullen en bijkomende terreinen af te bakenen. Prioritair moeten evenwel verlaten en vervuilde terreinen opnieuw in gebruik worden genomen. Tegelijkertijd wordt onderzocht om door de uitbreiding van de subsidiabele werken de duurzaamheid van de in gebruik zijnde terreinen te versterken.

Om de ontwikkelaars van de terreinen aan te moedigen dergelijke terreinen prioritair (her) in te richten, zal het besluit van de Vlaamse regering van 16 juni 1998 tot regeling van de toekenningsvoorwaarden, de subsidiepercentages en het beheer van de bedrijventerreinen en bedrijfsgebouwen worden herzien. In eerste instantie wordt daarbij gedacht aan de creatie van een *Amortisatiefonds*. Het saneren van de bodem behoort niet tot de taak van dit fonds, maar behoort tot de bevoegdheid van de minister van leefmilieu. Daarentegen kunnen het verwijderen van verouderde infrastructuur, van vervuiling op de bodem, van gestorte materialen, wel in rekening worden gebracht.

De nieuwe eisen en ontwikkelingen op het gebied van milieubescherming en technologie maken een modern en flexibel financieringsapparaat noodzakelijk. Dit moet verhinderen dat, om ecologische redenen en wegens veroudering (sommige industrieterreinen zijn inmiddels reeds 30 en meer jaren operationeel), opnieuw terreinen in verval geraken en ongebruikt worden.

Bovendien zal er ook aandacht worden besteed aan de ontwikkeling van hoogwaardige terreinen en dit om een antwoord te bieden aan de stijgende vraag naar hooggekwalificeerde terreinen zowel infrastructureel als architecturaal.

Door het uitbouwen van een netwerk van bedrijfsklare gebouwen, bedrijvencentra, doorgroeigebouwen, incubatie- en innovatie-centra, een Twinning-netwerk, wordt er tegemoetgekomen aan de steeds grotere vraag op dit gebied van de bedrijfswereld. Bij deze laatste initiatieven zullen de mogelijkheden van publiek-private samenwerking (PPS) verder worden onderzocht en zo nodig worden gestimuleerd.

Gekoppeld aan vereenvoudigde, doorzichtige en op elkaar afgestemde procedures moet dit pakket aan maatregelen een modern beleidsinstrument creëren dat een adequate ondersteuning biedt voor het uitbouwen van een duurzaam en concurrentieel economisch netwerk.

Dit beleid zal verder worden ondersteund door de continue uitbouw van de dynamische bedrijventerreineninventaris die sinds 2000 alle industrieterreinen van Vlaanderen bevat en vanaf 2001 ook alle vrije bouwpercelen op bedrijventerreinen. Deze inventaris zal consulteerbaar zijn op het Internet.

De administratie werkt op dit vlak een voorstel uit zodat het subsidiebesluit van 1998 verder kan worden verfijnd. Belangrijk is dat wordt nagegaan in welke mate een *return-principe* kan worden geïntroduceerd. Het is namelijk algemeen gekend dat de ontwikkeling van bepaalde

industrieterreinen en gebouwen erg lucratief kan zijn. Voorts wordt de piste uitgewerkt waarbij een fonds zou worden gecreëerd dat zich specifiek bezighoudt met het terreinbeheer van vervuilde terreinen en gebouwen. Dit laatste laat namelijk PPS-constructies toe.

Daarnaast is het van belang dat het *economisch draagvlak van de binnenstad* verder wordt versterkt om zo de verdere uitwaaiing van economische activiteit met de daarbij horende congestie tegen te gaan. In wezen gaat het om een *Mercurius bis-operatie* met dien verstande dat de link met duurzame economische stadsontwikkeling sterker zal worden benadrukt. Op dit ogenblik is de administratie een evaluatieprocedure aan het finaliseren, maar nu staat reeds vast dat de *wedstrijdformule* behouden blijft.

XI.4 Stimuleren van ondernemerschap

Met betrekking tot het aantal nieuwe ondernemingen dat jaarlijks wordt opgericht scoort Vlaanderen onder het gemiddelde van onze belangrijkste concurrenten. Nieuwe ondernemingen vormen nochtans het kanaal om innovatieve processen in onze economie te implementeren en genereren tevens heel wat werkgelegenheid. Te vaak blijken jonge startende ondernemingen de eindmeet niet te halen omwille van een gebrek aan professionalisme.

Door middel van *adviescheques* en het stimuleren van allerhande vormen van peterschapsprojecten wordt in deze lacune voorzien. Deze optie gaat gepaard met een aanzienlijke versoepeling van de regelgeving inzake extern bedrijfsadvies. Indien de evaluatie van de peterschapsprojecten voldoende positieve elementen bevat, wordt ook hier een verdere uitbreiding van de middelen gepland. Medio 2001 worden hier concrete acties ondernomen.

Zeker naar de informatiemaatschappij van de 21ste eeuw komt het erop aan dat ook de KMO's de *mogelijkheden van e-business en ICT* volop gaan exploreren. Een *speciaal actieprogramma* wordt daartoe op poten gezet. Vier fases worden in dit actieprogramma onderscheiden: het creëren van “awareness” voor ICT, het stimuleren van het ontwikkelen van software op maat van KMO's, advies en begeleiding waarbij inspiratie wordt gehaald bij de succesvolle acties in Nederland (cf. Spoed-advies) en tenslotte het stimuleren van vormingsactiviteiten rond het gebruik van ICT. Dit laatste moet overigens samen worden beschouwd met de acties rond permanente vorming en opleiding. Innovatie an sich wordt niet opgenomen in dit pakket van maatregelen aangezien het IWT daar specifieke acties voor ontwikkelt en er zeker geen dubbel loket mag ontstaan.

XI.5 Financiering van startende ondernemingen

Een gegeven waar veel starters bij de aanvang mee worden geconfronteerd is de *financiering van hun project*. Ook een goede begeleiding moet de slaagkansen van jonge ondernemers verbeteren. Daarnaast botsen heel wat goede projecten tegen zogenaamde glazen plafonds waardoor men er niet in slaagt door te groeien.

Vele startende projecten hebben enerzijds nood aan een groter volume risicokapitaal dan wat binnen het informele circuit van families en relaties kan verzameld worden. Anderzijds is de omvang dan weer vaak te klein voor de echte ‘venture capital fondsen’. Het wordt dan

bijzonder moeilijk om succesvolle projecten te lanceren wanneer het risicogehalte hoger ligt dan wat de financiële instellingen willen dekken. Een mooi voorbeeld van dergelijke starters zijn de ‘high-tech ondernemingen’.

Een eerste instrument om hieraan tegemoet te komen, zijn de *Business Angel Netwerken*. Deze netwerken hebben tot doel startende of middelgrote ondernemingen in verbinding te brengen met private, informele investeerders. Een BAN overbrugt dus enerzijds de financieringskloof bij de groei of de start van kleine, jonge ondernemingen. Anderzijds wordt er binnen een BAN een netwerk opgebouwd tussen rasechte ondernemers, investeerders, ander business angels en startende projecten of ondernemers met sterke ideeën.

Een BAN treedt in het algemeen zelf niet op als een investeringsfonds. Maar als netwerk kan het bijvoorbeeld wel de synergie tussen onderzoek en ondernemen bevorderen of de ondernemingsgeest vanuit bestaande initiatieven doorgeven. In 2000 werden er naast de reeds bestaande Vlerick BAN nog 3 andere door mij netwerken erkend. Daarbij werd rekening gehouden met de nodige spreiding naar doelgroep en geografische ligging. Deze erkende BAN's kunnen tijdens hun opstartperiode een ondersteuning genieten om uit te kunnen groeien tot efficiënte en zelfbedruipende netwerken.

Naast de BAN's is het de bedoeling om in de nabije toekomst ‘*Small Business Investment Companies*’ op te richten die hun aandacht zouden moeten toespitsen op kleinere, opstartende of hoog-risico-bedrijven. Dergelijke SMIC's zou dan tijdens een welbepaalde periode en aan vooraf bepaalde terugkoopprijs de helft van het kapitaal kunnen verschaffen aan interessante investeringsprojecten. Daartoe zal een gedeelte van de middelen van de expansiesteun worden geheroriënteerd naar een specifiek fonds dat onder de vleugels van de VPM kan worden beheerd. Tenslotte zal in dit kader ook worden nagegaan in welke mate ook het Vlaams Waarborgfonds kan worden meegenomen in deze oefening.

XI.6 Ecologiesteun: nieuwe stijl

Uit een onderzoek van prof. Konings van de KUL in opdracht van de administratie economie waarin de doeltreffendheid van expansiesteun werd nagegaan, bleek dat de relatie tussen ecologiesteun en bedrijfseconomische parameters zoals toegevoegde waarde, omzet en werkgelegenheid niet kon worden aangetoond. Op zich hoeft dit geen verwondering te wekken, ecologiesteun streeft andere doelstellingen na, zoals minder vervuilende productietechnologieën, die niet noodzakelijker wijze gelinkt zijn met voornoemde prestatie-indicatoren.

Een tweede markant gegeven dat opvalt bij het huidig stelsel van ecologiesteun, is de *beperkte werklank van dit subsidie-instrument bij de kleine ondernemingen*.

Bij de hervorming van de ecologiesteun is dan ook aangewezen dat het instrument nog toegankelijker wordt gemaakt voor *kleine ondernemingen*. Daarnaast is het van belang dat ook bepaalde *resultaatverbintenissen* worden opgenomen met betrekking tot de doelstellingen die men met ecologiesteun wenst te bekomen (cf. vermindering van bepaalde vervuilende emissies). Het moet trouwens worden opgemerkt dat de Europese Commissie verbiedt dat

ecologiesteun wordt aangevraagd om zich in orde te stellen met de bestaande regelgeving. Enkel indien het om extra's gaat, kan expansiesteun worden aangevraagd.

Tenslotte wordt, in aansluiting bij de oproep van de voorzitter van het VEV, de heer Jef Roos, nagegaan in welke mate een *fonds kan worden opgericht om duurzaam ondernemen te stimuleren*. De Vlaamse overheid kan hier een trekkersrol spelen om bedrijven te ondersteunen die op deze weg verder wensen in te gaan. Een investeringsfonds waar deze ondernemingen een beroep op kunnen doen, vormt daarbij een belangrijke vorm van ondersteuning. Dit fonds kan worden beheerd door de VPM.

XI.7 Regionale steun: nieuwe stijl

Naast de horizontale objectieven: opleiding & vorming, startersteun (KMO-richtlijn) en ecologiesteun onderscheidt de Europese Commissie nog de regionale steun. In tegenstelling tot de thematische richtlijnen gaat het hier om *gebiedsgerichte werking*.

Zoals reeds werd toegelicht, werd de Steunkaart voor de *ontwikkelingszones* recentelijk goedgekeurd. Deze regio's werden geselecteerd omwille van een *structurele handicap*, zoals een hoge werkloosheidsgraad of een relatief sterke specialisatie in sectoren met een dalend marktaandeel. Omwille van deze redenen is het aangewezen om het economisch weefsel in deze zones te versterken, hetzij door Vlaamse investeringen, hetzij door buitenlandse investeringen.

Belangrijk is wel dat het bestaande stelsel aan de volgende elementen voldoet:

- *budgettair beheersbaar*;
- een zo *transparant mogelijke procedure* om de steun aan te vragen, evenals een snelle behandeling door de administratie.

Op basis van een analyse van de stelsels die momenteel bestaan in de ons omringende landen kan inspiratie worden gehaald uit het *Italiaans stelsel van subsidieverlening*. In dit stelsel wordt gewerkt met twee calls per jaar, wat dus impliceert dat met *vaste enveloppen* wordt gewerkt. De projecten die aanspraak maken op subsidie worden vervolgens gerangschikt, waarbij de best geplaatste projecten eerst worden bediend. Zolang er geld beschikbaar is, komen lager geplaatste projecten aan bod. Eenmaal de enveloppe is uitgeput, worden de resterende projecten geweigerd. Wat betreft de criteria is het belangrijk dat het strategisch belang zo goed mogelijk worden gedefinieerd. In Italië worden de volgende criteria als evaluatie-element gehanteerd:

- *Aandeel van de eigen middelen in het totale investeringsbudget*: hoe hoger dit aandeel, hoe hoger het project wordt gerangschikt;
- *Impact op het milieu*: hoe kleiner deze impact of met andere woorden hoe groener het project, hoe beter de score;
- *Omvang van de werkgelegenheid* die wordt gecreëerd, hoe meer jobs, zowel direct als indirect, hoe beter de score;
- *Bedrijven dienen zelf een steunpercentage voorstellen* dat ze zouden willen ontvangen, hoe lager dit percentage is, hoe beter de rangschikking;

Het feit dat het om starters gaat, is eveneens een element dat mee kan worden opgenomen bij de evaluatiecriteria.

In Italië gebeurt de evaluatie grotendeels automatisch. Bovendien spelen de privé-banken een belangrijke rol bij het aanmelden en opvolgen van de dossiers.

Op basis van dit Italiaans model wordt de komende maanden verder gewerkt om een zo performant mogelijk ondersteuningsbeleid op punt te stellen. Het ligt in mijn bedoeling om tijdens het voorjaar 2001 een draft aan de Vlaamse Regering voor te stellen.

Hierbij mogen we tenslotte niet uit het oog verliezen dat Vlaanderen zich na 2006 wel eens in een totaal andere Europese constellatie zou kunnen bevinden en dit op het vlak van regionale steunverlening (evolutie van de structuurfondsen, toetreding van de Oost-Europese landen, enz.). Pro-actief nadenken over deze problematiek is bijgevolg meer dan aangewezen.

XII Levenslang Leren (LLL)

XII.1 Inleiding

In het Vlaams regeerakkoord wordt expliciet verwezen naar het belang van levenslang leren. Kennis is inderdaad een van de belangrijkste productiefactoren voor de kenniseconomie van de 21ste eeuw. In deze optiek kunnen opleiding en permanente vorming als kritische succesfactoren worden beschouwd.

Dit gegeven wordt trouwens onderkend door de Vlaamse regering die in de zomer van dit jaar een *Actieplan rond levenslang leren*, op voorstel van de ministers Onderwijs, Werkgelegenheid en economie, heeft goedgekeurd. Voorts is bij de *septemberverklaring* van Minister-president Dewael opnieuw gebleken dat Levenslang leren hoog in op de Vlaamse politieke agenda staat. Enerzijds werden er extra middelen gereserveerd voor dit thema, maar anderzijds is er ook de vaststelling dat Vlaams overheidsgeld op dit ogenblik wordt gespreid over tal van opleidingsverstrekkers die in bepaalde gevallen dezelfde doelgroep(en) bedienen. Er zijn met andere woorden efficiëntiewinsten te boeken.

Alvorens mijn persoonlijke termijnvisie op levenslang leren toe te lichten, wens ik eerst en vooral te benadrukken dat ik alle engagementen in het kader van het bovengenoemd actieplan levenslang leren zal honoreren (cf. de hoofdstukken met betrekking tot het belang van opleiding en vorming in de uitbouw van een modern bedrijfsondersteuningsbeleid en deze in verband met het digitaal actieplan).

In wat volgt, wordt een schema uitgewerkt van hoe het levenslang leren *zou kunnen* worden georganiseerd.

XII.2 Organisatiestructuur met betrekking tot het levenslang leren

Daarbij vertrekken we opnieuw van de *eindgebruiker*, de klant die op zoek is naar opleiding en bijscholing. In wezen kunnen er drie verschillende soorten van eindgebruikers worden onderscheiden. In de eerste plaats de *ondernemingen*, voorts de *werkzoekenden* en tenslotte de *individue*n met bepaalde aspiraties op het vlak van levenslang/breed leren.

Voor elk van deze doelgroepen wordt een *interface*, een bemiddelaar voorzien die hen wegwijs maakt in het opleidingslandschap en de initiatieven die door Vlaamse, federale en Europese overheden ter beschikking worden gesteld.

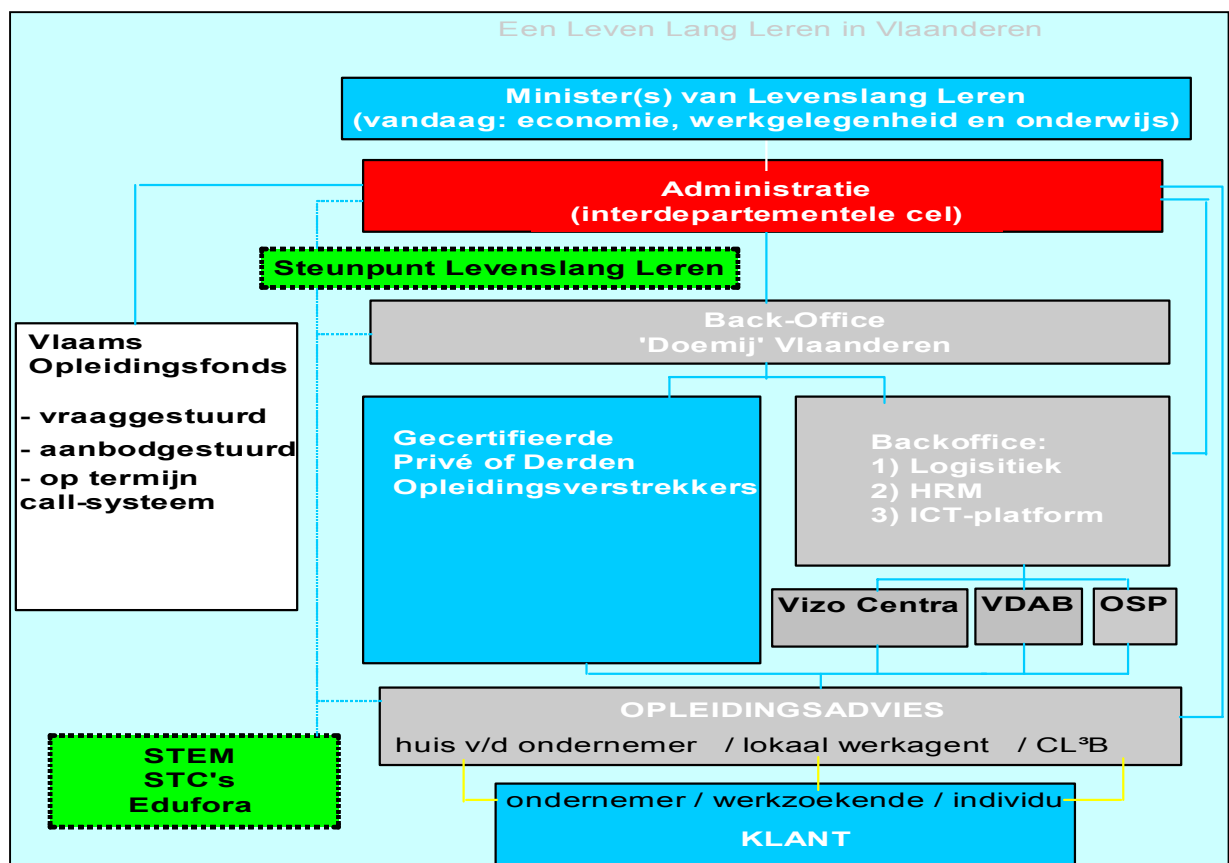
Voor wat betreft de ondernemingen is het de bedoeling om *opleidingsadviseurs ter beschikking te stellen in de reeds geciteerde Huizen van de Onderneming*. Door opleidingsadvies te integreren in deze Huizen van de Onderneming kan gebruik worden gemaakt van synergie-effecten van de aanwezigheid van andere adviseurs. Het is namelijk een illusie om ervan uit te gaan dat alle ondernemingen in staat zijn om zelf hun opleidingsbehoeftes te detecteren. Net zoals bij de overige adviesfuncties, bestaat de

voornaamste taak van deze adviseurs erin de onderneming op weg te zetten en hen bijgevolg door te verwijzen naar opleidingsverstrekkers (zie verder).

Voor de werkzoekende kan deze rol worden opgenomen door de Lokale Werkwinkels, voor het individu zouden de CLB's als vertrekpunt kunnen worden genomen.

Op het vlak van de opleidingsverstrekkers dient te worden opgemerkt dat de Vlaamse overheid op dit vlak ook eigen diensten aanbiedt aan bedrijven, werkzoekenden en individuen. Als voornaamste opleidingsverstrekkers kunnen we in dit kader de VDAB-opleiding, het VIZO en het OSP vermelden. Daarnaast zijn er ook heel wat privé-actoren in dit gebeuren actief en hun aantal zal de komende jaren nog aanzienlijk toenemen. We verwijzen daarbij niet enkel naar de louter commerciële instellingen, maar ook naar de zogenaamde derden, die vaak in een semi-publiek statuut opereren.

Figuur 13: Organigram van het LLL

Zoals gesteld in het hoofdstuk over de hervorming van de expansiesteun, is het de bedoeling om door middel van *vraagfinanciering* de ondernemingen te stimuleren om hun opleidingsinspanningen op te drijven. Een deel van de expansiesteun zal in deze richting worden geheroriënteerd. Door middel van *opleidingscheques* kunnen de ondernemingen advies inkopen bij een opleidingsverstrekker naar hun keuze. Daarnaast zijn er nog andere fondsen actief zoals het Hefboomkrediet en Europese ESF-middelen die in wezen vraaggestuurd van opzet zijn. Het poolen van deze middelen in een *Vlaams Opleidingsfonds* is bijgevolg aangewezen om tot een transparanter beleid te komen.

Voor de Vlaamse overheid is het wel van belang dat de kwaliteit van de opleiding voldoende wordt gewaarborgd. Er is bijgevolg nood aan een *certificeringsinstantie* die de opleidingsinstituten erkent. Deze instantie gaat na of de kandidaat-instituten aan bepaalde *kwaliteitsvoorwaarden* beantwoorden. Het *opstellen en certifiëren van leerprogramma's* en draaiboeken is eveneens een taak van deze instelling.

Om de objectiviteit van deze instelling te waarborgen, is het van het allergrootste belang dat deze instelling *neutraal* kan functioneren. Naar analogie met het buitenland kan dit gebeuren door een autonoom instituut op te richten.

Wat betreft de drie belangrijkste publieke opleidingsverstrekkers: de VDAB-opleiding, het OSP en het VIZO. Deze drie actoren hebben reeds decennialang op een autonome wijze gefunctioneerd. Dit belet niet dat er heel wat *potentiële synergie-effecten* bestaan op het vlak van logistiek (aankoop van gebouwen, machines), opleidingsplannen en leerkrachten (cf. het op te maken afsprakenprotocol tussen deze drie opleidingsverstrekkers zoals vermeld in het actieplan levenslang leren). De snelle technologische evolutie heeft concreet als resultaat dat machines en daaraan gekoppeld de lesprogramma's op drie jaar verouderd zijn, waar dit vroeger slechts na een veelvoud van deze drie jaar het geval was. In deze optiek heeft het weinig zin dat verschillende opleidingsverstrekkers in dezelfde regio allemaal in dezelfde soort machines investeren. Hun individuele budgetten laten immers veelal niet toe om een vernieuwingscyclus van drie jaar aan te houden, waardoor de eindgebruiker aan de hand van verouderde machines wordt opgeleid. Het poolen van de middelen laat de aankoop van deze machines daarentegen wel toe.

Onder het ministeriële comité van het levenslang leren dient idealiter een *interdepartementale administratie uitgebouwd* te worden die zich als denk-unit voornamelijk toelegt op de beleidsvoorbereiding en evaluatie. Het opvolgen van de beheersovereenkomsten met de verschillende doe-maatschappijen is eveneens een taak van deze administratie.

Naast het beheer van de fondsen moet de administratie ook waken over de *concurrentieverhoudingen tussen de verschillende publieke actoren* zodat de mogelijke competitie zich eerder op het niveau van de kwaliteit situeert dan bijvoorbeeld op het niveau van de prijs.

Naar analogie met de administratie economie zou deze administratie bijgestaan kunnen worden door een *extern steunpunt levenslang leren* dat zich toelegt op het detecteren van de voornaamste tendensen en marktevoluties in dit domein.

Het is aangewezen om bepaalde back-office functies die gemeenschappelijk zijn voor de verschillende publieke opleidingsverstrekkers te bundelen in een *extern serviceplatform*. Daarbij kan worden gedacht aan het ondersteunen van een performant ICT-platform. Inzake human resources kan dit serviceplatform eveneens een meerwaarde opleveren.

Het aanbod dat door de Vlaamse publieke opleidingsverstrekkers wordt verstrekt, moet maatschappelijk relevant zijn en beantwoorden aan concrete noden van de maatschappij. Ook het *aanbod moet met andere woorden vraaggestuurd* zijn. In deze optiek is het een must om de *sociale partners* in dit proces te betrekken. Zij kunnen de bevoegde minister adviseren

inzake noden en behoeften op het vlak van opleidingen. Op sub-regionaal niveau kunnen de *Huizen van de Streek* eveneens de nodige input leveren. We vermelden de STC's, de Streekplatformen, Edufora die lacunes in het opleidingsaanbod kunnen signaleren.

Het spreekt voor zich dat voorgaand plaatje slechts op middenlange termijn kan worden gerealiseerd. Het actieplan Levenslang leren moet hier als een belangrijk referentiekader worden beschouwd om in verder te werken.

XII.3 VIZO

Als minister bevoegd voor het VIZO wens ik kort nog enkele krachtlijnen samen te vatten met betrekking tot de werking van deze instelling.

Na het doorschuiven van de advies- en promotiefunctie naar de Huizen van de Onderneming, bestaat de *core-business van het VIZO in het verstrekken van opleiding met daarbij specifieke aandacht voor ondernemerschap(sattitudes)*.

Om ook in de toekomst deze dienstverlening succesvol te kunnen blijven garanderen, is het van het allergrootste belang dat de instelling de *kwaliteit van het aangeboden opleidingsaanbod verder verhoogt*. Daartoe werden ook de nodige middelen voorzien in de begroting van 2001.

Kwaliteit impliceert *focusstrategieën of m.a.w. specialisatie*. In deze optiek is het voor de centra van essentieel belang dat zij in *grotere gehelen* gaan functioneren. Enkel in deze grote gehelen zijn de volumes groot genoeg opdat specialisatie effectief kan worden doorgevoerd. In deze optiek zal dan ook in 2001 het *erkenningsbesluit* van de centra worden aangepast om zo de creatie van grotere gehelen ook effectief te stimuleren. In dit kader werden voor het jaar 2001 de nodige middelen voorzien om deze integratie daadwerkelijk te kunnen doorvoeren.

Kwaliteit impliceert eveneens een optimaal functioneren van het netwerk tussen het VIZO en de centra. Op dit ogenblik is de *informatie-uitwisseling* omwille van informatica-technische redenen niet optimaal. Als gevolg daarvan kent het VIZO slechts erg partieel zijn/haar klanten en wordt er veel dubbel- en bijgevolg overbodig werk gedaan. Het is de bedoeling om deze situatie middels een inhaalbeweging op het vlak van informatica te realiseren. Het ontlasten van een gedeelte van het VIZO-personeel (+/- 10%) is een bijkomende doelstelling van deze investering. Het is daarbij de bedoeling om dit personeel in te zetten voor taken waar op dit ogenblik niet of slechts in beperkte mate kan worden op ingegaan (zie verder).

Kwaliteit impliceert voorts het *continu investeren in de verschillende producten* die het VIZO aanbiedt. Een belangrijke enveloppe werd daarom gereserveerd voor het *modulariseren* van verschillende opleidingsprogramma's. Daarnaast is het van belang dat het systeem van *opleidingsconsulenten* in de toekomst wordt verzekerd. Zeker naar de KO's toe vormen deze opleidingsconsulenten een onmisbare schakel. Op termijn is het evenwel de bedoeling dat deze opleidingsconsulenten een plaats vinden in de Huizen van de Onderneming.

Kwaliteit impliceert tenslotte een *continue aandacht voor kwaliteitszorg*. Ook met betrekking tot dit laatste werden de nodige middelen voorzien om IKZ-processen daadwerkelijk te implementeren in het netwerk.

In navolging van de andere VOI's is het de bedoeling om de aan de gang zijnde oefeningen met betrekking tot het opstellen van een *beheersovereenkomst* tussen het VIZO enerzijds en de Vlaamse overheid anderzijds uiterlijk in het voorjaar van 2001 te finaliseren. Van belang daarbij is dat meetbare objectieven worden gedefinieerd, die de continue opvolging van de overeenkomst mogelijk maken. De overeenkomst moet zodanig worden opgevat dat een bonus kan worden uitgekeerd indien het VIZO betere prestaties realiseert dan aanvankelijk was afgesproken.

Om tot een werkbare beheersovereenkomst te komen tussen de Vlaamse overheid en het VIZO is het van belang dat de afspraken die werden gemaakt tussen de Vlaamse overheid en het VIZO worden vertaald in de overeenkomsten die worden afgesloten tussen de verschillende centra voor middenstandsvorming en het VIZO. Concreet impliceert dit bijvoorbeeld dat een beleidsvraag die stelt dat een minimum percentage van starters een ondernemersopleiding moet hebben genoten, wordt vertaald naar concrete doelstellingen voor de verschillende centra.

Er dient hierbij te worden opgemerkt dat deze overeenkomsten zowel rekening moeten houden met kwantitatieve doelstellingen als kwalitatieve doelstellingen. Ook hier is het de bedoeling om in 2001 met deze oefening te beginnen.

Inzake de *financiering* van de centra voor middenstandsvorming is het de bedoeling om na verloop van tijd (d.i. na de heroriëntering van de expansiesteun) de initiatieven m.b.t. voortgezette vorming in grote mate vraaggestuurd te maken en bijgevolg te integreren in het Vlaams opleidingsfonds voor opleiding en vorming. Voor de centra is dit nogmaals een bijkomende prikkel om te investeren in kwaliteitsverhoging van het bestaande aanbod.

De nieuwe functionele afbakening tussen enerzijds advies: Huizen van de Streek en anderzijds opleiding: VIZO heeft *organisatorisch* ook zijn repercussies. Een groot deel van het personeel dat momenteel in de provinciale zetels actief is, kan worden geïntegreerd in de Huizen van de Onderneming. Eenmaal de centra voor middenstandsvorming zijn uitgegroeid tot grotere gehelen en het informaticaplan operationeel is, heeft het trouwens weinig zin om dit tussenniveau nog aan te houden.

Een belangrijk deel van de ondersteunende krachten kan ook worden ingezet voor de ondersteuning van de *regionale leersecretariaten*. In tegenstelling tot de huidige situatie is het namelijk de bedoeling om de leersecretarissen te bundelen in regionale leersecretariaten. Op deze wijze kunnen zij zich verder specialiseren in een bepaalde beroepencluster en zo de contacten met de beroepsfederaties en sector optimaliseren. Uit tal van onderzoek is bovendien gebleken dat het huidig takenpakket van de leersecretaris te zwaar is geworden. Een ondersteunende functie van administratieve krachten is bijgevolg noodzakelijk. Voorts is het belangrijk dat het beschikbare CLB-contingent in verband met de begeleiding van

jongeren in de leertijd maximaal wordt ingezet. Daarbij kan worden gedacht aan de intake-procedures en de eventuele remediëring van bepaalde jongeren.

Zelfs indien rekening wordt gehouden met deze bijkomende steun van administratieve krachten en CLB-ondersteuning, dan nog is een quotum van 300 leerjongeren per leersecretaris van het goede te veel. Een aanzienlijke reductie van het aantal leerlingen per leersecretaris is bijgevolg een absolute must. Op dit ogenblik adviseert *de Praktijkcommissie* een plafond van maximaal 150 leerjongeren per leersecretaris. Om met betrekking tot deze laatste doelstelling een begin te maken, werden voor 2001 de VESOC-middelen die waren voorzien voor extra leersecretarissen opgenomen in het regulier budget.

Tot slot moet komaf worden gemaakt met het huidige *statuut van de leersecretaris*. Het huidige zelfstandigenstatuut, waarbij de vergoeding is gerelateerd aan het aantal jongeren dat door de leersecretaris wordt begeleid, leidt niet altijd tot de meest optimale dienstverlening. Bovendien moet terdege rekening worden gehouden met de problematiek van de schijnzelfstandigen waaronder deze leersecretarissen zouden kunnen worden gecatalogeerd. In dit kader is het dan ook van belang dat in de toekomst deze personen kunnen worden opgenomen in het VIZO-kader. Vanzelfsprekend zullen de nodige overgangsregelingen worden voorzien met betrekking tot de bestaande leersecretarissen. Een concreet voorstel wordt dit najaar door de Praktijkcommissie voorgesteld.

Inzake de leertijd moet nog het volgende worden aangestipt. In tegenstelling tot andere opleidingen in het regulier onderwijs is de mate van differentiëring tussen de leerlingen zo goed als nihil in het stelsel van de leertijd. Om hieraan tegemoet te komen, werden de nodige middelen voorzien om een oriëntatiejaar in te lassen om zo minder sterke leerlingen beter op te vangen. Tot slot zullen gesprekken worden opgestart met collega Vanderpoorten in verband met de *gelijkwaardigheid van de diploma's* tussen de leertijd en het regulier onderwijs. Het ontbreken van deze gelijkwaardigheid impliceert op dit ogenblik dat jongeren uit de leertijd die met succes hun opleiding hebben doorlopen, geen mogelijkheden hebben om door te groeien in het regulier onderwijs.

Uit het voorgaande moet blijken dat voor de opwaardering van de leertijd een *globaal actieplan noodzakelijk is*. De Praktijkcommissie heeft zich geëngageerd om deze oefening uit te werken. In het voorjaar van 2001 zal zij een *concreet stappenplan* overmaken.

XIII Digitaal actieplan

Nauw verwant met het levenslang leren is de aandacht van de Vlaamse regering voor informatie- en communicatietechnologie of ICT. Sinds de Europese Top van Lissabon kan geen enkele overheid nog om deze uitdaging heen.

XIII.1 Inleiding

In een kenniseconomie is de informatie en communicatietechnologie niet alleen een hefboom voor duurzame economische ontwikkeling, maar ook voor werkgelegenheid. ICT biedt de mogelijkheid om de economie verder te bouwen op wendbare en flexibele strategische netwerken. Ook kan ICT de implementatie van nieuwe modellen van werkgelegenheid zoals tele- en/of thuiswerken vergemakkelijken. Bovendien kan ze bijdragen tot een betere integratie van kansarmen in onze samenleving.

In een ruimere context wil de Vlaamse regering zich met dit actieplan e-fl@nders inschrijven in de doelstellingen van de Top van Lissabon. Vlaanderen zou zich echter niet mogen beperken tot de rol van meeloper of vrede nemen met een inhaalbeweging. Vlaanderen dient de ambitie te hebben op te rukken naar het koppelton inzake de integratie van ICT in het leven lang leren, in de economie, het werkgelegenheidsbeleid en in de relaties overheid-burger. Via onderzoek en innovatie dienen we ons niet alleen als topregio te positioneren, maar moet het ook mogelijk zijn ons aan de top te handhaven.

Zowel het Vlaams regeerakkoord als meerdere beleidsnota's van Vlaamse ministers schenken aandacht aan het uitwerken van een digitaal actieplan. Tijdens het eerste jaar van de legislatuur hebben verschillende ministers binnen hun bevoegdheidsdomein al belangrijke beslissingen genomen en ook de begroting 2001 besteedt belangrijke aandacht voor de informatie- en communicatietechnologie. Om echter mee aan de top te komen en te blijven heeft Vlaanderen nood aan een geïntegreerde benadering van ICT. Losstaande initiatieven zullen niet volstaan, maar een gecoördineerde aanpak in overleg met alle betrokken partijen zou borg moeten staan om de nodige synergieën te ontwikkelen en te bestendigen.

We moeten ons goed bewust zijn van de mogelijkheden die ICT biedt. Maar we mogen ook niet blind blijven voor het gevaar dat een onbesuisd doorduwen van ICT kan leiden tot nieuwe scheidingslijnen binnen de samenleving. Hierbij verwijs ik naar mijn beleidsbrief Media waar de bezorgdheid van de Vlaamse regering om àlle Vlamingen mee te krijgen op de informatiesnelweg verder uitgewerkt is. Een informatiemaatschappij voor iedereen heeft niet alleen te maken met opleiding maar ook met een uiterst lage drempel tot de nieuwe media. De Vlaamse regering voorziet daarbij een trekkersrol voor de VRT.

Eveneens mag niet uit het oog verloren worden dat ICT en internettechnologie krachtige hulpmiddelen zijn om de 'e-government' waar te maken. In dit kader heeft de Minister-president in zijn *septemberverklaring* een ambitieuze doelstelling vooropgesteld:

“Vlaanderen koestert de ambitie om als eerste regio ter wereld een volwaardig e-government op te bouwen. Alle beleidsdocumenten moeten via het web geraadpleegd kunnen worden, alle formulieren aangevraagd, elke politiek verantwoordelijke of administratieve dienst gecontacteerd. Nog dit najaar zal de Vlaamse regering een concreet actieplan goedkeuren voor de uitbouw van geïntegreerde loketten. Daarbij zal prioritair gewerkt worden rond enkele clusters van administratieve formaliteiten waar de meeste vragen rond leven. De bevolking en de bedrijven moeten straks voor een geïntegreerde behandeling van hun vragen en dossiers terechtkunnen bij één loket, hetzij fysisch hetzij virtueel. Voor de burger mag het er straks niet meer toe doen welke overheidsdienst zijn dossier behandelt. Want hij zal terecht kunnen bij één loket voor alle overheden samen, bij wijze van spreken van een Antwerpse districtsraad tot de Europese Unie.”

XIII.2 Een operationeel kader voor het digitaal actieplan

XIII.2.1 Nood aan coördinatie

Het digitaal actieplan e-fl@nders is een regeringsbreed en bevoegdheidsoverspannend concept. ICT is door zijn aard zelf interpenetrerend en transversaal. Dit impliceert onder andere dat:

- een holistische visie op de competentienetwerking in Vlaanderen noodzakelijk is;
- acties op deelterreinen zonder aandacht voor de effecten op andere terreinen contraproductief kunnen zijn;
- coördinatie nodig is tussen de diverse verticale beleidskolommen die betrekking hebben op de bevoegdheden van verschillende Vlaamse Ministers.

Indien de Vlaamse Regering in deze problematiek in verspreide slagorde volgens ieders bevoegdheid naar buiten zou treden, dan zal het moeilijk zijn om synergieën en schaalvoordelen ten volle te benutten. Op dat moment is het onmogelijk dat het Digitaal Actieplan Vlaanderen (DAV) zijn ultiem doel, nl. de versterking van de ICT-basis van Vlaanderen, zal kunnen bereiken.

Wel worden de verschillende Vlaamse ministers binnen hun bevoegdheden, aangemoedigd om initiatieven te ontwikkelen in overleg met hun collega's binnen de Vlaamse Regering.

Coördinatie impliceert dus geenszins re-centralisering of bureaucratisering. De coördinatie is er, in respect van ieders bevoegdheden en eigen invulling van het eigen bevoegdheidsdomein, om:

- het overzicht (helicopter-view) te houden over alle initiatieven;
- overlapping en dubbele inspanningen te vermijden;
- wederzijdse informatieverstrekking te waarborgen;
- te streven naar synergieën en interdepartementale samenwerking;
- meerwaarde te genereren naar burger en bedrijfsleven toe door de mogelijke schaalvoordelen optimaal te benutten;
- een uniforme externe communicatie te verzekeren.

Deze aanpak sluit nauw aan bij de visie van de Vlaamse Regering om bevoegdheidsverkaveling tegen te gaan en zoveel mogelijk beleidsoverschrijdende initiatieven te stimuleren. De huidige Vlaamse Regering heeft hiervan trouwens een prioriteit gemaakt.

Daarnaast dient ook een sterke publiek – private samenwerking tot stand te komen. De Vlaamse overheid zal via de Vlaamse Regering de beleidslijnen aanwijzen en de privé-sector zal voornamelijk via zelfregulering marktconform moeten werken binnen het regionaal en federaal aangegeven juridisch kader. Belangrijk daarbij is dat de samenwerking met de privé-sector zich in een pre-concurrentiële fase afspeelt, waarbij de overheid een technologie-neutraal beleid voert.

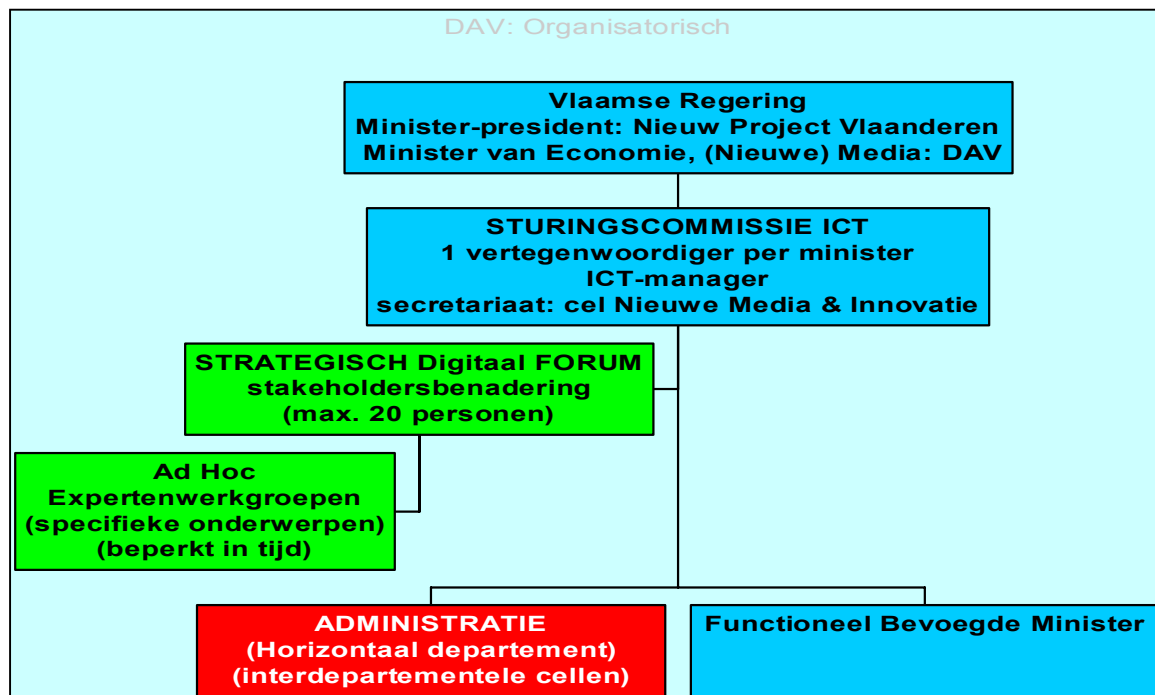
XIII.2.2 Organisatorische invulling

Voor de globale opvolging en afstemming van de acties is het aangewezen een Sturingscommissie-ICT, met een vertegenwoordiger van elke minister, de ICT-manager van het ministerie van de Vlaamse gemeenschap, in het leven te roepen. De cel Media-Innovatie van de administratie Media zal de inhoudelijke en logistieke ondersteuning moeten bieden. Naar analogie met voorbeelden uit het buitenland, kan de coördinatie op het regeeringsniveau toe vertrouwd worden aan de minister bevoegd voor o.a. het economisch beleid, het mediabeleid en het innovatiebeleid. Deze coördinerende rol wordt uitgeoefend in nauw overleg met de Minister-president, die de algemene supervisie over het project van de kleurennota onder zijn bevoegdheid heeft.

Om het draagvlak te verhogen en de samenwerking met alle geledingen uit de maatschappij te versterken wordt de Sturingscommissie ondersteund door een beleidsadviserend instrument: het “Strategisch Digitaal Forum”. Dit forum kan samengesteld worden als een stakeholder-vertegenwoordiging met eminente vertegenwoordigers uit het ICT-landschap die hetzij manifeste field-experts, hetzij dragers van visionaire, strategische inzichten zijn.

Omwille van de techniciteit kan Sturingscommissie en/of het Strategisch Forum zich laten bijstaan door expertenwerkgroepen die op ad hoc basis voor welbepaalde opdrachten en beperkt in de tijd kunnen ingeschakeld worden.

Zoals reeds eerder gesteld is de specifieke uitwerking van de acties binnen de bevoegdheidsdomeinen van de onderscheiden Vlaamse ministers de eigen bevoegdheid van de respectievelijke Vlaamse ministers. Elke Vlaamse minister bepaalt ook de aangewezen organisatiestructuur binnen zijn bevoegdheidsdomein. Echter dient er wel op gelet te worden dat die organisatie een vlotte doorstroming van de informatie bevordert.

Figuur 14: Operationeel schema e-fl@nders

XIII.3 Doelstellingen en rol van de Vlaamse overheid

Uitgangspunt van het digitaal actieplan e-fl@nders is dat een vitale maatschappij gedragen wordt door een gezond privaat economisch weefsel dat organisch samenhangt met een gezonde overheid in wederzijds respect voor beider rol, en in het algemeen belang waarbij volgende grote doelstellingen dienen te worden nagestreefd:

- Het bevorderen van de sterke punten en het wegnemen van hinderpalen van de informatiemaatschappij;
- Het aanbieden van de noodzakelijke randvoorwaarden voor de ontwikkeling van een stevige ICT-basis in Vlaanderen;
- Het aantrekkelijker maken van investeringen in kennisinfrastructuur en innovatieve ontwikkelingen en het verbreden en verdiepen van de ICT-basis in Vlaanderen om de concurrentiekracht van de ondernemingen te versterken;
- Het stimuleren en laten ontplooiën van ICT-vaardigheden van zowel jongeren, werknemers als alle burgers;
- Voorzien in een laagdrempelige ICT-toegang voor alle maatschappelijke geledingen. Naast de toegang dient er ook gewaakt worden of voldoende kwaliteitsvolle inhoud (content) aangebracht wordt;
- Een volwaardige e-government op te bouwen, o.a. via te voorzien in een virtueel één-loket. Eén vierde van alle overheidsdiensten zou tegen 2002 via het internet toegankelijk moeten zijn.

In deze context kan de Vlaamse overheid volgende functies vervullen:

Als coördinator bepaalt ze het overkoepelende concept voor de ontwikkeling van de competentienetwerking in Vlaanderen.

De Vlaamse regering maakt als facilitator zowel een maatschappelijk-economisch als technisch debat inzake interneteconomie, de informatiemaatschappij, de competentienetwerking in al zijn facetten en gevolgen mogelijk.

Ook wenst zij in een sensibiliserende rol een positieve attitude te creëren ten aanzien van ICT in het algemeen en in het bijzonder ten aanzien van de competentienetwerking.

Naast het aanmoedigen van een eventuele zelfregulering zal de Vlaamse overheid de noodzakelijke randvoorwaarden aanbrengen. Hierbij kan gedacht worden aan een kaderdecreet met de nodige uitvoeringsbesluiten, etc. De overheid als scheidsrechter.

De Vlaamse overheid als aanjager van de Vlaamse kennisnetwerking, kan een sturend beleid in de zin van beleidsflankerende maatregelen uitwerken. Hierbij dient voldoende aandacht te gaan naar technologische innovatie en het creëren van een Vlaamse kennisinfrastructuur. Waar nodig zal de Vlaamse overheid in een eerste fase de nodige subsidies als sponsor uittrekken.

Tenslotte kan de Vlaamse Overheid in deze context vanzelfsprekend zelf niet achterblijven. Zij zal een voorbeeldfunctie op zich nemen en al – als eerste betrokkene – streven naar een optimalisering van haar eigen werking via overheids-competentienetwerking of e-government. Dit moet de publieke dienstverlening ten goede komen en een hogere toegankelijkheid van de overheid moet hiervan een belangrijk gevolg zijn.

XIII.4 Concrete actiepunten

Om de doelstellingen van het Digitale Actieplan Vlaanderen (DAV) te realiseren kan de Vlaamse regering de uitdagingen bundelen rond de drie grote objectieven die eEurope naar voor schuift.

XIII.4.1 Investeren in mensen, vaardigheden en attitudes.

- *De Vlaamse jeugd in de digitale eeuw.*
 - mogelijke indicatoren: het aantal computers per 100 leerlingen; percentage van basis- en secundaire scholen die over een internetaansluiting beschikken; het percentage van leerlingen die op de school-servers een eigen web-pagina hebben.
- *Werken in een kenniseconomie.*
 - mogelijke indicatoren: percentage werknemers die beschikken over een basis informaticavaardigheden; percentage van de arbeidsbevolking dat deelneemt aan nieuwe vormen van arbeidsorganisatie, zoals telewerken.
- *Participeren in een informatiemaatschappij.*
 - mogelijke indicatoren: aantal publiek toegankelijke internetterminals per 100 inwoners; percentage van de bevolking dat deelneemt aan nieuwe vormen van

vorming, zoals afstandsleren; percentage van de bevolking en / of doelgroepen die beschikken over ICT-basisvaardigheden; ...

XIII.4.2 *Het gebruik van internettechnologie aanmoedigen*

- *Een on-line overheid: elektronische toegankelijkheid.*
 - mogelijke indicatoren: percentage van elektronisch beschikbare overheidsdocumenten (informatie, decreten, besluiten, beslissingen,); percentage van basis dienstverlening dat on-line plaatsvindt (vraag om openbaarheid van bestuur, basis vergunningen, steunaanvraag,); percentage van overheidsaanbestedingen die on-line gebeuren; aantal bezoekers op de portaal-site; aantal publiek toegankelijke internetterminals per 100 inwoners.
- *Het aanmoedigen van e-commerce en e-business.*
 - mogelijke indicatoren: percentage van de bedrijven en KMO's die beschikken over een e-commerce web-site; percentage van bedrijven die bijvoorbeeld meer dan 15% van hun omzet via e-commerce realiseren.
- Het laten ontwikkelen van kwaliteitsvolle digitale content voor netwerkgebruik

XIII.4.3 *Een gemakkelijk, goedkoop, snel en veilig internet*

XIII.4.4 *Naar de bevoegdheid economie*

In de beleidsbrieven Media en Wetenschap en Innovatie kunnen concrete ICT-actiepunten met betrekking tot een digitaal actieplan voor deze bevoegdheden gelezen worden. Hier beperk ik mij tot de bevoegdheid economie.

Internationale experts stellen dat de 'vernieuwende' (creatieve) economie zal gebouwd worden op een wendbare *competentie-netwerking*, waarbij ICT de drijvende kracht zal zijn. Informatie-, communicatietechnologie en het internet bieden een volledige wereldwijde transparantie in de snel wijzigende internationale omgeving. Succes zal weggelegd zijn voor innoverende en wendbare, op competentie gebaseerde, strategische netwerken tussen complementaire KMO-partners, die elk het sterkst zijn in hun kerncompetentie.

Niet langer het kapitaal, maar kennis en competentie zullen echte schaarse productiefactoren worden. Deze evolutie plaatst de mens centraal als motor van de economische groei. Boven op een substraat van een industriële 'oude' economie wint de kenniscompetentie snel aan belang. Kleine, wendbare landen met veel KMO's krijgen in deze context tal van nieuwe kansen.

Met andere woorden, de nodige acties naar en met de kleine en middelgrote ondernemingen in een digitale wereld dienen gerealiseerd te worden. In het hoofdstuk 'Expansiesteun – Heroriëntering, Stimuleren van Ondernemerschap' kon u lezen dat een speciaal actieprogramma KMO's in de informatiemaatschappij opgezet zal worden.

XIV Stappenplan

De voorgestelde structuur impliceert een grondige aanpassing van de bestaande organisaties en subsidiemechanismen. Het hoeft dan ook geen verwondering te wekken dat dit proces over meerdere jaren zal worden gespreid.

DENK-maatschappijen

Administratie

- Opbouw van beleidsvoorbereidende en evaluerende capaciteit; transfer van knowhow uit de GOM's, Commissie Preventief bedrijfsbeleid;
- Taakafbakening tussen doe-taken die kunnen worden toegewezen aan het subsidieloket en denktaken;
- Inbedden in de bestuurlijke hervorming van de Vlaamse administratie.

Steunpunt Economie/ondernemerschap activeren

Huizen van de Streek

- implementatie van de STEM-nota.

DOE-maatschappijen

Adviesfunctie

GOM's

- 0-meting van output GOM's, basisinformatie voor het opstellen van een beheersovereenkomst;
- Aanpassing van decreet van GOM's, overgangsbepalingen naar decreet Huis van de Onderneming.

VIZO

- Uitwerken van 1 productlijn voor bedrijfsadvies; organisatie-technische fine-tuning;
- 0-meting;
- aanpassen decreet VIZO, overgangsbepalingen naar decreet Huis van de Onderneming.

Huis van de Onderneming

- organisatorische invulling;
- decreet;
- beheerscontract opstellen.

Subsidieloket

- 0-meting van de bestaande processen;
- organisatorische invulling;
- decreet;
- beheerscontract opstellen;

- inbedden in de hervorming van de Vlaamse administratie.

Kapitaalfondsen

- VPM uitbouwen;
- Toekomstscenario uitwerken m.b.t. GIMVINDUS;
- Aanpassen decreet LRM (uitbreiden van de opdracht);
- Uitwerken nieuwe structuur voor fondsen die maatschappelijke projecten moeten realiseren.

Expansiesteun

- Stilleggen van werkgelegenheidssteun;
- Uitwerken algemeen ondersteuningsdecreet à la innovatiedecreet;
- Uitwerken van uitvoeringsbesluiten voor ecologiesteun, regionale steun, opleidingssteun en KMO-steun;
- Heroriënteren van middelen naar VPM.

LLL

- Creatie van een overkoepelende administratie die de drie opleidingsverstrekkers aanstuurt; inbedden in de hervorming van de Vlaamse administratie;
- Oprichten van een certificeringinstituut;
- Schaalvergroting: aanpassen erkenningsbesluit centra;
- Actieplan m.b.t. leertijd, aanpassen wetgeving.

Digitaal actieplan

- 0-meting ICT basis in Vlaanderen;
- Creatie van de organisatorische structuur en invulling van het Strategisch Forum;
- Actieplan m.b.t. een digitaal vriendelijk K(M)O-beleid;
- Uitbouw e-Service.

Dit rudimentair stappenplan is slechts een eerste aanzet. In de mate dat de hertekening van bestaande structuren, organisaties, administraties en hun bedrijfsprocessen om tot een transparanter en beter economisch beleid te komen, verder in de praktijk wordt omgezet zal een verfijning van dit stappenplan zich opdringen.